

C:\Users\Plazma\Desktop\308\Burroughs_Edgar_Rice-Pellucidar_1-Do_stredu_Zeme.P
DB

PDB Name: Burroughs_E_R-Pellucidar_1
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 10.4.2005
Modification Date: 10.4.2005
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

E. R. BURROUGHS

DO STŘEDU ZEMĚ

Přeložil Dr. Jirka Macák.

1927.

Předmluva.

Prosím, uvědomte si, že se nekojím marnou nadějí, že uvěříte podivné historii, vypsané na následujících stránkách. A tím méně byste uvěřili, kdybyste věděli jak jsem při své poslední cestě do Londýna pocho-dil, když jsem se s touto historií světil jistému členu Královské Geologické Společnosti.

Vzdělaný onen muž při mém vyprávění - ani jsem se nedostal do polovice - téměř usnul - kdyby byl poslou-chal, jistě by byl prasknul údivem; a moje sny o čestném členství Geologické Společnosti, o zlaté medaili, mé bustě ve foyeru Slavnostní síně se roz-plynuly jako dým.

Ale já sám věřím této historii, a uvěřili byste ji i vy i onen učený člen Geologické Společnosti, kdyste ji byli sly-šeli vyprávěnou od onoho muže, který ji sdělil se mnou. Kdybyste byli viděli oheň pravdy, sálající z jeho šedivých očí jako já, kdybyste byli slyšeli upřímný tón jeho klidného hlasu, kdybyste si uvědo-mili jeho zanícený pathos jako já, uvěřili byste. Ani by nebylo zapotřebí onoho vrcholného důkazu, který jsem já spatřil - ono rhamphorhynchu se podobající stvoření, které vzal sebou z vnitrozemského světa.

Setkal jsem se s ním náhle a neočekávaně na pokraji Sahary. Stál před stanem z kozí kůže, u skupiny několika palem, které tvořily malou oasu. Nedaleko bylo malé arab-ské tábořiště, pozůstávající as z osmi, neb deseti stanů.

Právě jsme byli na lovu lvů. Moji družinu tvořilo dva-náct dětí pouště - byl jsem mezi nimi jediný bílý muž. Když jsme se blížili k oase, zřel jsem, jak onen muž vykro-čil ze stanu a rukou si zablácené oči zíral na nás. Když jsme byli ještě blíže, vyšel nám v ústřety.

"Bílý člověk!" zvolal. "Budiž pán pochválen! Již něko-lik hodin jsem čekal na bílého člověka, doufaje, bohužel však dosud marně. Prosím, řekněte mi, jaké se dnes píše datum. V kterém roce právě žijeme?"

Když jsem mu odpověděl, zíral na mne tak udiveně, ja-ko bych ho byl z nenadání udeřil do tváře. Byl téměř bez sebe - musil se zachytiti mého těmene, aby nezavrávorál.

"To není možné!" zvolal po chvíli. "To není možné! Řekněte, že jste se zmýlil, nebo že si ze mne pouze tropíte žerty."

"Ne, pane, mluvím čistou pravdu," odvětil jsem. "Ne-vím proč bych měl klamati neznámého cizince, nebo proč bych se měl mýliti v tak prosté skutečnosti jako je datum."

Neznámý chvíli stál mlčky s hlavou schýlenou k zemi.

"Deset let!" zamumlal posléze. "Deset let - a já se domníval, že to as bylo nejvýše jeden rok!"

A oné noci mi neznámý vyprávěl svoji historii - histo-rii, kterou vyličím na příštích stránkách věrně, jeho slovy - pokud si je ovšem pamatuji.

I.

K věčným ohnům.

Narodil jsem se v Connecticutu as před třiceti lety. Jme-nuji se David Innes. Můj otec byl zámožným majitelem dolů.

Dle znění poslední vůle mého otce měl jsem se ve svých jedenadvaceti letech státi vlast-níkem všech jeho mo-vitostí i nemovitostí, které zde zanechal, předpokládaje, že po dvě léta budu činně zaměstnán ve svých podnicích.

Snažil jsem se přesně vyhověti přání mého zesnu-lého otce - ne snad proto, že bych bažil po dědictví, nýbrž proto, poněvadž jsem svého otce ctil a miloval. Plných šest měsíců jsem pracoval v hloubi dolů i na-hoře na haldách a ve strojně - chtěl jsem býti se všemi pracemi dokonale obeznámen.

A tehdy jsem se počal zajímati o Perryho vynález.

Perry byl starý, dobrácký chlapík, který věnoval valnou část svého života zdokonalení mechanického podzemního prospektoru. Ve chvílích oddechu pak se zabýval paleon-tologií. Prohlédl jsem si jeho plány, vyslechl jsem jeho po-drobné výklady, nechal jsem si předvésti jeho pracovní model a poté, jsa přesvědčen o možnosti uskutečnění jeho myšlenky, poukázal jsem mu patřičný obnos, aby mohl zhotoviti úplný, prakticky použitelný prospektor.

Nechci vás nuditi s detaily jeho konstrukce - leží zde nedaleko v poušti - as dvě míle odtud. Zítřka, bude-li vám líbo, můžete si tam vyjeti a prohlédnouti si jej. Abych vám podal aspoň hrubý popis, jest to ocelový válec dlouhý ce-lých sto stop - jest tak důmy-slně sestrojen, že může pro-niknouti a otáčeti se v tvrdé skále. Na jednom konci válce nalézá se obrovský rotující vrták, poháněný strojem, který na kubický palec své hmoty vyvine více síly než obvyklé stroje na ku-bickou stopu. Pamatuji se, že Perry mi říkával, že již vynález onoho stroje nás učiní neskonale bohatými - chtěli jsme vše oznámiti veřejnosti teprve tehdy, až se vrátíme ze své první úspěšné výpravy - leč ubohý Perry se nevrátil vůbec a já po deseti letech.

Na onen okamžik, kdy jsme počali prakticky pro-váděti náš podnik, se pamatuji tak určitě, jakoby to bylo včera. Chýlilo se již k půlnoci, když jsme se odebrali do štíhlé věže, v níž. Perry sestrojil svého ocelového červa - tak totiž nazýval onen stroj. Vrták přístroje spočíval na holé půdě. Zavřeli jsme pečlivě za sebou dveře vnějšího pláště a vstoupili jsme do vnitřku, kdež se nalézala kabina s kontrolním mechanismem. Rozžali jsme elektrické světlo.

Perry si ještě jedenkrát prohlédl hnací stroj a zběžně očima přelétl nádržky obsahující životadárné chemikálie, jichž pomocí jsme měli nahrazovati spo-třebovaný vzduch, přístroje měřící teplotu, rychlost a vzdálenost a zkušebníky hmot, jimiž jsme se právě provrtávali.

Poté pečlivě ohledal páku řídicí směr našeho průniku kupředu a obrovské převody, které dodávaly našemu vrtá-ku hnací sílu.

Sedadla, v nichž jsme se uvelebili, byla tak důmy-slně zavěšena na otočných hřídelích, že vždy jsme seděli v kol-mé poloze, ať se hlavní osa našeho "červa" naklonila kam-koliv. Nezáleželo na tom, zda se zavrtá-váme do černého nitra země, či zda snad se ženeme kolmo vzhůru zpět na povrch.

Posléze vše bylo připraveno. Perry schýlil hlavu na prsa a modlil se. Chvilí jsme tak seděli tiše a poté Perry položil ruku na hnací páku. Pod námi ozval se pekelný hřmot - ocelová kostra našeho obra se chvěla - a šelest skřípající-ho vrtáku a hřmot zeminy tlačící se mezi vnější plášť naše-ho červa a vnitřek věže. Zmizeli jsme s povrchu země.

Hřmot se ztlumil. Přiznávám se, že námi zmítaly příšer-né pocity. Oba jsme se drželi opěradel našich sedátek jako tonoucí, chápající se zoufale stébka. Perry se ohlédl na teploměr.

"U čerta!" zvolal. "To přece není možné! Rychle podí-vejte se, kolik ukazuje náš dálkoměr!"

Dálkoměr a rychloměr byly umístěny na mé straně ka-biny. Sotvaže jsem sdělil odpozorované údaje Perryemu, nedůvěřivě zamumlal:

"O deset stupňů že stoupla teplota - to přece není možné!"

A zuřivě lomcoval se směrovým kolem.

V mžiku jsem pochopil Perryho zřejmě vzrušení a bylo mi úzko u srdce. Přesto jsem se opanoval a nedal jsem na sobě nic znáti.

"Urazili jsme již asi sedm set stop, Perry," řekl jsem. "Měl byste nyní zaměřiti poněkud horizontálně."

"Měl byste spíše vy zkusiti své síly, milý chlapče," od-větil Perry, "sám nejsem sto strhnouti směrové kolo z ver-tikální polohy. Dej Bůh, aby naše společné síly zdolaly tuto námahu, jinak jsme oba ztraceni."

Přešel jsem na druhou stranu kabiny k Perryemu, nepo-chybuje ani vteřinu, že by masivní kolo neodo-lalo mla-distvé síle mých svalů. Nebyla to snad ne-místná sebedůvě-ra - moji druhové vždy mně záviděli moji skvělou fysic-kou zdatnost. Pěstoval jsem již od útlého mládí své tělo a svaly - vždyť celý ten čas byl po většině vyplněn boxem, kopanou, házenou a jinými prostocviky.

A tak, pln důvěry, opřel jsem se o ocelové kolo; ale přes to, že jsem napnul veškerou sílu, která ve mně byla, moje úsilí bylo právě tak marné jako Perryho - kolo, to příšer-né, obrovské, necitelné kolo, které nás hnalo smrti a zkáže vstříc se nehnulo ani o milimetr!

Posléze jsem zanechal marného úsilí a vyčerpán, vrátil jsem se na své místo. Mlčel jsem - zde ne-bylo zapotřebí slov - Snad jen Perry se dá do mo-dlení; ba byl jsem pře-svědčen, že Perry se skutečně bude modliti, poněvadž se modlíval při každé, byť i sebenepatrnější příležitosti. Mod-líval se ráno když vstával, před jídlem, po jídle a před spa-ním. Dříve obyčejně všelijak omlouval svůj zvyk - nyní však jsem očekával, že se bude modliti vroucněji než kdy jindy.

K mému nemalému úžasu jsem však shledal, že Abner Perry v okamžiku, kdy zíral smrti vstříc, se úplně změnil. Se rtů se mu linula ne modlitba - nýbrž nekonečný proud neznabožských nadávek, namířených na klidnou a němou hmotu směrového me-chanismu.

"Myslím, Perry," prohodil jsem, "že muž tak zbožný ja-ko vy, by v okamžiku, kdy mu hrozí smrt, spíše se měl modliti nežli pustě klíti."

"Smrt!" zvolal Perry. "Vám se jedná jen o vaši smrt! Ta neznamená nic v srovnání se ztrátou, kterou značí náš zá-nik pro celý svět. Vězte, Davide, že v tomto ocelovém cy-lindru jsme přišli na možnosti, o kterých se světu téměř ani nesnilo. Vybudovali jsme nové principy a jimi jsme oživilí kus mrtvé oceli, v níž dřímá nyní síla deseti tisíc mužů. Ztráta dvou životů není ničím proti ztrátě mých objevů, které se mnou budou pohřbeny pod masami země a navždy ztraceny pro vnější svět. Považte jen, že nikdo z lidí v tomto okamžiku ani netuší, že moje šťastná kon-strukce nás unáší dále a dále k věčným ohňům ve středu země."

Jsem příliš upřímným, než abych nedoznal, že se mně jednalo mnohem více o naše vlastní životy než o víceméně problematickou ztrátu našich výzkumů. Ostatně svět ani neví co právě ztrácí, na nás však krutě doléhá tvrdá, neú-prosná skutečnost.

"Co si jen počneme?" otázal jsem se Perryho potlačuje své vzrušení.

"Až budou vyprázdněny naše kyslíkové nádrže, zemře-me zde zadušením," odpověděl Perry, "ovšem máme ještě na-ději, že se nám dříve či později zdaří obrátiti prospektor jiným směrem a tak bychom se opět vel-kým obloukem do-stali na povrch země. Podaří-li se nám to dříve než se ocit-neme v pásnu vysoké vnitro-zemské teploty, pak můžeme vyváznouti. Ovšem pravděpodobnost našeho života neob-náší nyní ani jednu milióntinu - nezbyvá nám než zemřiti

mukami po-zvolné, strašlivé smrti zadušením.

Podíval jsem se na teploměr. Ukazoval stodeset stupňů. Zatímco jsme spolu rozmlouvali, ocelový červ urazil téměř celou míli v kůře země.

"Nedá se nic dělat," odvětil jsem resignovaně. "Brzy bude po nás veta. Vy jste Perry nevěděl, že váš stroj se po-hybuj kupředu takovou rychlostí, že ne?"

"Ne," odpověděl Perry. "Nemohl jsem rychlost přesně propočítati, poněvadž jsem neměl přístroj, kterým bych změřil mohutnou sílu svého generátoru. Domníval jsem se, že urazíme asi pět set yardů za hodinu."

"A my zatím urazíme za hodinu sedm mil," dodal jsem za něj, ohlédnuv se na měřič vzdálenosti. "Po-slyšte Perry, jak je silná zemská kůra?" zeptal jsem se.

"O tom je právě tolik dohadů, kolik je na světě geolo-gů," odpověděl Perry. "Jeden odhaduje sílu zem-ské kůry na třicet mil, poněvadž vnitrozemské teplo stoupající vždy o stupeň na šedesát až sedmdesát stop hloubky by stačilo na roztavení i nejdolnějších hmot, které se v zemské kůře nacházejí, jiný tvrdí, že zjevy zemských přeměn a jiných procesů předpoklá-dají, že když i celá země není pevnou koulí, přinej-menším má pevný obal as osm set či tisíc mil široký. A takových různých dohadů je na sta. Můžete si vybrati."

"A co když je země pevnou koulí?" olázel jsem se.

"Zemřeme tak jako tak, Davide," odvětil Perry. "Palivo našeho stroje vystačí nám as na tři, nanejvýše na čtyři dny - kyslíkové bomby nevydrží pak déle než tři dny. Ani olej ani kyslík nás nedopraví bezpečně přes vzdálenost osmi tisíc mil k našim proti-nožcům."

"Je-li zemská kůra dostatečně silná, pak se zasta-víme někde mezi šesti až sedmi sty mílemi pod po-vrchem země; posledních sto až stopadesát mil ura-zíme však již jen jako pouhé zadušené mrtvoly. Po-čítám správně?" zeptal jsem se Perryho.

"Zcela správně, Davide. Máte snad z toho strach?"

"Ani si to dobře neuvědomuji. Vše přišlo tak náhle, že nemohu ani věřiti, že by si někdo z nás mohl opravdově uvědomiti hrůzu svého postavení. Cítím, že bych měl býti svrchovaně zděšen; ale nejsem. Zdá se mi, že náraz drsné skutečnosti byl tak prudký, že otupil naši vnímavost."

A opět jsem se obrátil k teploměru. Rtut' nyní stou-pala pomaleji. Ukazovala pouze stočtyřicet stupňů, ačkoliv jsme již pronikli do hloubky přinejmenším čtyř mil. Řekl jsem to Perrymu a ten se usmál.

"Aspoň jednu teorii jsme již tedy rozbili," pozna-menal sarkasticky a dal se do vytrvalého proklínání směrového kola. Kdysi jsem slyšel klíti námořního piráta, ale i kdyby se byl býval snažil sebe více, jeho slova vedle výroků Per-ryho by se podobala slovům nemluvněte.

Ještě jedenkrát jsem se pokusil hnouti se smě-ro-vým kolem, ale snad bych byl spíše pohnul samotnou zeměkou-lí.

Vybídl jsem Perryho, aby na chvíli zastavil generátor a pak jsem znovu vzepjal všechny své síly, abych kolem as-poň o vlásek pohnul, než všechno moje úsilí bylo marno právě tak jako dříve, když stroj byl v chodu.

Smutně jsem potřásl hlavou a uvedl jsem opět stroj v pohyb... a znovu jsme spěli věčnosti vstříc rychlostí sedmi mil za hodinu. Očima jsem se vpíjel do teplo-měru a do mě-řiče vzdálenosti. Rtut' stoupala pouze velmi zvolna - ovšem teplota stopětačtyřiceti stupňů v našem úzkém ko-vovém vedení byla téměř nesnesi-telnou.

V poledne, čili as dvanáct hodin od počátku naší ne-šťastné cesty byli jsme již zavrtáni do hloubky čtyřiaosm-desáti mil - teploměr mezitím stoupil na stopadesát tři stupně.

Perry se stával důvěřivějším, ačkoliv jsem nechápal, ja-kými hubenými nadějemi krmí svoji důvěru v lepší obrat. Nechal klení a dal se do zpěvu - uvědomoval jsem si, že hrůzné okamžiky hlodají na jeho zdravé mysli. Během ně-kolika následujících hodin jsme na sebe nemluvili kromě několika sporých vět, kdy se mne Perry tázal na údaje tep-loměru.

Litoval jsem svého mladého života. Vzpomínal jsem na mnohé dny svého minulého žití a toužebně jsem si přál, abych aspoň ještě několik let mohl býti živ. Vzpomněl jsem na aféru v Latinské Škole, v Andoveru, když jsme s Calhounem dali do kamen střelný prach - bylo by to má-lem zabilo našeho učitele, leč proč na to vše vzpomínám? Musím přece zemřítí a vzpomínky pro mne nemají ceny. Horko bylo již dusivé - a to byla pouze malá ukázka toho, co mělo přijíti. Ještě jen několik málo stupňů a jistě pozbu-du vědomí.

"Kolik je právě stupňů, Davide?" vpadl Perryho hlas do mých myšlenek.

"Jednostopadesáttři stupně a devadesát mil," odvětil jsem.

"U čerta, tedy teorie o třiceti mílové zemské kůře pad-la!" zvolal nadšeně Perry.

"Na tom nám přece nyní nezáleží," zamručel jsem na-kvašeně.

"Ale přece, milý hochu, není vám údaj teploměru ani trochu, málo nápadný? Proč během posledních šesti mil nestoup-la rtut' ani o vlásek? Přemýšlejte o tom trochu, milý synu!"

"Ano," odvětil jsem, "přemýšlím o tom: ale nezdá se mi, že by v tom byl valný rozdíl, budou-li naše kyslíkové zásoby vyčerpány při stopadesátitřech či při stopadesátitřech tisících stupních? Budeme mrtvi tak jako tak, na tom přece nezáleží." Přesto však musím připustiti, že skuteč-nost, že teplota nestoupala z jakéhosi nepochopitelného důvodu, přece obnovovala moji mizící naději. V co jsem doufal, jsem sice nechápal, ba ani jsem se nepokoušel o to, abych to pochopil. Jak Perry neopomenul podotknouti, po-razili jsme na hlavu již několik učených světových teorií o zemském jádře, bylo tedy zcela možno, že se ocitneme Bůh ví kde, a nic nám nebránilo, bychom nedoufali v to nej-lepší - aspoň po tu dobu, pokud budeme živi. Bylo to zcela rozumné a logické a tedy nebylo dobře něco proti tomu namítati.

Když jsme urazili právě sto mil, teplota klesala na jed-nostopadesátdva a půl stupně. Když jsem to ozná-mil Perrymu, hnal se k teploměru div mne neporazil.

Od oné chvíle až do poledne příštího dne teplota klesala níže a níže, až nám bylo tak nepříjemně zima jako dříve horko. Ve hloubce dvoustěčtyřiceti mil naše chřípí bylo téměř omámeno čpavkovými výpary a teplota klesla na deset stupňů pod nulu. Téměř úplné dvě hodiny jsme trpěli tímto drsným a pronikavým chladem, až posléze ve hloub-ce

dvěstěčtyřicetipět mil od povrchu země jsme narazili na vrstvu pevného ledu, a rtuť rychle vystoupila na třicet dva stupňů. Během následujících tří hodin jsme se prohlodali deseti mílemi ledu, chvílemi pak jsme klouzali vrstvami amoniakových par, kdež rtuť opět klesala na deset stupňů pod nulou.

Posléze pomalu opět počala stoupati, takže jsme počínali nabývat přesvědčení, že se blížíme k roztavenému vřícimu středu země. Ve vzdálenosti čtyř set mil teplota dostoupila výše sto dvaapadesát stupňů. Horečně jsem sledoval rtuť v teploměru. Ponenáhlu stoupala. Perry přestal zpívat a jal se modlit. Naše naděje utrpěla smrtelnou ránu, poněvadž stoupající teplota nám připadala mnohem hroznější než ve skutečnosti byla. Po celou hodinu jsem upjatě zíral na nemilosrdně stoupající rtuť - ve čtyř stech a dešti mílech stála na stopadesát třech stupních. Naše životy závisely na postupu malého sloupečku rtuti. Stopadesát tři stupňů - to byl nejvyšší bod teploty, jakého jsme dosáhli před ledovou vrstvou. Zastaví se opět rtuť na téže bodě, či bude neúprosně postupovali dále? Věděli jsme dobře, že se nesmíme kojiti marnou nadějí, leč pud sebezachování nás nutil, bychom si namlouvali nemožnosti.

Kyslíkové nádrčky byly téměř již vyprázdněny - zbývalo nám drahocenného plynu pouze na dvanáct hodin. Ovšem kdo ví, budeme-li ještě za dvanáct hodin živi? Zdálo se to býti neuvěřitelným.

Ve čtyřech stech a dvaceti mílech jsem se opět podíval na teploměr.

"Perry!" zvolal jsem. "Perry! Človče! Rtuť klesá! Kle-sá! Opět je na stopadesátidvou."

"U čerta!" vzkřikl Perry. "Co to jen může znamenati? Cožpak může země býti ve středu chladná?"

"To nevím, Perry," odpověděl jsem, "ale přesto děkuji Bohu, že zemru-li, zemru alespoň mrazem neb jinak, ale ne ohněm - a toho jsem se nejvíce bál. Jakékoliv jiné smrti zírám odhodlaně vstříc."

Rtuť klesala níže a níže, až posléze stanula na onom bodě, kde byla, když jsme se nalézali pouhých sedm mil od povrchu země. Uvědomovali jsme si právě v těch okamžicích, že smrt již není daleko. Perry to seznal první. Viděl jsem, jak něco reguluje na kyslíkových přístrojích. V téže chvíli cítil jsem, že těžce dýchám. Hlavu jsem měl tupou, oční víčka se mi zavírala.

Perry se zhroutil ve svém křesle. Ale hned se vzpamatoval a obrátil se ke mně.

"S Bohem na vždy, Davide," řekl. "Tuším, že udeřila naše poslední hodinka." Poté se usmál a zavřel oči.

"S Bohem, Perry, a přeji vám mnoho štěstí na onom světě," odpověděl jsem, nutě se do smíchu. A statečně jsem bojoval proti ohavné lethargii, která mne obestírala. Byl jsem přece tak mlád! Nechtělo se mi ještě zemřít.

Téměř celou hodinu jsem se bránil proti smrti, která po nás vztahovala své hnáty. Přišel jsem na to, že když si vy-lezu nahoru do trámů, že tam se mohu více nalokati životadárného kyslíku, který mne může zachrániti. As hodinu poté, kdy Perry podlehl svému osudu, uvědomil jsem si, že v tomto nerovném boji s nevyhnutelným musím také podlehnouti. Sebral jsem poslední zbytky vědomí a mechanicky jsem obrátil své zraky na měřič. Byli jsme právě vzdáleni pět set stop od povrchu země - a v tom náhle náš obrovský oceňový oř se zastavil. Rachot drcených hmoty, která klouzala kolem boků našeho pláště, náhle ustal. Hukot vrtáku prozrazoval, že se pohybuje šílenou rychlostí naprázdno. Předek prospektoru byl nad námi. Ponenáhlu jsem si uvědomil, že od té doby, co jsme se prohlodali ledovou vrstvou, předek prospektoru byl nad námi. V ledu jsme se obrátili a směřujeme zpět k povrchu země. Díky Bohu! Jsme opět v bezpečí! Doplnil jsem se k otvoru, kterým jsme mohli prohlížeti zeminy, jimiž jsme postupovali - moje nejsmělejší naděje se uskutečnila - když jsem otevřel zá-klopku, hrnul se dovnitř proud čerstvého vzduchu. Reakce byla příliš prudká. Omdlel jsem a pozbyl vědomí.

II.

Podivný svět.

Musil jsem býti v bezvědomí poněkud déle; teprve když jsem sebou pohnul a ztratil jsem rovnováhu, spadl jsem s trámu u stropu, kamž jsem se dříve vyšplhal, abych mohl lépe dýchat, dolů na podlahu naší ocelové kabiny - prudký pád mne dokonale přivedl k vědomí.

Okamžitě jsem se ohlížel po Perry. Zamrazilo mne při myšlence, že by Perry na prahu spásy a záchrany měl zemřít.

Roztrhl jsem mu límec u košile a přiložil jsem ucho k jeho srdci. Měl jsem tisíc chutí radostně vzkřiknouti - Perryho srdce tlouklo zcela pravidelně.

Namočil jsem svůj kapesník ve vodní nádržce a přetřel jsem jím několikrát jemně Perryho čelo. Moje námaha byla za několik okamžiků odměněna tím, že Perry několi-krát otevřel víčka. Chvíli tak ležel s široce otevřenými očima, nevěda, co se s ním děje. Pak zamrkal víčky a sedl si, vtahuje chřípím do sebe chtivě vzduch; tvářil se stále velmi udiveně.

"Co se to stalo, Davide?" zvolal posléze. "Cítím, že dýchám čerstvý vzduch. Co to jen má vše znamenat? Kde to asi jsme ve světě? Co se s námi děje?"

"Zdá se, že jsme opět na povrchu země, Perry," odpověděl jsem; "kde ovšem se právě nalézáme, to vám nemohu říci.

Dosud jsem nebyl venku. Obíral jsem se dosud jen vámi. Bůh ví, že to s vámi bylo velmi blbé."

"Vy tedy tvrdíte, že jsme opět na povrchu země, Davi-de? Jak by to jen bylo možné? Jak dlouho jsem byl v bezvědomí?"

"Dlouho ne. V ledové vrstvě jsme se obrátili. Pamatu-jete se ještě, jak se pod námi naše sedadla prudce rozkolísala? Vrták prospektoru pak byl nad námi a ne pod námi. Tehdy jsme si toho dobře nevšimli; ale vzpomínám si na to zcela dobře."

"Tedy chcete tím říci, že jsme se v ledové vrstvě otočili zpět, Davide? To není možné. Prospektor se nemůže obrátiti dříve, dokud se jeho vrták neobráti. A obrátila-li vrták nějaká vnější neznámá síla nebo nějaká nepředvídatelná překážka, pak musilo by se i souhlasně otočiti směrové kolo. A hleďte, Davide, směrové kolo se od okamžiku, kdy jsme se vydali na cestu, nepohnulo ani o milimetr. Tento fakt se nedá oddiskutovat."

"To všechno vím. Víím ale také, že nyní se vrták otáčí šílenou rychlostí v čerstvém vzduchu, který, jak vidíte, jest vháněn do naší kabiny."

"My jsme se sice dle našich hypotéz nemohli v ledové vrstvě obrátiti," odpověděl jsem, "ale holá skutečnost tomu

nasvědčuje, že jsme se obrátili, poněvadž jsme opět na po-vrchu země. Vyjdu ven a podívám se, kde to vlastně jsme."
"Učiníte lépe, sečkáte-li s tím do rána, Davide, máme právě půlnoc."

Ohlédl jsem se na chronometr.

Půl jedné. Opustili jsme zemi před dvaasedmdesáti ho-dinami, musí tedy býti půlnoc. Ale přece se podívám na tu prozloutlou oblohu, kterou bych byl málem již nikdy ne-spatřil. Otevřel jsem dveře naší kabiny a lopatou jsem od-straňoval zeminy nahromaděné mezi vnějším a vnitřním pláštěm dveří.

Brzy jsem byl s prací hotov. Když jsem otevíral vnější dveře, Perry stál těsně za mnou. Hoření polovice dveří čněla nad povrch půdy. Svrchovaně překvapen jsem se ohlédl na Perryho - venku bylo jasné, průzračné denní světlo!

"Tak ze mi zdá, že jsme se v něčem zmýlili, nebo náš chronometr špatně ukazuje," řekl jsem. Perry udiveně po-třásal hlavou a oči mu podivně svítily.

"Podívejte se trochu ven, Davide," vyzval mne.

Společně jsme se vyšplhali a v němém obdivu jsme zí-ra-li na nezvykle krásnou krajinu. Před námi se táhlo do dálky pobřeží, svažující se k tiché hladině moře. Až kam oko do dálky mohlo dohlédnouti, hladina byla pokryta ne-sčetnými malými ostrůvky - podobaly se malým žulovým vízkám nebo haldám kamení - některé z nich se skvěly rozjásanými barvami skvělé tropické vegetace.

Za námi čněl do výše temný hustý les obrovitých leti-tých kapradin, promísených jinými obvyklejšími porosty dávnověkého tropického pralesa. Ohromné listy dosaho-valy svými šlahouny se stromu na strom a neproniknutelné křoviny rostly křížem krážem na vyvrácených stromech a jejich větvích. Na pokraji lesa skvěly se myriády barev-ných květů, podobajících se oněm, které jsme viděli již dříve na ostrůvcích. Hluboké stíny, které vše obklopovaly, činily však dojem hrobky.

A nad vším tím polední slunce vysílalo své palčivé pa-prsky z oblohy bez mraků.

"V kterém koutu světa se to jen nalézáme?" obrátil jsem se k Perrymu.

Můj starý druh chvíli neodpovídal. Stál s hlavou sklo-penou, zahloubán v myšlenky. Posléze přece promluvil.

"Davide", zvolal, "věřte mi, že nejsem si jist tím, že se nalézám na povrchu země."

"Co tím chcete říci, Perry?" zvolal jsem. "Snad si ne-myslíte, že jsme oba zemřeli a že se právě nalézáme v ne-bi?"

Perry se usmál, obrátil se k prospektoru, který čněl za našimi zády ze země a řekl:

"Vzhledem k tomu, jak jsme se sem dostali, nemůžeme říci, že bychom byli v nebi - to by bylo proti všem dosa-vadním teoriím - spíše jsme zapadli do nějaké končiny za odvěkým Styxem. Musíme připustiti, že se skutečně nalé-záme v nějakém jiném světě. Nejsme-li na zemi, můžeme lehce věřiti, že jsme kdesi uvnitř země."

"Snad jsme se obloukem dostali ze zemské kůry ven a stanuli jsme na půdě některého západoindického ostrova," prohodil jsem.

Perry potřásl nedůvěřivě hlavou.

"Počkejte, brzy se přesvědčíme, na čem ve skutečnosti jsme," odvětil; "zatím se můžeme trochu poohlédnouti po pobřeží - snad potkáme nějakého domorodce, který nám poskytne patřičné vysvětlení."

Zatímco jsme šli podél pobřeží, Perry vážně zíral do dálky na vodní hladinu. Bylo zřejmo, že cosi kromobyčej-ného mu vrtá hlavou.

"Davide," ozval se náhle, "nevšíml jste si něčeho krom-obyčejného kolem nás?"

Když jsem se pozorně zahleděl do dálky, pochopil jsem, proč podivná krajina, v níž jsme se octli, na mne působila tak zvláštním dojmem - horizont zde neexistoval. Až kam oko do dálky dohlédlo, všude se táhla mořská hladina po-setá malými ostrůvky, které se v dále podobaly pouhým tmavším skvrnám; ale i za nimi bylo moře a zahleděl-li se člověk na nejvzdálenější bod, bylo zřejmo, že sama dálka se ztrácí v dále.

"Již mi svítá," pokračoval Perry, zíraje na hodinky. "Zdá se mi, že jsem již částečně celou tu záhadu rozřešil. Máme právě dvě hodiny. Když jsme vystoupili z našeho prospektoru, bylo slunce právě nad námi. A kde je nyní?"

Pohlédl jsem vzhůru a zřel jsem sluneční kotouč dosud ve středu nebes. A jaké to bylo slunce! Dosud jsem takové v životě neviděl. Bylo přinejmenším třikrát tak velké jako slunce, které jsem vídal po celý svůj život denně na obloze - a bylo tak nízko nad námi, že při pohledu na ně maně napadala člověka myšlenka, že lze se jej rukou dotknouti.

"Můj Bože, Perry, kde to jen jsme?" zvolal jsem. "Začí-ná mně to jíti na nervy."

"Myslím, že již co nejdříve, milý Davide," počal Perry, "budu moci s určitostí říci, že se nalézáme...", ale nedoře-kl, co chtěl říci. Z pozadí, směrem od našeho prospektu ozýval se hromový, příšerný řev, jakého jsem dosud v ži-votě neslyšel. Oba jsme se rázem obrátili, chtějíce na vlast-ní oči zřít původce onoho příšerného řevu.

Byť i bych se byl dosud kojil nadějí, že jsme kdesi na zemi, to, co jsem zřel, mne z této důvěřivosti dokonale vy-léčilo. Z lesa se vynořilo obrovské zvíře, podobající se medvědu. Bylo tak velké jako vzrostlý slon, mělo dlouhé přední pracky, ozbrojené mohutnými drápy. Čenich, či lépe řečeno chobot, převyšoval as o stopu jeho spodní čelist. Celé tělo bylo pokryto štětinatými, hustými chlupy.

Zvíře příšerně řvalo a hnalo se proti nám těžkým, duni-vým krokem. Obrátil jsem se k Perrymu s návrhem, že by-chom se měli poohlédnouti po nějakém vhodnějším místě pro naše výzkumy, než zdá se, že Perryho napadla tato myšlenka již dříve, poněvadž byl již téměř o sto stop dále a každou vteřinu se zmenšovala vzdálenost mezi mnou a jím. Nikdy jsem netušil, jakou rychlost mohou vyvinouti staré nohy mého druhu.

Perry zaměřil k malému úseku lesa, který dosahoval na té straně až k moři - nebylo to příliš daleko od místa, kde jsme právě stáli. Poněvadž obrovské zvíře se hnalo na mne, následoval jsem Perryho, ovšem ne tak zběsile. Bylo zřej-mo, že zvíře, které nás pronásledovalo, nebylo zvyklé na rychlý běh - jednalo se tedy pouze o to, dosáhnouti lesa včas a vyšplhati se nahoru na strom.

Přesto, že nám běželo o krk, nemohl jsem se udržeti a musil jsem se srdečně smáti Perryho zuřivým pokusům, jak se snažil vydrápati se na některou z nižších větví stromů, pod jejichž korunami hledal útočiště. Stromy byly od sebe

vzdáleny vždy as patnáct stop.

Perry si vybíral právě ty nejsilnější kmeny, poněvadž se domníval, že na nich bude nejspíše v bezpečí. Jistě nejméně desetkrát šplhal po stromu vzhůru jako velká kočkovitá šelma, leč vždy spadl dolů. Pokaždé, když se ocitl na zemi, ustrašeně se ohlížel na kvapícího netvora, vyrážejícího přitom z hrdla uděšené skřeky; hluboký les mu odpovídal dutou ozvěnou.

Posléze se mu podařilo zachytit se přivislé líany, otočil si ji kolem zápěstí a jsa takto zavěšen, znovu se snažil vydrápat se nahoru. Téměř již dosáhl nejnižší větve, když v tom liána praskla pod tíží jeho těla a spadl opět na zem jako zralá hruška.

Tato nehoda nebyla již zábavou, poněvadž netvorné zvíře nám bylo již velmi nablízku. Uchopil jsem Perryho za ramena, postavil jsem ho na nohy, dovedl jsem ho k menšímu stromu, jehož kmen mohl snadno rukama i nohama obejmouti a pomohl jsem mu jak to šlo nahoru; pak jsem ho ponechal jeho osudu, poněvadž zvíře mně již bylo v patách. Mým štěstím bylo, že zvíře bylo tak obrovité. Bylo příliš neohrabané, než aby mohlo soutěžit s pružností mých mladých svalů; a tak se mi podařilo vykličkovati se mu a prchnouti za něj dříve, než se obrátilo a než si uvědomilo, kde vlastně jsem.

A těchto několik vteřin mně stačilo, abych se uchýlil do bezpečného útulku větvoví mohutného stromu.

Skutečně do bezpečného útulku. Aspoň v oné chvíli se tak oba domnívali, David i Perry. Perry se modlil - po-zvedal k nebesům svůj děkonný hlas - sotvaže dokončil svoji zbožnou tirádu, zvíře stanulo právě pod stromem, do jehož větvoví se uchýlil, stouplo si na zadní nohy, vztyčilo trup a drápotivými pařáty sápal se na větev, na níž seděl Perry. Řev zvířete byl provázen poděšeným skřekem Perryho - nebohý Perry by byl málem spadl netvoru do chřtánu. Skutečně se mi ulevilo, když jsem viděl, jak se Perry vyšplhal o větev výše.

A tu se stalo něco, při čemž nám oběma tuhla krev hrůzou v žilách. Zvíře objalo oběma tlapami peň stromu a obrovitou silou svých netvorných svalů se snažilo strom strhnouti k zemi. Pomalu, ale jistě peň se schyloval k zemi a zvíře posunovalo své drápy výš a výše. Perry se chvěl hrůzou a šplhal stále výš a výše, drže se křečovitě spásonosných větví. Vršek stromu se stále rychleji a rychleji naklání k zemi.

Nyní jsem pochopil, proč vlastně obrovský ten netvor jest vyzbrojen tak obrovskými tlapami. Skutečně je používal k tomu, k čemu mu je příroda určila. Byl to býložravec a aby svoje ohromné tělo nasýtil, musil oškubati vždy listy z celého stromu - k tomu měl ty tlapy. Skutečnost, že na nás útočil, bylo lze přičítati jeho okamžité špatné náladě. Ale o tom všem jsem uvažoval teprve později. Ve chvíli nebezpečí jsem se zabýval jen Perryem, abych jej zachránil před jistou smrtí.

Dospěv k přesvědčení, že na volném prostranství mohu netvoru snadno prchnouti, opustil jsem svůj bezpečný útulek v koruně stromu, chtěje obrátiti pozornost zvířete na sebe, aby se Perry mezitím mohl zachrániti na nějaký větší strom - bylo jich v okolí dosti, a takových, že by tloušťkou svého kmene jistě byly sto vzdorovati titanské síle onoho netvora. Svezl jsem se se stromu dolů, zvedl jsem se země zlámanou větev a připlíživ se k zvířeti ze zadu, udeřil jsem je jak nejprudčeji jsem dovedl. Můj plán účinkoval magicky. Svůj názor o pomalosti onoho zvířete jsem ke své, ovšem nepříliš velké radosti, musil změnit. Netvor pustil kmen stromu, postavil se na všechny čtyři nohy a v témže okamžiku, co se ocitl na zemi, vrhl se bleskurychle celým svým hromotlucným tělem po mne; kdyby mne byl zasáhl, nebyla by zůstala ani jediná kost v mém těle celá. Než na štěstí dal jsem se na útěk hned, sotvaže moje rána dopadla na netvorův hřbet.

Netvor jal se mne pronásledovati. Chybil jsem, že jsem prchal po okraji lesa - měl jsem se pustiti přímo k písčitému moři. Po několika krocích jsem se ocitl v hustých trávínkách, které mně sahaly až po kolena. Netvor mne ovšem doháněl, poněvadž jsem se zaplétal do spleťtých travin a padal. Na vyvráceném kmeni, který ležel v trávě, jsem získal malý náskok, poněvadž jsem po něm rychle přeběhl. Než moje úsilí bylo marné; běh ve spleti travin mne vyčerpal a netvor mně byl téměř již v patách.

V tom jsem náhle ze zadu uslyšel směsici podivných zvuků, vytí a ostrého, pronikavého štěkání - celkový dojem byl, jako když doráží na někoho smečka zuřivých vlků. Bezděky jsem se ohlédl, abych se přesvědčil, zda se ne-mám míti na pozoru před nějakým novým nepřítelem - a zakopl jsem a opět jsem se natáhl jak široký tak dlouhý.

Můj mamutí nepřítel byl v oné chvíli tak těsně za mnou, že se mi zdálo, že dříve, než se mi podaří vstáti, seznámím se s váhou jeho obrovské tlapy. K mému nemalému a radostnému překvapení netvorova tlapa nedopadla na mne. Vytí, štěkání a kňučení nového nepřítele, který se vmísil do boje, se ozývalo nyní zcela těsně za mnou. Vyprostil jsem se ze spleti trávy a ohlédnuv se, pochopil jsem, proč dyryth - později teprve jsem se dozvěděl, že se onen netvor tak jmenuje - mne již nepronásleduje.

Byl obklopen několika sty vlkům podobných zvířat - snad to byli divocí psi - pobíhali kolem mamutího netvo-ra, štěkali, chňapali po něm se všech stran, zabořovali své bílé zuby do neohrabaného těla a dříve, než se netvor svýma obrovskými tlapama ohnal, byli již dávno pryč.

Ale zřel jsem ještě něco jiného. Mezi nižšími větvemi stromů objevila se skupina živě gestikulujících a povykujících tvorů, podobných lidem. Povšechně vzato, podobali se divokým negrům z vnitra černé Afriky. Kůže jejich těla byla černá, tahy obličejů byly dosti úměrné, prozrazující nevalnou inteligenci; lebka se chýlila hned nad očima dozadu, takže netvořila téměř žádné čelo. V poměru k délce jejich trupu nohy byly příliš krátké a ruce příliš dlouhé. Všiml jsem si, že měli velké odstávající prsty u nohou - jistě následek přizpůsobování se životu na stromech. Ze zadní části těla jim visel dlouhý, úzký ocas, kterého používali při lezení po stromech právě tak, jako rukou a nohou.

Vida, že vlci útočí na dyrytha, vstal jsem. Sotvaže však mne několik oněch divokých zvířat zpozorovalo, pustili svoji kořist a ceníce zuby obrátili se proti mně. Když jsem prchal opět do lesa, bych našel útočiště ve větvích, zřel jsem na stromě, k němuž jsem prchal, několik oněch černých lidí-opic.

Bylo těžko si vybrat mezi nimi a mezi divokými zvířaty; doufal jsem však přece u nich v humanitější přijetí - u zvířat by mne přijaly jen sápadící zuby.

A tak jsem prchal, jak nejrychleji jsem dovedl, k lesu; hodlal jsem nepozorovaně proklouznouti pod stromem, v jehož větvích byli skryti domorodci a uchýliti se do koruny jiného, ale vlci-psi byli mně hned v patách, že jsem již myslil, že jim neuniknu, když vtom se jeden domorodec zavěsil za ocas na větev, vrhl se střemhlav dolů a uchopiv mne pod rameny, hodil mne na větev mezi své druhy.

Lidi-opice si mne vzrušeně a zvědavě prohlíželi. Ohmatávali moje šaty, vlasy i tělo. Obraceli mne na líc i na rub, pátrajíce zda nemám ocas; když zjistili že ne, dali se do nehorázného smíchu. Měli dlouhé bílé zuby - řezáky byly obzvláště dlouhé, takže když měli zavřená ústa, vyču-hovaly jim zuby přes spodní ret.

Když mne tak chvíli důkladně prohlíželi, jeden z nich přišel na to, že šaty nejsou součástí mého těla. Jakmile to řekl ostatním, hned se jali se mne strhávat šaty a zuřivě se smáli. A jako opice se snažili navléci šaty na sebe, leč po-něvadž neměli dosti intelligence, nedovedli to a upustili od toho.

Mezitím jsem se rozhlížel kolem po Perrym, ale nikde jsem jej neviděl, ačkoliv se stromu, kam mne opice-lidi zavlekli, byl velmi dobrý přehled. Obával jsem se, zda se mu snad něco vážného nepříhodovalo a proto jsem několikrát zavolal jménem - leč moje úsilí bylo marné - nedostalo se mi odpovědi.

Když si černoši s mými svršky dosti pohráli, naházeli je na zem a uchopivše mne opět pod rameny vydali se se mnou na cestu korunami stromů. Dosud nikdy a též již ni-kdy poté jsem neprodělal tak svízelnou cestu - ba často se mi o ní ještě zdávají hrůzné sny. Obratní negři skákali z větve na větev jako létavé veverky, zatímco mně vyvstával ledový pot na čele, kdykoliv jsem pohlédl na závratnou propast pod námi. Jediný jen chybný krok a mohlo býti po mne. A zatím co mne vlekli stále kupředu, hlavou se mi honily podivné myšlenky plné obav. Co se stalo s Perrym? Zda jej ještě uvidím? Co se mnou as počnou tito pololidé? Jsou z téhož světa jako já? Ne! To není možné. Ale odkud tedy jsou. Zemi jsem neopustil. Tím jsem si byl jist. A přece jsem si nemohl býti jist, že jsem na téže světě, na kterém jsem se zrodil. Bylo marno o těchto věcech přemýšleti.

III.

Pronásledovatelé a pronásledovaní.

Ušli jsme tak tmavým a hustým lesem několik mil, až jsme narazili na rozlehlou negří osadu, skládající se z při-bytků vystavěných v korunách stromů. Když jsme se blížili k osadě, negři, kteří mne vedli, se dali do bohapustého ře-vu; jejich soukmenovci v osadě jim právě tak odpovídali. A brzy se jich vyrojily mezi větvemi celé spousty, které nám šly v ústřety. Opět jsem byl středem pozornosti a zájmu celé té divoké hordy. Strkali mnou sem a tam, vráželi do mne, pohazovali mnou, až mé tělo bylo samá modřina; nemohu však přesto říci, že by snad se mnou zacházeli krutě nebo zlomyslně, ne, znamenal jsem pro ně cosi nového, neznámého, křehkou hračku a jejich dětské primitivní mysli se musili přesvědčiti hmatem, čichem i zrakem o ne-popíratelnosti mé existence.

Odvlekli mne do osady, která se skládala z několika set hrubě utvořených přístřeší z větví a listů, upevněných v ko-runách stromů. Mezi chatrčemi, které někde tvořily křivo-laké uličky, byly položeny odumřelé větve a kmeny z kme-ne na kmen, tvoříce tak primitivní komunikační prostředky; síť chatrčí a přechodů byla tak hustá, že tvořila téměř jed-nolitou podlahu ve výši asi pětapadesáti stop nad zemí.

Divil jsem se v prvé chvíli, proč tyto tak obratné bytosti potřebují spojující přechody mezi stromy, ale později když jsem viděl stáda polodivých zvířat, která negři v osadě chovali, uznal jsem jejich nezbytnost. Byla to po většině vlkům podobná zvířata - ta jež napadla dyrytha - a pak jiná, podobná našim kozám. Jejich úzké nožky jistě by se bez přechodu nedostaly se stromu na strom.

Můj průvod zastavil před jednou z chatrčí; vstřčili mne dovnitř. Dva negři se uvelebili před vchodem. Nesporně mne měli hlidati, abych snad neprchl. Ovšem kam bych měl prchnouti, to jsem nevěděl sám.

Sotvaže jsem vstoupil do tmavého nitra chatrče, zaslechl jsem povědomý hlas, pronášející slova modlitby.

"Perry!" zvolal jsem. "Můj drahý, starý Perry! Díky Bohu, že jste živ a zdrav."

"Davide! Jest to možné, že jste vyvázl?" A staroch mne něžně objal.

Viděl, jak jsem padl před dyrythem do spleti travin a pak byl zajat tlupou opic-lidi a vrcholky stromů odvečen k jejich osadě. Negři byli zvědaví na jeho šat právě tak jako na můj. Když jsme se tak na sebe podívali, nemohli jsme se přemoci a dali jsme se do smíchu.

"Kdybyste měl ocas, Davide," prohodil žertovně Perry, "byla by z vás docela hezká opice."

"Vypůjčíme si zde párek ocasů," odpověděl jsem; "zdá se, že ocasy jsou zde letos právě v módě. Jsem zvědav, Perry, co ti tvorové mají s námi za úmysly. Zdá se, že nejsou tak zcela divocí. Jak vy o nich soudíte. Když před několika hodinami se na nás sápal ten chlupatý netvor, chtěl jste právě říci, kde se nalézáme. Co byste o tom řekl nyní?"

"Ano, nevím zcela přesně, kde se nalézáme. Milý chlapče, učinili jsme znamenitý objev. Dokázali jsme, že země je dutá. Pronikli jsme její, vnější kůrou do vnitrozem-ského světa."

"Perry, jste šílený!"

"Ani za mák, Davide! Náš prospektor nás dopravil dvěstěpadesátimílovou zemskou kůrou do jiného světa. Po dvěstěpadesáti milích jsme se octli ve středovém bodě zemské říše. Až sem jsme sestupovali - ovšem směr nut-no považovati pouze za relativní veličinu. Do okamžiku, kdy se naše sedadla obrátila - vám se zdálo, že se vracíme k povrchu země - minuli jsme vlastně středový bod téže a přesto, že jsme relativně nezměnili směr, přece jsme ve skutečnosti postupovali vzhůru do vnitřního světa. Cožpak podivná fauna a flora, kterou vidíte kolem sebe, vás nepřesvědčuje o tom, že jste se ocitl v jiném světě než v tom, ve kterém jste spatřil světla světa. A myslíte, že by v normál-ním světě mohl horizont poskytovat tak přepodivný vzhled, uvědomíte-li si nepopíratelný fakt, že nejsme na povrchu, nýbrž uvnitř sféry, pak pochopíte vše."

"Ale slunce, považte Perry," pochyboval jsem dosud. "Cožpak může slunce prosvítiti dvěstěpadesátisíc mil sil-nou

kůru."

"Slunce, které zde vidíte, není sluncem vnějšího světa. Jest to zcela jiné slunce - slunce odlišné od našeho - slunce, které vrhá svoji věčnou polední záři na tvář vnitřní-ho světa. Podívejte se na ně dobře, Davide - zahlédnete je otvorem ve dveřích naší chatrče - uvidíte, že stále trčí ve středu zdejší oblohy. Jsem zde již několik hodin a stále jest zde poledne."

"Chápu tyto úkazy, Davide. Kdysi byla země neživot-nou hmotou. Ochladla časem a ochladnutím se zcvrkovala. Posléze se utvořila tenká kůra pevné hmoty na povrchu - jakási skořápka; uvnitř však stále kolotala vřící tekutá hmota a pojmy o vysokém napjetí. Země ochladla dále - a co se nyní dělo? Odstředivá síla vrhala částice mlžnatého středu na vnější kůru ve stadiu, kdy tyto částice tvrdly. Po-chopíte to vše nejlépe, představíte-li si moderní odstřediv-ku. A dnes zbývá již jen malé přehřáté jádro utvořené z plyných hmot, které zbyly uprostřed obrovského prostoru, který se chladnutím ostatních hmot a plynu vyprázdnil. A stejná měrná přitažlivá síla zemské kůry udržuje svítící já-dro v přesném středu dutého světa. A to je ono slunce, kte-ré jste dnes poprvé spatřil. Zahřívá svým sálavým plynem stejnoměrně celý povrch vnitřního světa a poněvadž jest nehybné, svítí vždy stejně."

"Vnitřní svět musil dostatečně schladnouti, aby se na jeho povrchu mohl udržeti život, podobající se životu na vnější kůře. Jak vidíte, životní útvary jsou si podobné zde i tam. Vzpomeňte si na příklad na velké zvíře, které nás na-padlo. Není pochyby o tom, že jest věrnou kopií Megathe-ria z post-Pliocenské periody vnější kůry - fossilní kostra onoho tvora byla nalezena v jižní Americe."

"Ale co soudíte o groteskních obyvatelích tohoto lesa?" ptal jsem se dále. "Jistě byste nenašel podobnou odrůdu na celém našem světě."

"Kdo to může říci?" odvětil Perry. "Snad tvoří tato indi-vidua přechodný stupeň mezi opicí a člověkem - jest zcela dobře možno, že věčné konvulse naší zemské kůry setřely na povrchu všechny jejich stopy - či snad jsou vlastním výronem zdejšího podivného světa - vše je mož-né."

Další naše úvahy byly překaženy objevením se několika negrů před vchodem do chatrče. Dva z nich vstoupili do-vnitř a vyvlekli nás ven. Nebezpečné přechody po vratkých kmenech a koruny okolních stromů byly plny negrů, jejich samic a dětí. A nikde na nich nebylo viděti ani jedinou oz-dobu, ba ani nějakou zbraň.

"Jsou to tvorové na velmi nízkém vývojovém stupni," prohodil Perry.

"A přece si s námi hrají jak je jim libo," odvětil jsem. "Co myslíte, že vlastně s námi zamýšlejí?"

Naše zvědavost měla býti velmi brzo ukojena. Byli jsme uchopeni opět párem negrů, kteří nás vlekli opětně koru-nami stromů kupředu. A kolem nás stále štěbetala, křičela, gestikulovala černá horda polo-opic, polo-lidí.

Dvakrátě mým průvodcům uklouzla noha a moje srdce přestalo tlouci, když jsme se řítili mezi větvemi dolů, do tmavé zeleně. Ale po obakrátě obratní negři se dovedli za-chytiti na některé větvi - ba byli tak obezřelí, že mne ani při pádu nepustili. Připadalo mně to, že tyto vážné nehody pokládali za tak malicherné, jako když průměrnému světo-občanu uklouzne na kluzkém dláždění podpatky. Vždy se při tom jen zašklíbili a spěchali dále.

Vlekli nás tak dále hustým lesem - jak dlouho, nemo-hu říci. Uvědomoval jsem si, že čas zde v dutém světě pře-stává existovati, poněvadž neexistuje okamžik, kterým by-chom jej měřili. Neměli jsme naše hodinky a žili jsme pod sluncem, které se nikdy ze svého místa nehnulo. Kdykoliv jsem se snažil určití dobu, která uplynula od oné chvíle, kdy jsme opustili zemský povrch, vždy jsem byl v rozpa-cích. Mohly to býti právě tak dobře dny jako hodiny - kdo to mohl určití, když zde bylo stále poledne. Podle postave-ní slunce neuplynula vůbec ani jediná vteřina - zdravý rozum však mně říkal, že v tomto podivném světě jsme již několik hodin.

A náhle les ustal a my jsme se ocitli na povlovně se sva-žující planině. Před námi se zvedalo několik kamenných pahorků. K těmto pahorkům směřovali naši průvodci, brzy poté nás provedli těsnou soutěskou do úzkého kruhovitého údolí. Tam jsme se zastavili. Uvědomili jsme si, že nebu-deme-li předmětem nějakých hrubých muk jako v řím-ských arénách, že přesto nějakým způsobem budeme o hlavu kratší. Tvářnost našich průvodců se změnila oka-mžitě jakmile vstoupili do přírodou vytvořené arény. Jejich smích ustal. V jejich zvířecích tvářích se zračila krvelačná krutost - cenili na nás zuby jako zvířata. Postavili nás do středu skalní rokliny. A tisíce ocasatých negrů se rozesta-vilo v kruhu kolem nás. Po té přivedli vlka-psa - Perry jej nazval hyenodonem a pustili ho k nám. Tělo onoho zvířete bylo větší a svalnatější než tělo statného vlčáka, mělo krát-ké nohy a dlouhé vyceněné trháky. Trup na hřbetu a na bo-cích byl pokryt tmavými dlouhými chlupy, prsa a břich byly bělavé. Hyenodon kroužil kolem nás a zlobně vrčel.

Perry klekl a modlil se. Já jsem zvedl se země malý ká-men. Sotvaže hyenodon spatřil můj pohyb, zarazil se a kroužil ve větších kruzích. Bylo zřejmo, že již dříve někdo po něm musil házetí kamením. Lidé-opice tančili a poska-kovali kolem, dráždíce hyenodona divokým pokřikem. Když netvor viděl, že jsem po něm nehodil, vrhl se proti nám.

V Andoveru a i později v Jale jsem vždy byl prvotříd-ním útočným střelcem. Moje rychlost a jistota ve střelení byly tak pozoruhodné a kromobyčejné, že když jsem do-končil svá studia, chtěly mne mnohé kluby získati pro své mužstvo, ale byť i tehdy často šlo do tuhého, nikdy dosud jsem si nepřál, abych měl tak jistou ránu jako nyní.

Vybíchoval jsem své nervy a svaly k nejvyšší možné vý-konnosti, ačkoliv mým cílem byly hrozné na mně se řítící vyceněné zuby hyenodona. A posléze jsem se rozmáchl a vrhl jsem kámen na hlavu hyenodona. V tomto jediném pohybu byly soustředěny všechny hybné složky mého já. Kámen zasáhl hyenodona přímo do čenichu - zavrával a po několika přemetech se zvrátil k zemi.

V téže chvíli se v kruhu černých diváků ozval příšerný skřek a řev; domníval jsem se, že příčinou tohoto řvání byla porážka jejich zvířecího championa, ale brzy jsem vi-děl, že jsem se mýlil. Ohlédnuv se kolem sebe, spatřil jsem, že lidé-opice prchají na všechny strany k okolním pahor-kům. Teprve později jsem poznal pravou příčinu jejich zmatku. Za nimi hrnula se do kotliny úzkou soutěskou hor-da chlupatých samců - byli to tvorové podobající se go-ri-lám, ozbrojeni oštěpy, sekýrami a dlouhými oválnými štíty. Vrhali se na negry jako démoni. I hyenodon, který se mezitím vzpamatoval a postavil se na nohy, před nimi zdě-šeně prchal. Kolem nás vše vřelo, pronásledovatelé i pro-následovaní se honili v

divém zmatku. Gorily nám věno-valy pozornost teprve tehdy, když skalní kotlina byla od negrů vyčištěna. Pak se obrátili k nám a jeden z nich, který as dle velitelského chování byl jejich vůdcem, nařídil, aby nás vzali sebou.

Když jsme vešli se skalní soutěsky na pevninu, zřeli jsme před sebou dlouhou karavanu mužů a žen - lidských bytostí, podobajících se nám, jako vejce vejci; tehdy zabu-šilo mi srdce radostí a chtěl jsem výskati štěstím. Oni lidé byli polonazi a vzhled jejich byl divoký. Ale přece útvar jejich těl se podobal našemu - nebylo na nich nic grotesk-ního nebo strašného, co by připomínalo ostatní tvory to-hoto podivného, začarovaného světa.

Když však jsme k nim došli blíže, naše naděje pohasly, neboť jsme viděli, že oni nebožáci byli svázáni k sobě do dlouhé řady, a gorily - samci je hlídali. Bez dlouhých okolků Perryho i mne přivázali na konec řady a byli jsme vybidnuti, abychom šli dále.

Až do této chvíle neustálá vzrušení udržovala naše ži-votní síly; nyní však únavná jednotvárnost nekonečného pochodu vyčerpávala naše síly, které postrádaly již několik dní spánku. Vrávorali jsme kupředu jako neživé stroje; ustavičné a nenáviděné slunce do nás neustále pražilo. Když jsme klesali únavou, ostré bodnutí oštěpem nás po-bídlo k další chůzi. Naši spolutripitelé nevrávorali. Šli hrdě a vzpřímení. Čas od času jeden druhému něco řekl v ne-znamé nám jednoslabičné řeči. Byli to lidé náležející k vy-vinuté rase; měli dokonale modelované lebky a úměrná těla. Muži byli zarostlí, urostlých těl a svalnatí; ženy byly slabších postav a měkkějších linií; bohaté vlasy měly splete-ny do mohutných vrkočů, které jim splyvaly po zádech. I obličej obou pohlaví byly úměrné - ani o tváři jediného z nich nebylo možno, dle našeho zemského měřítka říci, že by měla tupý výraz. Neměli na sobě žádných ozdob; poz-ději jsme se dozvěděli, že je jejich uchvatitelé o všechno, co mělo nějakou cenu, obrali. Ženy měly na sobě prosté kusy kůže, světlé skvrnitě barvy, podobající se vnějším vzhledem leopardí kůže. Kusy této látky byly připevněny buď koženým pásem kol boků, takže převisovaly dolů až pod kolena, nebo látka byla sřasena do ladných záhybů a upevněna na ramenou. Na nohou měly ženy kožené san-dály. Muži byli opatřeni přehozy z kůže, jakéhosi šedavého zvířete; kůže byla tak dlouhá, že převisovala vpředu i z-za-du až na zem. Někteří z nich měli konce kůže ozdobeny nožkami zvířat, z nichž byla kůže stažena.

Naši strážci, které jsem nazval gorilami, měli sice těla poměrně lehceji stavěná, než skutečné gorily, ale i tak jak byli, byli to urostlí chlapíci. Ruce i nohy byly úměrnější, bylo možno říci lidské; ale jejich tělo bylo však pokryto kosmatými hnědými chlupy; jejich tváře pak měly právě tak brutální výraz, jako vycpané exempláře goril, které jsem viděl za vitrinami amerických muzeí.

Pouze vrchní část jejich lebek a část záhlaví za ušima byla dokonaleji vyvinuta, ba bylo možno říci, že vzhled těchto částí byl zcela lidsky normální. Gorilí samci byli oblečeni v jakési lehké, světlé tuniky, které jim sahaly až po kolena.

Jejich nohy vězely v těžkých sandálech - zho-tovených z kůže tvora, podobného pozemskému mamutu.

Jejich paže a šije byly ověšeny mnoha kovovými ozdo-bami - stříbro převládalo - na tunikách pak byly vyšity ozdoby v podobě hlav malých plazů, kromobyčejných, umělecky řešených tvarů. Gorilí samci hovořili mezi se-bou; ovšem jejich řeč se lišila od řeči, kterou se dorozumí-vali naši spoluzajateci. Kdykoliv gorilí muži hovořili se za-jatými, používali třetí řeči, která, jak později jsme se do-zvěděli, byla jakýmsi universálním, dorozumívacím pro-středkem.

Jak daleko jsme šli nevím - ani Perry to nedovedl od-hadnouti. Šli jsme polosplácí a kdykoliv nám bylo nařídáno zastavit, zhroutili jsme se k zemi jako zabíjí. A spali jsme několik hodin. Jak mohu říci hodin! Jak je možno měřit čas tam, kde vůbec neexistuje.

Když náš pochod započal, slunce stálo v zenitu a když jsme stanuli, naše stíny dosud směřovaly k nadíru. Kdo může říci, zda uplynul zatím na světě okamžik, či snad celá věčnost? Zda ona cesta v dutém světě trvala devět let a je-denáct měsíců z mého tamnějšího, desetiletého pobytu, či snad zda trvala pouhý zlomek vteřiny, to nemohu s urči-tostí říci. Ale to vám mohu říci, že od oné chvíle, kdy jste mi řekl, že od okamžiku, kdy jsem opustil tuto zemi, uply-nulo plných deset let, ztratil jsem schopnost oceňovati čas - počínám pochybovati, zda čas skutečně existuje také někde jinde, než jen v chabé, omezené mysli člověka.

IV.

Krásná Diana.

Když nás strážci probudili ze spánku, byli jsme velmi osvěženi a posíleni. Dali nám jísti. Bylo to cosi sušeného, ale přece nám to vlilo do žil nový život a novou sílu, takže jsme i my nyní šli s hlavami vztyčenými, zpřímá a hrdě. Aspoň tak mohu tvrditi o sobě, poněvadž jsem byl mladý a hrdý; ale ubohý Perry nenáviděl chůzi. Na zemi, doma, často jsem vídal Perryho, jak třeba i na malou pochůzku, si najímal kočár - nyní na to teprve zvykal; jeho staré no-hy se stěží vlekly, takže jsem musil jej uchopiti kolem krku a téměř jej nésti, abych mu ulehčil trýzeň úmorného po-chodu.

Posléze se krajina, již jsme procházeli, počala měniti a zahrnuli jsme z rovné planiny do vysokých žulových hor. Tropicá zeleň nízkého pásma byla vystřídána tužší vege-tací, ale i zde účinky stálého, neproměnného tepla a světla se zračily v množství stromů, keřů i květů. Průzračné prou-dy vod se řinuly skalnatými koryty, živeny jsoucím věčným sněhem, který jsme viděli vysoko nad námi. Nad sněživými vrcholky válely se husté mraky. Perry mně vysvětloval, že tyto mraky skýtají novou a věčně se obměňující látku ke tvoření nových sněhových vrstev a zároveň je chrání před přímým účinkem slunečních paprsků.

Po cestě jsme si osvojili některé výrazy bastardi řeči, kterou nás oslovovali naši strážci; v libozvučné řeči našich spoluzajateců jsme činili značné pokroky. V řadě přede mnou šla mladá žena. Tři stopy provazu, jímž jsme byli svázáni k sobě, učinily z nás nucené přátele - ovšem poz-ději mně toto přátelství bylo neskonale milé. Nalezl jsem v ní ochotného učitele. Naučil jsem se od ní řeč jejího kmene a poznal jsem z jejího líčení mnohé z života a zvyků vnitř-ního světa - aspoň z oné části vnitřního světa, kterou ona znala.

Řekla mi, že ji zovou Krásnou Dianou, že přináleží ke kmeni Amoz, který obývá skalní útesy nad Darel Az, měl-kým mořem.

"A jak jste přišla sem?" zeptal jsem se ji.

"Uprchla jsem od Jubala Ošklivého," odvětila Diana, pokládajíc toto vysvětlení za zcela postačitelé.

"A kdo je to Jubal Ošklivý?" ptal jsem se dále. "A proč jste od něj utekla?"

Diana na mne překvapeně pohlédla.

"Proč prchá žena od muže?"

Tak zodpověděla Diana moji otázku novou otázkou.

"Ve světě, odkud já přicházím, ženy neprchají od svých mužů," odvětil jsem. "Spíše se stává, že za nimi běhají."

Diana zřejmě nechápala moji odpověď. Ani jsem ji ne-mohl nikterak přesvědčiti o tom, že přicházím z jiného světa. Byla totiž si jista tím, že byl stvořen pouze její svět, který znala, a že kromě něj nic neexistuje - ovšem chápal jsem ji, vždyť mnozí lidé u nás na zemi jsou téhož smýšle-ní.

"Ale vyprávějte mně aspoň o Jubalovi a o tom, proč jste vlastně od něj utekla a jak jste se dostala do tohoto řetězu, který vás tak daleko vleče pustou krajinou."

"Jubal Ošklivý postavil svoji trofej před dům mého ot-ce. Byla to hlava mohutného tandora. A ta trofej tam zů-stala a nikdo vedle ní nepostavil větší trofej. Věděla jsem, že Jubal Ošklivý přijde a vezme mne za svoji družku. Ni-kdo jiný z mocných a silných mne nechtěl, jinak by byli zabili nějaké mohutnější zvíře a tak by mne získali před Jubalem. Můj otec není již statným lovcem. Kdysi jím byl, ale sadok jej zranil a nikdy již více od té doby neměl tak jistou ruku. Můj bratr, Silný Dacor, odešel do země Sari, aby si tam uloupil svoji družku. A tak se stalo, že jsem ne-měla ani otce, ani bratra, ani milence, kteří by mne ochrá-nili před Jubalem Ošklivým a proto jsem prchla a skryla se v horách, které vroubí zemi Amoz. A tam mne našli tito Sagothové a zajali mne."

"A co s vámi učiní?" ptal jsem se dále. "Kam nás vlast-ně vedou?"

Diana sa na mne nedůvěřivě zadívala.

"Počínám chápat, že jste skutečně z jiného světa," řek-la, "poněvadž jinak bych si nemohla vysvětliti vaši nevě-domost. Vy skutečně nevíte, že Sagothové jsou stvoření Maharů, mocných Maharů, kteří se domnívají, že Pelluci-dar jest jejich vlastnictvím a že vše co chodí a roste na jeho povrchu, či co se vrtá, leze v jeho hloubí, či co lítá v jeho sféře, jest jim podrobena? Snad mně nechcete říci, že do-sud nikdy jste neslyšel o Maharech!"

Kdybych tak byl učinil, snad bych tím byl vzbudil její nedůvěru; než nemohl jsem lháti a proto jsem poctivě a upřímně doznal, že nemám ani zdání, kdo to vlastně Maha-rové jsou. Diana byla tím zřejmě překvapena. Snažila se jak nejlépe dovedla, moje znalosti, či vlastně neznalosti, doplniti - ovšem dopadlo to asi tak, jako bych já jí něco vykládal řecky. Popisovala Mahary povětšivě v přirovná-ních.

Dle toho, čemu jsem porozuměl, byli to tvorové velmi oškliví, měli křídla a na nohách plovací blány; žili ve mės-tech zbudovaných pod zemí; dovedli plovati na velké vzdálenosti pod vodou a byli prý velmi moudří a zkušení. Sagothové jim slouží za obranu i výbojnou zbraň a tvorové téhož druhu jako Diana a ostatní spoluzajatci tvoří jejich ruce a nohy - otroci u nich a vykonávají všechny ruční práce. Maharové jsou hlavou, mozkiem vnitřního světa. Po tomto vyličení jsem toužil poznati tuto podivuhodnou rasu nadlidí.

Perry se také učil nové naší dorozumívací řeči. Kdyko-liv jsme se zastavili - často se nám zdálo, že mezi jednot-livými oddechy minula celá zemská staletí - účastnil se Perry rozhovoru právě tak jako Vlasatý Ghak, který byl v řadě před Krásnou Dianou. Před Ghakem pak kráčet Lstivý Hooja. I ten se někdy vmísil do rozhovoru. Většina jeho poznámek byla namířena na Krásnou Dianu. Bylo zřejmo, že Hooja měl něco za lubem; Diana však nedávala nikterak na jevo, že by věnovala pozornost jeho úmyslům. Jeho vý-razy byly skutečně často neomalené.

Kdesi u nás na zemi v Novém Zélandě neb Austrálii, nepamatuji se již přesně kde, žije rasa lidí, kteří prokazují své city dámě svého srdce tím, že jí otloukají o hlavu svoje válečné nože. Hoojův způsob dvoření se Dianě byl tak ne-omalený, že jsem se musil rdíti, ač jsem v zapadlých krčmách Broadwaye, ve Vídni a v hamburských dokách viděl leccos, co by jiným útlocitnějším šlo na nervy.

Diana byla skutečně skvělá. Z jejího chování bylo zřej-mo, že ví, že svým zjevem se vyšinula nad své okolí. Ho-vořila se mnou, Perrym a Ghakem, poněvadž jsme ji re-spektovali jako ženu. Na Lstivého Hooju se však nemohla ani podívat, ba nevěnovala mu ani sebemenší pozornost. Hooja se snažil přemluvit jednoho ze Sagothů, aby pře-místil Dianu do řady před něj, Sagoth však jej uhodil zlob-ně oštěpem a řekl mu, že si již Dianu vyhlédl sám pro sebe a že ji koupí od Maharů, jakmile dojdou do Phutry. Phutra tedy, jak se zdálo, byla naším konečným cílem.

Když jsme přešli prvý řetěz hor, ocitli jsme se na pobře-ží solného jezera, na jehož hladině plovaly nesčetné hrozné stvůry. Pluly tam podivní tvorové podobající se žralokům; měly dlouhé krky, čnící deset a i více stop nad jejich ob-rovská těla; šnečí jejich hlavy byly opatřeny několika tla-mami, v nichž se zlověstně blýskaly nesčetné zuby, kol nichž se plazila jiná reptilia, která Perry zařadil do rodu Plesiosaurů z období Triasu. Ovšem nevím, nemýlil-li se starý Perry. Ostatně, tehdy na tom valně nezáleželo.

Diana říkala, že to jsou tadorazové a jiní, ještě hroznější, kteří chvillemi se vynořovali nad hladinu a zápolili s nimi; byli to dyrythové - Perry je nazval Ichthyosaury. Podo-bali se velrybě s krokodýli hlavou.

Drobtý geologie, kterou jsem na školách studoval, mně dávno vyprchaly z hlavy - ze všeho toho mně zbyla jen notná vzpomínka hrůzy a hnusu, který ve mně vždy vzbou-zely obrázky rekonstruovaných předhistorických zvířat. Vždy se mně zdálo, že člověk, který má jen trochu doved-nou ruku a v hlavě dosti fantasie, může zcela snadno re-konstruovati jakoukoliv paleolitickou stvůru a státi se tak snadno a rychle slavným a ctěným paleontologem. Když však jsem na vlastní oči spatřil tyto oslizlé, hnusné potvory šupinaté se lesknoucí v záři slunce, kdykoliv se vynořily nad hladinu, jak potřásaly olbřímími hlavami, jak voda crčí z jejich křivolakých těl v miniaturních vodopádech, jak se plazí sem a tam, jak se vynořují a ponořují, jak otvírají tlamy, syčí a chroptí a zápolí v titanském boji - tu jsem si teprve uvědomil, jak je vlastně ubohá a chabá lidská fanta-sie u srovnání s neuvěřitelným geniem nesmrtné přírody.

A co Perry! Byl jako u vytržení.

"Davide!" řekl mně, když jsme šli již delší dobu po bře-hu onoho jezera hrůzy. "Davide, učil jsem dlouhá léta na školách

geologii a domníval jsem se, že věřím tomu, co učím; nyní však vidím, že jsem tomu nevěřil, poněvadž člověk nemůže dobře věřití těmto nemožnostem, dokud je nespatří na vlastní oči. Snad přijímáme určité skutečnosti za pravdivé, poněvadž se znovu a znovu u nás až do omr-zení opakují a není možno se o jejich nepravdě nikterak přesvědčiti - stejně je tomu s náboženstvím. My vlastně tomu všemu ve skutečnosti nevěříme, my si to jen namlou-váme. Vrátime-li se někdy do našeho světa, uvidíte, že ge-ologové a paleontologové budou první, kteří nás prohlásí za lháře, poněvadž se domnívají, že zvířata v oné podobě, jak je sami restaurovali, nikdy neexistovala. Taková zvířata lze si dobře představit, lze je vymodelovati, ale že by existovala?"

Při příští zastávce Lstivý Hooja chytře si povolil provaz, kterým jsme byli svázáni a připlížil se zcela těsně k Dianě. Dosud jsme všichni stáli. Diana, sotvaže to zpozorovala, obrátila se k nám zády - byl to pohyb, tak dokonale žen-ský, že jsem se nedovedl ubrániti smíchu; než nesmál jsem se dlouho. Ruka Hoojova uchopila Dianu za ruku a strhla ji prudce k sobě.

Tehdy jsem ještě nebyl obeznámen s etickými příkazy, které ovládaly Pellucidar; ba nepotřeboval jsem ani Diani-na povzbuzujícího pohledu, kterým mne vyzývala, abych ji bránil. Nečekal jsem také na to, co má Hooja dále v úmys-lu; dříve než se Lstivému Hoojovi podařilo dotknouti se Diany druhou rukou, zasáhla ho moje pravice do čelisti tak mocně, že klesl k zemi. Z hrdel mých spoluzajtců ozvaly se zvuky souhlasu; i Sagothové, kteří byli svědky tohoto krátkého dramatu, spokojeně mručeli; později teprve jsem se dozvěděl, že nesouhlasili se mnou snad, protože jsem se ujal Diany, nýbrž protože jim imponoval řízný a nebojácný způsob mého výpadu.

A Diana? Zprvu na mne zírala laskavými udivenými očima, pak sklopila hlavu a něžný ruměnec zbarvil její hezké líce. Chvilí tak stála tiše, pak vzpřímila hrdě hlavu a obrátila se ke mně zády jako dříve k Hoojovi. Někteří ze zajatců se při tom smáli. Tvář Vlasatého Ohaka se temně zachmuřila. Diana zbledla jako stěna.

Když jsme se vydali na další pochod, uvědomil jsem si, že jsem přece nějak bezděky musil urazit Krásnou Dianu a chtěl jsem se jí otázet, v čem jsem chybil - než ke všem mým otázkám zůstávala hluchou jako sfinx. Posléze i moje samolibost promluvila své slovo a tak naše přátelství, od něž jsem si tolik sliboval, bylo přerušeno. Hovořil jsem jen s Perrym. Hooja již se k Dianě nepřiblížil a na mne se bál i jen pohlédnouti.

Úmorný a nekonečný pochod se pro mne stal skutečnou mučivou trýzní. Teprve nyní, kdy jsem Dianino přátelství ztratil, jsem pochopil, co pro mne vlastně znamenala. Ale přesto jsem byl příliš pyšný, než abych se podal, ba nechtěl jsem se ani ptáti Ghaka po vysvětlení, který by mně je byl jistě poskytl.

Při pochodu i ve chvílích oddechu Diana se tvářila, ja-kobych vůbec pro ni neexistoval - kdykoliv její oči za-bloudily směrem, kde jsem stál já, dívala se buď přímo vzhůru neb dolů. Byl jsem již zoufalý, a umínil jsem si, že se pokořím, že ji poprosím, by mně řekla, čím jsem ji urazil a jak mám svoji chybu odčinit - to vše chtěl jsem vyko-nati při příští naší zastávce. Blížili jsme se právě k jinému horskému hřebenu.

Když jsme k němu došli, nestoupali jsme vzhůru do soutěsky jako v předešlých horách, nýbrž jsme vstoupili do přirozeného tunelu ve skále, vytvořeném řadou podzem-ních jeskyň. Byla tam tma jako v podsvětí.

Naše stráže neměly ani louče, ani nějaká jiná světla. Ve skutečnosti od oné chvíle, kdy jsme stanuli na půdě Pellucidaru, neviděli jsme umělé světlo neb oheň. V zemi věč-ného poledního slunce není sice zapotřebí nějakého umělé-ho světla, přesto však jsem se divil, že zde, v podzemních tunelech nepoužívají nějakého osvětlovacího prostředku. Lezli jsme kupředu jako plži; mnozí z nás padali a klopý-tali; stráže udávaly monotónním zpěvem tempo pochodu, při čemž vysoké tóny značily vždy, že přicházíme na ne-bezpečné místo, neb do zátočiny.

Zastávky byly nyní častější, nechtěl jsem však mluvit s Dianou dříve, dokud bych z výrazu její tváře nemohl usou-diti, že laskavě přijímá moje omluvy. Posléze jasněji se šero před námi zvěstovalo, že podzemní tunel končí. Byl jsem tomu neskonalé rád. A po prudkém zákrutu cesty jsme se opět ocitli na volném prostranství v záři věčného poledního slunce.

A v témže okamžiku jsem zpozoroval nenadálou kata-strofu - Diana zmizela a kromě ní ještě as půl tuctu jiných zajatců. I stráže to samozřejmě zpozorovaly a stěží potla-čovaly výbuchy své zlosti. Jejich bestiální tváře byly zkrouceny zuřivostí a jako šílení ďábli svalovali jeden na druhého zodpovědnost za útěk zajatců. A nevědouce co počítí, vrhli se na nás a tloukli nás svými oštěpy a sekyra-mi. Dva zajatci byli těmito brutálnostmi ubiti k smrti. Když šlo o život i ostatním, učinil posléze vůdce konec krvavé-mu trýznění. Dosud nikdy v životě jsem nebyl svědkem tak surových výbuchu zuřivosti - děkoval jsem Bohu, že Di-ana nebyla mezi zbylými.

Ze dvanácti zajatců, kteří šli před námi, vždy objednoho počínaje Dianou uprchli. Hooje zmizel. Ghak zůstal. Co to mělo znamenati! Jak se to mohlo státi? Vůdce stráže pátral po příčině. Brzy přišel na to, že boční provazy, které odbo-čovaly od hlavního lana, kterým byli jsme všichni svázány, byly povoleny.

Ghak mně chtěl něco říci. "Lstivý Hooja odvedl sebou děvče, které vy jste zavrhl."

"Já, že bych ji zavrhl!" zvolal jsem. "Co tím chcete ří-ci?"

Ghak se mně pátravě zadíval do očí. "Dříve jsem nevěřil vaší historii, že pocházíte z jiného světa," řekl mně posléze, "dnes jí však věřím, poněvadž bych si jinak nemohl vy-světliti vaši úplnou neznalost poměrů v Pellucidaru. Což vy skutečně, ale nevíte, že jste urazil Krásnou Dianu?"

"Ne, skutečně nevím, Ghaku," odpověděl jsem.

"Tedy vám to musím říci. Když muž v Pellucidaru se ujme ženy oproti jinému muži, který by si ji přál míti pro sebe, a zvítězí, tu náleží žena vítězi. Krásná Diana náleží vám. Měl jste ji prohlásiti za svoji družku anebo ji propus-titi.

Kdybyste ji byl vzal za ruku, znamenalo by to, že jí chcete považovati za svoji družku. Kdybyste byl zdvihl její ruku nad hlavu a pak ji opět pustil, znamenalo by to, že si ji nežádáte za družku a že ona nemá vůči vám žádného zá-vazku. Vy však jste neučinil ani to, ani ono a tak jste ji ura-zil tak hluboce, jak jen je v Pellucidaru možno.

Nyní jest vaší otrokyní. Žádný muž ji nepojme za svoji družku - mohl by ji vzíti za družku teprve tehdy, až by vás v čestném boji přemohl. A muži v Pellucidaru nemívají ve zvyku vyvoliti si za družku otrokyni."

"To ovšem jsem nevěděl, Ghaku," zvolal jsem. "O tom jsem neměl ani zdání. Ani za celý Pellucidar jsem nechtěl ani skutkem, ani slovem, ani pohledem ublížit krásné Dianě. Nepřeji si, aby byla mojí otrokyní. Ba nechci ji ani za svoji..." Vtom jsem se zarazil. Vidina její něžné a nevinné tváře stanula před mými zraky - dříve jsem se domníval, že toužím pouze po jejím přátelství, nyní však se mi zdálo, že bych jí ublížil ještě více, kdybych řekl, že ji nechci mítí svojí družkou. Vždy jsem ji považoval za neskonale milého přítele v cizím, krvelačném světě, plném divů. Ani jsem na to nemyslel, že ji mám rád.

Zdá se mi, že Ghak vyčetl pravdu spíše z výrazu mé tváře než z mých slov, neboť mi důvěřivě položil ruku na rameno a řekl:

"Muži z jiného světa, věřím vám. Rty snad mohou lhát, ale kdykoliv promluví srdce, pak v očích se zjeví čirá pravda. Vaše srdce promluvílo ke mně. Vím nyní, že jste nechtěl ublížit Krásné Dianě. Diana není příslušnicí mého kmene; ale její matka jest mojí sestrou. Ona o tom neví - její matka byla ukradena Dianiným otcem, který přišel prá-vě tak jako mnozí jiní z kmene Amoz, by uloupil ženu z našeho kmene, který slyne nejkrásnějšími ženami v Pellucidaru. Její otec byl králem Amozů a její matka byla dcerou krále Sariů, v jehož hodnost a moc já jsem nastoupil. Diana jest královskou dcerou - její otec přestal být králem, když byl poraněn sadokem a Jubal Ošklivý mu vyrval královskou moc. Vzhledem k jejímu vznešenému rodu jest urážka, kterou jste jí způsobil před očima ostatních sou-kmenovců, tím těžší. Diana vám nikdy neodpustí."

Poté jsem se zeptal Ghaka, zda by bylo možno nějakým způsobem smýt z Krásné Diany urážku, kterou jsem jí bezděky způsobil.

"Ano, shledáte-li se s ní ještě kdy," odvětil Ghak. "Stačí, zvednete-li její ruku nad hlavu a pustíte-li ji opět - sta-ne-li se tak v přítomnosti několika svědků, bude svobodnou. Ale jak ji najdete, když jste odsouzeni žítí v doživotním otroctví v podzemním městě Phutra?"

"Což odtamtud není možno uniknouti?" ptal jsem se dále.

"Lstivý Hooja a několik ostatních šťastně uprchli," odvětil Ghak. "Na zbytku cesty do Phutry však již nenalez-neme tmavá místa, a pak, nešlo by to již tak lehce - Ma-harové jsou příliš úskoční a chytří. I když se vám podaří uprchnouti z Phutry, vysílí vás thipdarové - a pak..." Vlasatý Ghak se zachvěl hrůzou. "Ne, nikdy se vám nepo-daří uprchnouti Maharům."

Čekala mne růžová budoucnost. Zeptal jsem se Perryho, co o tom všem soudí; pokrčil prostě rameny a mumlal dále svoji nekonečně dlouhou modlitbu. Perry tvrdil, že teprve nyní v trudné době našeho zajetí se dovede skutečně vroucně modlit - bylo zřejmo, že trpí určitou fixní ideou. I Sagothové si všimli, že při pochodu cosi nahlas dekla-muje. Jeden z nich se ho zeptal, co to říká a s kým vlastně hovoří. Tato otázka mi vnukla myšlenku, kterou jsem uplatnil dříve, než Perry mohl sám odpovědět.

"Nevyrušujte ho," řekl jsem. "Můj druh jest ve světě, odkud přicházíme, svatým mužem. Rozmlouvá stále s du-chy, které vy nemůžete vidět - nevyrušujte ho, nebo du-chové se zhmotní a budou vás týrati -." A abych Sago-thovi ukázal, jak ho budou týrati, vrhl jsem se s hurónským řevem proti němu, až leknutím upadl.

Byl to sice ode mne divoký nápad, ale chtěl jsem ales-poň nějak prakticky využítkovati Perryho modlicí mánie. A moje výstraha skutečně působila. Během zbytku našeho pochodu s námi Sagothové velmi uctivě zacházeli a poslali s touto nezvyklou zvěstí posla napřed k Maharům.

Po dvou následujících etapách jsme dorazili k Phutře. Vstup do města tvořily dvě štíhlé žulové věže, které vrou-bily schodiště, vedoucí do podzemí. U schodů stály strážé Sagothů; kolem dokola na planině bylo vidět množství věží.

V.

Otroci.

Když jsme sestupovali po hlavním schodišti dolů do města, spatřil jsem prvního příslušníka dominující rasy dutého světa. Bezděky jsem couvl hrůzou, když jeden ta-kový netvor přistoupil blíže, aby si nás prohlédl. Ohromnějšího tvora není vůbec možno si představit. Všemocní Maharové z Pellucidaru jsou ohromní plazové as šest neb osm stop vysocí, mají dlouhé, úzké hlavy a velké, kulaté oči. Zobákovitá ústa jsou vroubena ostrými, bílými zuby; hřbety jejich obrovských ještěřích těl jsou znatelně rozčle-něny kostnatými žebry. Na zadních nohou mají tři rozloži-telné plovací blány, kdežto přední nohy jsou opatřeny bla-nitými křídly, které jsou připevněny k tělu ve výši zadních nohou; křídla jsou veliká, sahají jim vysoko nad hlavu a jsou zakončena ostny.

Když stvůra přešla ode mne k Perrymu, díval jsem se na svého přítele, jak se bude tvářiti. Starý můj druh udiveně otvíral oči a když netvor odešel, řekl. "Podobá se to rham-phorhynchovi ze střední eolitické doby. Věřte, Davide, jest to příšerně hnusné. Největší kostry těchto tvorů, které jsme kdy na světě našli, nedosahovaly této velikosti."

Když jsme procházeli hlavní třídou Phutry, zřeli jsme mnoho a mnoho tisíc těchto netvorů, jak se ubírají za své-mi denními povinnostmi. Podzemní Phutra byla skutečně důmyslně vystavěna. Stavebním materiálem, v němž bylo dlabáno, byl bahnitý slín. Ulice byly široké - výška všech byla shodná a obnášela dvacet stop. Strop tohoto podzem-ního labyrintu jest opatřen rourami, v nichž jsou čočky a reflektory, které tam odrážejí vnější sluneční světla a při-jemně je rozptylují. Kdyby nebylo tohoto zařízení, byla by v Phutře hrobová tma.

Perry, Ghak a já jsme byli odvedeni do veliké, zřejmě veřejné budovy, kdež jeden ze Sagothů, kteří nás zajali, vysvětlil jednomu Maharu kromobyčejné okolnosti našeho dopadení. Dorozumívací metoda obou tvorů byla velmi pozoruhodná, poněvadž vůbec nepoužívali slov. Používali jakési znakové řeči. Jak jsem se teprve později dozvěděl, nemají Maharové uši ani neznají slovnou řeč. Mezi sebou se dorozumívají, jak Perry tvrdil, zvláštním šestým smys-lem, který souvisí s čtyřrozměrným pojetím prostoru.

Nikdy jsem dokonale tento Perryův výklad nepochopil, ačkoli se Perry často poctivě snažil učiniti jej srozumitel-nějším. Zprvu jsem se domníval, že se Maharové dorozu-mívají mezi sebou telepatii, leč Perry to popíral, poukazuje na to, že se

mohou dorozumívati pouze tehdy, jsou-li při-tomni a nemohou této osobitě dorozumívací metody použiť ve styku se Sagothy a jinými obyvateli Pellucidaru.

"Jejich způsob dorozumívání se mně jeví zcela jasný," říkával Perry. "Prostě promítnou své myšlenky do čtvrté dimenze a pak již snadno ten, pro koho jsou určeny, je vnímá svým šestým smyslem. Rozumíte mému výkladu, Davide?"

"Ne, Perry, musím se vám přiznati, že nerozumím," od-větil jsem upřímně. Perry zoufale potřásl hlavou a hleděl si své práce. Měli jsme nařizeno, abychom přenesli velké haldy Maharanské literatury z jednoho oddělení do druhého a tam je rozříditi a zařaditi do stojanů. Sdělil jsem Perrymu, že jsme asi ve veřejné phuterské knihovně, než Perry později, když se mu podařilo rozluštití maharanské písmo, mne ujistil, že rozřídíme staré maharanské ar-chivy.

Během této doby se moje myšlenky stále a stále vracely ke Krásné Dianě. Ovšem byl jsem rád, že unikla krutému osudu, který ji u Maharů očekával. Často jsem uvažoval o tom, zda malá četa uprchlíků byla dopadena četou Sagothů, kteří byli za nimi vysláni. A často jsem si přával, aby raději byla zajata zde v Phutře, než aby byla vydána na milost a nemilost Lstivému Hoojovi.

Ghak, Perry a já často jsme hovořili o možnosti útěku - Ghak však byl tak skálopevně přesvědčen o tom, že z drápů Maharů lze uniknouti než zázrakem, že nám nekyně žádná naděje - zkrátka a dobře čekal na zázrak.

K mému návrhu zhotovili jsme si s Perrym zbraně z ocelových tyčí, které jsme našli v našich celách kde jsme spali, mezi starým haraburdím. Mohli jsme na našem díle zcela nerušeně pracovati, poněvadž v budově, v níž byl ar-chiv, jsme měli úplnou volnost. Počet otroků v Phutře byl tak obrovský, že žádný z nich nebyl přetížen prací - ostatně naši páni s námi celkem velmi laskavě zacházeli.

Zhotovené zbraně jsme ukryli pod kožemi, které tvořily naše lůžka. Perry pak připadl na myšlenku, že bychom si měli zhotoviti luky a šípy - zbraně, které byly zřejmě v Pellucidaru neznámy. Pak došlo na štíty; ty jsem prostě ukradl se stěn vnější strážnice, která byla umístěna v naší budově.

Když jsme skončili tyto přípravy pro budoucí útěk, vrá-tili se Sagothové, kteří byli vysláni na dopadení uprchlých zajatců. Přivedli čtyři, mezi nimi Hooja. Diana a jiní dva unikli. A stalo se, že náhodou Hooja byl přidělen do téže budovy jako jsme byli my.

Hooja řekl Ghakovi, že Dianu ani ostatní po útěku v tmavém skalním tunelu vůbec neviděl. Co se s nimi stalo, že neví, snad se ztratili a přišli o život v bludišti podzem-ních skal - snad zemřeli vysílením nebo hladem.

Strachoval jsem se nyní o Dianin osud ještě více než dříve a tehdy, jak myslím, také jsem si poprvé uvědomil, že city, které se ve mně vzbudily, jsou vřelejšími než pouhé přátelství. Myslel jsem na ni když jsem bděl a i ve spánku drahá její krásná tvář mne obestírala svojí něhou. A můj úmysl, že musím ze zajetí prchnouti, byl stále pevnější a odhodlanější.

"Perry," svěřoval jsem se se svými city starému příteli, "i kdybych měl prohledati každý centimetr tohoto minia-turního světa, abych nalezl Krásnou Dianu a napravil zlo, které jsem bezděky spáchal, učinil bych tak."

"Miniaturní svět!" vyhrkl Perry. "Nevíte, co mluvíte, chlapče," a ukázal mi mapu Pellucidaru, kterou před ne-dávnem objevil mezi starými rukopisy v archivu.

"Podívejte se," řekl a ukázal prstem na mapu, "a to zde značí vodu a to zde pevninu. Všimáte si povšechného útva-ru obou těchto živlů? Tam, kde jest na vnější kůře země jest uvnitř voda a kde jest voda uvnitř, na vrchu jest země."

"Vím, že zemská kůra měří na šířku sedm tisíc mil; vnitřní průměr Pellucidaru musí obnášeti tedy sedm tisíc mil a jeho povrch jednostašedesátpět milionů čtyřistaosm-desát tisíc čtverečných mil. Tři čtvrtiny této plochy zaujímá země. Pomyslete na to! Zemská plocha obnášející jed-nostačtyřadvacet milionů jednostodesettisíc čtverečných mil. Naš svět, ve kterém jsme se zrodili, měří pouze triapa-desát milionů čtverečných mil, zbytek připadá na vodní hladinu, a tak právě jako často poznáváme národnosti dle zemské plochy, kterou obývají, tak srovnáme-li tyto dva světy, vnější a vnitřní, shledáme pozoruhodný fakt, že větší svět se nalézá uvnitř menšího.

"A kde v rozlehlém Pellucidaru byste chtěl hledati svoji Dianu? Bez hvězd, měsíce a pohyblivého slunce, jak byste ji chtěl nalézt i kdybyste věděl, kde se nalézá?"

Musil jsem sice uznati, že Perry má pravdu. Až se mi nad tím hlava zatočila. Ale můj původní úmysl tím nebyl zvyklán - ba naopak, byl jsem odhodlanější než kdykoliv dříve před tím.

"Bude-li nás Ghak provázeti, nalezneme ji," navrhl jsem přijatelné řešení.

Vyhledali jsme Ghaka a sdělili jsme mu bez okolků náš nezvratný úmysl.

"Ghaku," řekl jsem, "jsme rozhodnuti uprchnouti. Bu-dete nás provázeti?"

"Vyšlou za námi thipdary," řekl Ghak "a ti nás usmrtí; ale..." tu Ghak chvíli váhal... "kdybych věděl, že vy-vážneme, pokusil bych se o to a vrátil bych se k svému kmeni."

"Dovedl byste nalézt zpáteční cestu ke svému kmeni?" zeptal se Perry. "A mohl byste Davidovi býti nápomocen při pátrání po Dianě?"

"Ano."

"A jak to," otázal se nedůvěřivě Perry, "jak byste mohl jíti cizí neznámou krajinou bez nebeských těles nebo kom-pasu, který by vás vedl?"

Ghak nevěděl, co Perry míní nebeskými tělesy a kom-pasem, ale ujistil nás, že kdyby i některý příslušník Pellucidaru přišel o zrak a byl postaven do zcela neznámé kon-činy, přece by byl se vrátil do svého domova tou nejkratší cestou. Ba Ghak byl i překvapen, když jsme tuto skuteč-nost shledávali obdivuhodnou. Perry vysvětloval tento úkaz tím, že obyvatelé Pellucidaru mají vrozen určitý pud, který je bezpečně vede k jejich domovům - podobně se to má s některými druhy našich holubů.

"Tedy Diana jistě zcela lehce nalezla cestu k obydlím svého kmene?" zeptal jsem se Ghaka.

"Zajisté," odvětil Ghak, "ovšem, nepadla-li do drápů nějakému divokému zvířeti."

PuZEN nedočkavostí mládí, chtěl jsem podniknouti za-mýšlený útěk okamžitě, ale Perry a Ghak radili, abychom vyčkali

na příhodný zmatek, který nám může poskytnouti aspoň částečnou záruku úspěchu. Sice mně nešlo na rozum, jaký zmatek by mohl zachvátiti celou tu rozlehlou obec - a pak v zemi věčného světla nebyli lidé uvyklí věnovati určitou stálou dobu spánku. Jsem přesvědčen o tom, že někteří Maharové vůbec nikdy nespí, někteří sice spí, ale v dlouhých intervalech; zalezou si do temných skrýší, které jsou v jejich obydlích, tam se schoulí, zavinou do křidel a tak spí. Perry tvrdí, že, bdí-li Mahar po celé tři dlouhé ro-ky, vynahradí si to aspoň ročním tvrdým spánkem. Snad to vše je pravdou, ale já jsem viděl za svého pobytu v Phutře pouze tři spící Mahary - a pohled na tyto tři Mahary mně vnukl spásnou myšlenku, jak provedeme náš útěk.

Procházel jsem spodní patra budovy, kamž otroci nikdy nepřicházeli - mohlo to býti as ve hloubce padesáti stop pod niveau ulice - bloudil jsem spleť chodeb a příbytků, až jsem přišel na tři Mahary, schoulené na lůžkách z kůže. Zprvu jsem se domníval, že jsou mrtví, ale později pravi-delně jejich oddychování mně přesvědčilo, že žijí. Jako bleskem mně napadlo, že pomocí těchto spících reptylií bychom mohli snadno oklamati bdělost našich pánů a sa-gothských stráží. Spěšně jsem se vrátil k Perrymu, který byl zahloubán do kupy nemožných svazků plných hieroglyfů, které pro mne zholá nic neznamenaly. Vložil jsem mu svůj plán. K mé-mu nemalému překvapení byl jím Perry velmi poděšen.

"Vždyť by to byla vražda, Davide," zvolal.

"Zabití ještěří obludy, že by bylo vraždou?" opáčil jsem udiveně.

"Zde v Pellucidaru nejsou obludami, Davide," odvětil Perry. "Zde jsou dominující rasou - my jsme obludami nižšího řádu. Vývoj v Pellucidaru postupoval po zcela ji-ných liniích, než na zemi. Na povrchu hrůzně převraty zemské kůry opětne a opětne potřeby na vždy tehdy existu-jící druhy - a kdyby ony převraty nebyly nastaly, mohla nám dnes na zemi vládnouti nějaká příšera ze arozoického období. Kdo ví, co by se bylo na naší zemi událo, kdyby tam byly obdobné vývojové podmínky jako zde."

"Život v Pellucidaru jest mnohem mladší, než na povr-chu kůry. Zde dosáhl člověk teprve toho stupně vývoje, jako u nás v době kamenné - ještěří však se vyvíjeli po miliony a miliony let. Snad jest to právě onen šestý smysl, o kterém jsem se vám zmiňoval, který jim poskytuje tako-vou převahu nad vlastními, třebaš i lépe ozbrojenými oby-vateli Pellucidaru; tomu však my nikdy nepřijde na kloub. Maharové pohlížejí na nás právě tak, jako my pohlí-žíme na dobytek, který se pase na našich rolích - dozvě-děl jsem se z jejich starých zápisů, že jiné odrůdy Maharů se živily lidmi - chovali je ve velkých ohradách právě tak, jako my chováme dobytek. Opatrně a pečlivě je vykrmo-vali a když ztučněli, zabíjeli je a pojídali." Zachvěl jsem se hnusem.

"A co má na tom být hrozného, Davide?" zeptal se mne Perry. "Nepohlížejí na nás o nic lépe, než my pohlížíme na zvířata našeho světa. Považte, že jsem se zde ve starých rukopisech dočetl o vědeckých diskusích, zda gilakové, to značí lidé, se vůbec nějak mohou dorozumívati. Jeden spi-sovateľ dokonce tvrdí, že nemáme ani rozumové schopnosti - že veškeré naše konání jest pouze mechanické a pudové. Maharové skutečně neví, zda lidé mohou rozumně usuzo-vati a mezi sebou se dorozumívati. Poněvadž my se na-vzájem nedorozumíváme, tak jak oni se nedorozumívají, nedovedou si představit, že my bychom se mohli vůbec nějak jinak dozozumívati. My zcela obdobně tak soudíme o zvířatech. Maharové sice vědí, že Sagothové se dorozumí-vají mluvenou řečí, nemohou ji však rozuměti nebo sami ji reprodukovati, poněvadž postrádají sluchového ústrojí. Domnívají se, že dorozumívání se děje pouhým pohybová-ním rtů. Že se Sagothové mohou dorozumívati s námi, to vůbec nechápou.

"Věřte, Davide," dokončil Perry svůj výklad, "provede-ní vašeho plánu by bylo vraždou."

"Na tom nezáleží, milý Perry," odvětil jsem. "Stanu se tedy vrahem."

Pak jsme s Perrym ještě jednou důkladně probrali znovu celý plán. Perry si přál - proč to jsem zprvu dobře nechá-pal - abych mu dokonale popsal příbytky a chodby, do kterých jsem se právě vplížil.

"Když již Davide jste si předsevzal provést váš divoký plán, mohli bychom při této příležitosti provést něco, co by lidské rase v Pellucidaru prokázalo neocenitelné služby. Poslyšte mne. Dozvěděl jsem se zde ze starých rukopisů mnohé podivné věci, týkající se Maharů. Abyste pochopil můj plán, musím vám podrobněji vysvětliti jejich vývojo-vou historii.

"Kdysi samci ovládali Pellucidar, ale během dlouhých staletí počínali samice nabývati ponenáhlu převahu. Během několika následujících věků to nepřivodilo žádnou pozoru-hodnou změnu v rase Maharů. Vyvíjeli se pod bedlivou a opatrnou vládou samic. Věda utěšeně kvetla. Obzvláště ony vědy, které my nazýváme eugenikou a biologii. Poslé-ze jakýsi samičí vědateľ oznámil, že vynalezl způsob, jak se vejce mohou oplodnit chemicky - jak víte, všichni ješ-těři se rodí z vajec.

A co se nyní stalo! Samci se stali zholá nepotřebnými - vývoj rasy na nich nezávisel. Uběhlo opět mnoho a mnoho věků a dnes shledáváme, že rasa Maharů pozůstává pouze ze samic. A zde jsme právě u jádra všeho. Tajemství oné chemické formule jest přechováváno jediným kmenem Maharů. Jest ukryto zde ve městě Phutře a nemýlím-li se, dle popisu v rukopisech jest uloženo právě v této budově, v jejich sklepeních, do kterých jste se vy vplížil. Maharové tuto chemickou formuli žárlivě skrývají a sřeží ze dvou důvodů. Předně protože na její existenci zá-visí život celé rasy Maharů a za druhé, kdyby se formule stala veřejným majetkem jako kdysi zpočátku, mnozí by s ní experimentovali a nastal by nadbytečný vývoj, jehož ná-sledky by mohly býti nedožrnné."

"Davide, podaří-li se nám uprchnouti a zároveň odnésti sebou onu chemickou formuli, prokážeme tím lidské rase v Pellucidaru neocenitelné služby!"

Tato skvělá myšlenka mne ohromila.

Ano, my dva opět vydobudeme lidské rase v Pellucidaru přednostní místo, které jí od věků právem náleží. Od úpl-ného ovládnutí Pellucidaru je budou dělit již jen Sagotho-vé - ba tušili jsme, že Sagothové čerpají svoji domnělou moc pouze tím, že opírají své postavení o inteligenci Ma-harů. Není přece možno, aby gorily předčily vlastní inteli-genci lidskou rasu.

"Perry!" zvolal jsem, "obrodíme celý tento svět. Spo-lečně vyvedeme lidskou rasu z poroby, temnoty a nevědo-mosti

na světlou dráhu pokroku a civilizace. Jediným či-nem přeneseme je z kamenného věku do dvacátého století. Bude to div, bude to hotový zázrak."

"Davide," řekl můj starý druh, "věřím, že Bůh vedl naše kroky jen proto sem - budu zde kázati Jeho Slovo a to bude mým životním úkolem - dovedu je k světlému Jeho milosti a jejich srdce i ruce budou osvětleny, paprskem kultury a civilizace."

"Ano, Perry, vaše úmysly jsou dobré, vy je naučíte modlit se a já je naučím bojovati a tak vychováme rasu lidí, kteří nám budou oběma ke cti."

Ghak k nám přišel právě ke konci naší rozmluvy a ptal se po příčině našeho vzrušení. Na radu Perryho neřekl jsem mu vše, sdělil jsem mu pouze, že jsem vymyslel plán, jak uprchneme. Když jsem mu vyličil hlavní obrysy, byl právě tak poděšen jako prve Perry - ovšem příčina této hrůzy byla zcela jiná. Vlasatý Ghak se bál bídného osudu, který nás očekává, bude-li náš plán prozrazen; posléze však se mě podařilo jej přesvědčiti, že náš plán jest jediným možným řešením a když jsem jej ještě ujistil, že veškerou zod-povědnost v případě nezdaru vezmu na sebe, vyslovil svůj souhlas.

VI.

Počátek hrůzy.

V Pellucidaru kterýkoliv okamžik jest stejně příhodný k jakémukoliv činu. Neexistovala zde noc, která by svým tmavým pláštěm kryla náš útek. Vše musilo býti vykonáno v záři mocného slunce - vše kromě práce, která na mne čekala v podzemí budovy. A tak jsme se rozhodli, že uskutečnime svůj plán dříve než snad se Maharové probu-dí; byli jsme však trpce zklamáni, neboť sotvaže jsme se ocitli v přízemí budovy a kráčeli jsme ke schodišti, vedou-címu do podzemí, potkali jsme velký shluk otroků vyháně-ných surovými pobídkami Sagothů z budovy ven.

Jiní Sagothové pátrali po zbývajících otrocích v budově - sotvaže nás spatřili, zařadili nás k ostatním a musili jsme jíti s nimi.

V první chvíli jsme nevěděli, co má tento shon a zmatek znamenati, leč brzy jsme se dozvěděli od ostatních otroků, že dva uprchlíci - muž a žena byli znova polapeni a že my všichni máme přihlížeti jejich přísnému potrestání, poně-vadž muž prý zabil Sagotha, který je na útěku dopadl.

Sotvaže jsem se dozvěděl tuto neblahou zvěst, tušil jsem, že oni dva uprchlíci jsou titíž, kteří prchli v temném podzemním tunelu z Hoojou: neznámý muž a Diana; Ghak i Perry usuzovali stejně.

"Nemůžeme podniknout něco na jejich záchranu?" ze-ptal jsem se Ghaka.

"Ne, zhola nic."

Kráčeli jsme hlavní třídou hemžící se otroky. Sagothové s námi zacházeli krutě, jakoby se byli spoluúčastnili vraždy jejich druhů. Dnešní veřejný trest měl sloužiti jako odstrašující příklad, aby se každý otrok přesvědčil o mar-nosti a nebezpečí útěku a o tom, jaké následky má vražda nadřizené bytosti - proto také Sagothové považovali se za zcela oprávněny, aby s námi surově zacházeli.

Tloukli nás svými oštěpy a sekerami při sebemenším projevu odporu a často i zhola bezdůvodně. Zažili jsme trpkou půlhodinu než jsme došli k nízkému vchodu vedou-címu do obrovské budovy, jejíž střed tvořila rozlehlá aréna. Po třech stranách vyplňovaly arénu lavice, na čtvrté straně pak byly z hrubého kamene vytesané výstupky, stupňovitě ustupující nazad až k samému stropu arény.

Zprvu jsem nemohl pochopiti účel této spousty otesané-ho kamene nakupeného do stupňovitých podstavců, usuzo-val jsem, že snad má sloužiti za hrubě pitoreskní pozadí pro scény, které se před ním měly odehrávati, ale později, když všechny lavice byly zaplněny otroky a Sagothy a Ma-harové počali vstupovati do arény, viděl jsem, k čemu jsou určeny ony kamenné stupně. Maharové kráčeli arénou až ke kamenné protější stěně, tam rozepjali svá blanitá křídla, vznesli se do výše a usadili se na skalních výstupcích. Vý-stupky tvořily tedy vyhrazená místa pro Mahary. Poněvadž tělo ještěrů jest pokryto hrubými šupinami, byl povrch otesaného kamene pro ně právě tak hebký jako pro nás vypéřované a plyšem potažené křeslo. Maharové kývali hlavami, hnusné jejich oči zářily - pravděpodobně spolu hovořili svojí šestismyslovočtyřrozměrnou řečí.

Tehdy poprvé jsem spatřil královnu Maharů. Musím do-znat, že moje pozemské oči na ní neshledaly nic pozoru-hodného, čím by se lišila od ostatních ještěrů; v mých očích byli všichni ještěři stejně hnusní a ohavní; když se její slizká suita usadila na kamenných stupních, kráčela ona, obklopena z obou stran tlupou obrovských, mohutně vyvinutých Sagothů; těsně vedle ní kráčeli dva mocní thip-darové; průvod uzavírala opět četa Sagothů.

Sagothové se vyšplhali po kamenné stěně vzhůru s opičí obratností, vznešená královna, provázena objema dračími ještěry, se usadila na nejvyšším výstupku, který tvořil ge-ometrický střed prostoru, vyhrazené pro panující rasu. Byl to hnusný odpuzující pohled. A jistě byla ta netvoří samice přesvědčena o své krásě, moci a právu, jako kterákoliv jiná pozemská panovnice.

A pak spustila hudba - hudba bez zvuků! Maharové neslyší - pozemské trubky, strunné a pískací nástroje by zde byly zhola bezúčelný. Kapela pozůstávala as z jednoho tuctu Maharů. Seřadili se na prostranství před výstupky, kam všichni Maharové dobře viděli a tam provozovali své reje as dvacet minut.

Technika této hudby spočívala v tom, že mávali křídly a pohybovali hlavou v určitém rytmu, který tvořil pohybové kadence, které se ostatním Maharům líbily právě tak jako nám se líbí hudební kadence vyluzovaná z našich nástrojů. Chvillemi kapela učinila současně několik kroků napravo neb nalevo, kupředu nebo zpět - mně ovšem to vše připa-dalo nesmyslným a hloupým, ale Maharové na kamenných výstupcích byli zřejmě u vytržení. Mávali křídly, vrtěli se-bou, a mohutná jejich těla se třela o hrubý kámen až se ze-mě třásla.

A kapela počala se znovu pohybovati v podivném rytmu a v celé aréně zavládlo ticho jako v hrobě. Jedinou výhodu měla tato maharská hudba - hrála-li něco, co se někomu nelíbilo, mohl zavřít oči.

Když kapela vyčerpala svůj repertoar, vznesli se na svých křídlech vzhůru a usadili se na podstavcích kolem královny.

A pak to již počalo jít do tuhého. Několik sago-thských strážců vehnalo do arény muže a ženu. Nachýlil jsem se dopředu, bych si mohl ženu lépe prohlédnouti, koje se pošetilou nadějí, že snad to přece jen nebude Krásná Di-ana. Byla ke mně obrácena zády, však mohutné vrkoče mně připomínaly Dianu a uváděly mne do vzrušení.

Vtom se otevřely v jedné stěně arény kamenné dveře a Sagothové vpustili dovnitř obrovského, kosmatého buvola. "Prehistorický buvol!" šeptal nadšeně Perry. "Podobní buvoli se proháněli na povrchu naší planety se skalními medvědy a mamuty před dávnými věky. Ocítli jsme se o několik milionů let nazpět, Davide, jsme svědky dětství naší planety - není to podivuhodné?"

Poslouchal jsem Perryho pouze na půl ucha, neboť mé oči se vpíjely do bohatých vrkočů nebohé ženy - při po-myšlení na její osud se mně srdce svíralo bezmocným stra-chem. Měl jsem tisíc chutí vskočiti do arény a sdíleti ne-blahý osud svých soukmenovců z kamenného věku.

Sotvaže se buvol - v Pellucidaru nazývají toto zvíře thag - ocitl v aréně, Sagothové vrhli za ním odsouzcům k nohám dva oštěpy. Proti obrovskému tělu kosmatého netvora to byly pouhé bezúčelné, bezmocné hračky.

Když se buvol blížil k oběma obětem, zuřivě bučel a dupal kopyty půdu - dunělo to jakoby se do arény vhrnulo stádo našich býků - otevřela se ve stěně pod našimi seda-dly jiná vrata a z nich se ozval tak příšerný řev, jaký jsem dosud v životě neslyšel. V prvním okamžiku jsem neviděl autora tohoto bohapustého zvuku, ale spatřil jsem alespoň tvář onoho děvčete, poněvadž se leknutím oba, muž i děvče obrátili - nebyla to Diana. Byl bych téměř plakal radostí.

Oba odsouzcenci k smrti stáli jakoby přimrazeni hrůzou na jednom místě. A v tom již vešel do arény plíživým, ele-gantním krokem autor onoho smrtonosného řevu. Byl to obrovský tigr - takový, s jakým se utkával v džunglích a pralesích předhistorický buvol za časů mladosti naší země. Barva srsti na první pohled odpovídala barvě bengálského tигра, ale právě tak jako proporce jeho těla byly nepoměrně veliké, tak i srst jeho byla výstředně křiklavá. Sírová žlut' téměř řvala - běl jako padlý sníh - černé pruhy jako lesklé antracitové uhlí. Bylo to skutečně nádherné zvíře - než jeho krvelačnost nezná mezi jak na zemi tak zde v Pellucidaru. Lidské maso jest mu nejvítanější pochoutkou; jinak není ale vybíravý a spokojí se s jakýmkoliv živým masem, aby upokojil hlad svého obrovského těla.

Z jedné strany stál proti nešťastným obětem bručící thag, s druhé strany se k nim plížil krvelačný, hrozný tarag, prskaje zlověstně a ceníc zuby.

Muž se chopil na zemi ležících oštěpů a podal jeden děvčeti. Sotvaže buvol zaslechl řev tигра, změnilo se jeho bučení v pravý válečný ryk. Dosud nikdy moje uši nesly-šely tak pekelný hřmot, jaký tropili zde v aréně oba dravci. Při pomyslení, že tato ohavná scéna se odbývá jen ku potě-šení slizkých ještěřů, jsem se otřásal hnusem.

Thag útočil z jedné strany a tarag z druhé. Zdálo se, že osud obou nebožáků jest zpečetěn. Než v okamžiku, kdy se zdálo, že obě zvířata již již se na ně vrhnou, muž uchopil děvče za ruku a strhl jej zpět. Obě rozdivočelé šelmy se srazily jako dvě rozjeté lokomotivy.

Rozpoutala se bitva tak krutá a krvelačná, že ani nejbu-j-nější fantasie a nejdovednější pero by ji nedovedlo vypsati. Znovu a znovu kolosální buvol nabral tигра na rohy a vymrštil ho do výše, vždy však kočkovitá šelma, sotvaže se dotkla tlapami země, útočila znovu se zdvojenou zuřivostí.

Muž a žena bystře uhýbali oběma zápolícím šelmám, po chvíli se však rozdělili a oba se opatrně plížili každý k jed-nomu dravci. Tygr se právě vyhoupl na buvolův široký hřbet a smrtonosnými zuby se mu zakousl do šíje - drápy zadních tlap pak mu rozdíral maso na žebrách.

Buvol chvíli stanul a třásl se vztekem a bolestí, maje přední nohy roztaženy a zaryty do země, kymácel tělem trhané ze strany na stranu a pološílený bolestí dal se do di-vého běhu kolem arény, snaže se setřásti se hřbetu dravého jezdce. Než veškeré jeho úsilí bylo marné. Vída nezbytí, vrhl se buvol na zem a zoufale se válel z boku na bok. Váha jeho těla byla tak ohromná, že tigr se pod ním dusil - teprve tehdy pustil se jeho šíje; buvol byl opět v téže chvíli na no-hou a nabral tигра na rohy tak bleskurychle, že jej doslova připíchnul k zemi. Leč tigr nebyl dosud mrtev a rozerval drápy buvolu celou hlavu, serval mu uši, strhl kůži až oči vyhřezly a v krvavém mase prosvítaly kosti lebky.

Přesto, že trýzeň a bolest buvola musila býti nesnesitel-nou, nepovolil a tигра nepustil. Vtom přiskočil muž a ve-tknul tigrovi do hrudi oštěp.

Když buvol cítil, že jeho sok jest mrtev, zdvihl svoji oslepenou, krvavou hlavu a příšerně zabučev dal se do ší-leného běhu kolem arény. Šílenými skoky se hnál kupředu, přímo k bariéře, na níž jsme my s ostatními otroky seděli - a v tom - ó, hrůza! - mohutný skok jej přenesl přes bariéru mezi otroky a Sagothy.

Kymáčeje zakrvácenými rohy ze strany na stranu razil si cestu lavicemi vzhůru. Otroci i lidé-gorily prchali jako ší-lení, aby zachránili své životy, poněvadž blízkost buvola přinášela smrt.

Strážci zapomněli, že nás mají hlídati a o překot se s námi hnali k východům, které se nalézaly v bočných stě-nách rozlehlého amfiteátru. V okamžiku, kdy buvol řádl mezi otroky, Ghak, Perry i já, jsme se roztrhli - v nasta-lém chaosu nebylo ani jinak možno. Prchal jsem k výcho-dům na pravé straně arény. Zmatek byl tak hrozný, jakoby se na nás hnalo celé stádo rozdivočelých buvolů a ne pouze jeden, osleplý a zmírající, potácející se v agónii své po-slední chvíle.

VII.

Svoboda.

Jakmile jsem se dostal z přímého dosahu rozrušeného zvířete, opustil mne strach, leč moje nitro bylo okamžitě pobouřeno novým vzrušením - napadlo mne, že bych ny-ní, kdy stráže jsou zmateny a starají se samy o sebe, mohl se s úspěchem pokusiti o útěk.

Vzpomněl jsem si na Perryho, než uvědomil jsem si zá-roveň, že budu-li svoboděn, mnohem snáze mu pak budu moci býti nápomocen k útěku - proto jsem neotálel s roz-hodnutím. Prchal jsem vpravo, pátraje po východu, kudy neprchal ani jeden ze Sagothů - štěstí mně přálo, našel jsem úzký otvor, vedoucí do temné chodby.

Neuvažuje o tom, co mne v tmavé chodbě může pře-kvapiti, řítíl jsem se temnotou vpřed; hnál mne podvědomý pud,

poněvadž jsem před sebe neviděl. Hluk a ryk z amfi-teátru ponenáhlu mizel v dálce, až posléze kolem mne bylo ticho jako v hrobě. Tu a tam ventilačními a světelnými rou-rami pronikalo do chodby matné šero, ovšem bylo příliš sporé, než abych byl viděl. Postupoval jsem nyní kupředu opatrně a pomalu, tápaje krok za krokem a hmataje po zdech chodby. Náhle se v chodbě rozjasnilo a o několik kroků dále jsem našel schodiště vedoucí vzhůru. Na konci schodiště zel otvor, jímž pronikala záře věčného poledního slunce.

Opatrně jsem se plížil po schodech vzhůru; vyhlédnuv z otvoru ven zřel jsem před sebou rozlehlou planinu Phutry. Nespočetné žulové věže, které označují vchody do města, byly všechny za mnou, přede mnou se rozprostírala roz-lehlá pláň táhnoucí se až k úpatí hor. Vylezl jsem na světlo za městem - tím můj útěk byl velmi ulehčen.

V prvním okamžiku mně napadlo, že bych měl vyčkati noc a pak se teprve pokusiti o útěk - než v zápětí jsem si uvědomil, že Pellucidar jest věčně zalit září poledního slunce a s úsměvem na rtech jsem vykročil z podzemního tunelu na denní světlo.

Pláně kolem Phutry jsou porostlé vysokými, až po prsa sahajícími stvolnatými travinami; každý stvol jest zakon-čen různobarevným pěticipým kvítkem - podobá se to záplavě pestrých, zářících hvězd planoucích v moři zeleně.

Tato krása mně však příliš nedojímala, můj zrak byl upjat ke vzdáleným horám, kdež jsem hodlal naléztí úto-čiště - tam jsem spěchal, niče svoji bezohlednou nohou myriády nádherných, květů. Perry tvrdil, že síla zemské tíže jest na vnitřní straně zemské kůry mnohem menší než na vnější. Kdysi mně to důkladně vysvětloval a vědecky dokazoval, než nemám na ty věci dobrou paměť a tak o tom již mnoho nevím. Pokud se dovedu upamatovati, tento rozdíl v přitažlivosti jest způsobován protipůsobící silou oné části zemské kůry, která se nalézá právě v protějším místě než se měření síly děje. Než ať jest již tomu jakkoliv, zdálo se mi, že zde v Pellucidaru se mohu pohybovati ku-předu mnohem rychleji a mrštněji než na vnějším povrchu zemské kůry - byl to skutečný pocit vzdušné lehkosti, o kterém se nám na světě pouze zdává ve snech.

Když jsem tak prechal phuterskou planinou, zdálo se mně, že téměř letím - ovšem nevím, bylo-li to skutečně oprávněno, či zda tento pocit vyvolávala Perryho sugesce. A čím více jsem myslel na Perryho, tím menší jsem měl radost nad znovunabytou svobodou. Ne, nemohl jsem býti v Pellucidaru úplně svoboden, dokud moji svobodu nebude se mnou sdíleti též můj starý druh. Pouze naděje, že mu takto snáze budu nápomocen, mně zdržela, abych neobrátil své kroky zpět do Phutry.

Dosud jsem si nedovedl jasné představití, jak vlastně Perrymu pomohu, než doufal jsem, že šťastná náhoda tento problém za mne vyřeší. Bylo vlastně zřejmo, že musím spoléhati jen na zázrak - vždyť co jsem zde v cizím ne-známem světě měl počítí - byl jsem úplně nahý a beze zbraní. Pochyboval jsem dokonce o tom, zda naleznu zpět cestu do Phutry, jakmile jednou opustím tuto planinu a vrátím-li se vůbec, zda budu schopen přinéstí Perrymu že-lenou svobodu.

Čím déle jsem o svém postavení uvažoval, tím mně při-padalo zoufalejší a bezmocnější, než přesto jsem tvrdošíjně krácel kupředu ke vzdáleným horám. Vzadu za mnou mne nikdo nepronásledoval a před sebou jsem také neviděl ani živou duši. Zdálo se mi, že kráčím mrtvým a dávno zapo-menutým světem.

Nevím jak dlouho jsem šel než jsem stanul na úpatí hor. A stoupal jsem statečně vzhůru úzkou skalní strží. Vedle mne zurčel laškovný potůček, kvače přes oblázky dolů do údolí a dále do mlčenlivého moře. V tůňkách potůčku jsem viděl mnoho malých ryb - mohly vážití nanejvýše čtyři nebo pět liber. Nehledě k barvě a velikosti podobaly se na-ším velrybám. Když jsem je chvíli pozoroval, všiml jsem si, že mají svá mláďata a že vystrkují hlavy nad vodu, aby se nadýchaly a že okusují traviny na břehu potůčku rostou-cí a podivný šarlatově rudý lišejník, který obrůstal kameny vyčnívající z vody.

A právě tento u ryb podivuhodný zvyk byl šťastnou při-činou toho, že se mi podařilo chytiti jednu z těchto býlo-žravých cetaceí - Perry je aspoň tak nazýval - a nasytiti se jejím syrovým, teplokrevným masem; zvykl jsem si v Pellucidaru pojídati zcela syrové maso, odstraňoval jsem však vždy oči a střeva, na kterých si Ghak labužnický po-chutnával.

Skryl jsem se za ohromný balvan a vyčkal jsem příhod-ný okamžik, až jedna z miniaturních velryb vystrčí hlavu nad hladinu a dá se do okusování travin, jichž stébla převy-šovala nad vodu a pak jako šelma jsem se skokem vrhl po ní a chtivě jsem se do ní zakousl, přesto že byla ještě živa.

Pak jsem se u průzračné tůňky napil a omyv si ruce a obličej prechal jsem dále. Stezka vedla stále vzhůru úzkou úžlabinou a končila u příkrého srázu. Když jsem se na něj vyšplhal, zřel jsem před sebou břeh rozlehlého vnitrozem-ského jezera, na jehož hladině se rýsovalo, několik maleb-ných ostrovů. Pohled dolů do údolí byl tak nádherný, že jsem neváhal a sestupoval jsem ze srázu dolů. Kam oko dohlédlo, nikde se nic nepohnulo, nikde nebylo viděti ani lidskou bytost, ani zvíře - odevšad vanul vánek míru a bezpečnosti.

Ponenáhlu se svažující břeh, po němž jsem krácel, byl poset mnoha barevnými mušlemi bizzarních tvarů - ně-které byly prázdné, v některých se ještě pohybovali měk-kýši - byli to titíž měkkýši, kteří v diluviálním období vystupovali z hloubi oceánu na zemské břehy. Když jsem tak krácel po břehu, maně jsem srovnával sám sebe s prv-ním člověkem na světě - samota kolem mne byla tak do-konalá a krása i divy svěží přírody tak úchvatné, že přirov-nání bylo zcela oprávněné. Zdálo se mi, že jsem Adamem, jenž za dob dětství naší planety ubíral se za svojí Evou - čím více jsem na toto přirovnání myslel, tím častěji se mi zjevovala v myšlenkách lepá tvář krásné Diany, vroubená bohatými vrkoči vlasů.

Než můj sen o úplné mé osamocenosti, míru a bezpeč-nosti bohužel velmi brzy ztroskotat. Po několika krocích po břehu stanul jsem u hrubě vydlabaného kmene, povytaže-ného z vody na břeh; uvnitř primitivního plavidla leželo hrubě přtesané pádlo.

Sotvaže jsem si uvědomil, že s touto lodicí souvisí pravděpodobně nějaké neznámé nebezpečí, zaslechl jsem šelest uvolněných kaménků řítících se se srázu dolů do údolí. Obrátiv se oním směrem zřel jsem statného rudokož-ce,

ženoucího se přímo na mne. Chvat neznámého, jeho napřažený oštěp a zachmuřená tvář mne přesvědčily, že moje postavení není nikterak bezpečné a že učiním nejlépe, když co nejdříve zmizím.

Vida rychlost jeho běhu, usoudil jsem, že by mne na břehu velmi brzy dohonil a proto mi nezbývalo, než vtáhnouti vratké plavidlo do vody, rychle do něj vkročiti a od-raziti od břehu.

Rudokožec, zřejmě vlastník plavidla, zuřivě vzkřikl a ve mžiku poté zasvištěl mi kolem ramene těžký oštěp s ka-menným ostřím a zabodl se do zahnutého kýlu lodi. Ucho-pil jsem pevněji pádlo a s horečným chvatem jsem pádlo-val dále od břehu.

Ohlédnuv se zpět zřel jsem, že rudokožec se vrhl do vo-dy a jako šílený mohutnými rozmachy plaval za mnou. A brzy se vzdálenost mezi mnou a jím k mé nemalé žalosti zmenšovala - plavidlo bylo příliš nedokonalé, takže valná část mé energie se vyčerpávala na tom, abych udržel přímý směr plavby.

Sotvaže jsem urazil as sto yardů od břehu, bylo jisto, že můj pronásledovatel v několika nejbližších vteřinách mne dostihne. V horečné zoufalosti opíral jsem se veškerou svou silou o pádlo, zdvojuje své beznadějně úsilí, než rudý obr se blížil stále více a více.

A již sahal rukou po zádi mého plavidla, když v tom se vynořilo z hlubiny obrovské slizké tělo nějakého zvířete. I rudoch je zřel a hrůza, která se zračila v tazích jeho tváře, mne ujistila, že se jej nemusím více obávat - šlo nyní především o jeho bytí.

Kolem rudocha se svíjela obrovská slizká příšera pra-historických hlubin - ohromný mořský had; vynořoval nad hladinu svoji hnusnou hlavu obrostlou bradavicovitými výrůstky, které se podobaly rohům, cenil zahnuté trháky, syčel a mrskal rozeklaným jazykem.

Přihlížel jsem chvíli nečinně tomuto beznadějnému boji - vtom se moje zraky setkaly s prosebným pohledem mé-ho pronásledovatele - mohl bych přísahati na to, že mne v oné chvíli očima zoufale žádal o pomoc. Bylo mně v té chvíli onoho chlapíka zoufale líto. Byl to přece jen člověk, můj vzdálený bratr. Na skutečnost, že mne chtěl před ně-kolika vteřinami zabít, jsem v onom okamžiku ani ne-vzpomněl.

Přestal jsem pádlovati, takže moje plavidlo bylo nedaleko hrůzného kolbiště, na němž se odbýval nerovný zápas.

Zdálo se, že si příšera se svou obětí dříve chce jen hráti a teprve později ji rozerve svými trháky a stáhne do tem-ných, bezedných hlubin, aby ji tam celou pozřela.

Obrovské hadovité tělo se svíjelo a rozvíjelo kolem ne-šťastníka, hnusné čelisti se rozvíraly před zraky nebohé oběti.

Rozeklaný jazyk se chvillemi vymršťoval tak daleko, že se dotýkal rudochovy hlavy.

Rudoch statečně bojoval o svůj život a kamenou seky-rou zasazoval hadu rány do kostěného pancíře, který po-krýval celé jeho tělo - než nadarmo, nic proti němu ne-zmohl.

Nemohl jsem již váhati déle, nemohl jsem dopustiti, aby slizký netvor stáhl mého bližního do černé hlubiny a tam jej zadávil. V zádi lodi byl dosud zatknut těžký oštěp, který můj pronásledovatel po mne mrštil. Jediným trhnutím vy-škubl jsem oštěp, vztyčil jsem se ve člunu a uchopiv oštěp oběma rukama, co jsem síly měl, vbodl jsem jej netvoru tlamou do jícnu.

Vodní bestie zařičela bolestí, pustila svoji kořist a obrá-tila se proti mně. Než nemohla se po mně vrhnouti, poně-vadž ji v tom překážel oštěp, zabodnutý v jejím chřtánu - ale přesto se zmítala tak prudce, div že nepřevrhla mé vrat-ké plavidlo.

VIII.

V templu Maharů.

Domorodec, zřejmě bez úhony, chvatně se vsoukal do člunu a chopiv se oštěpu, pomáhal mně odrážeti útoky roz-zuřené bestie. Krev, řinoucí se z ran poraněného plaza, barvila vodu dorůda; podle malátnějších pohybů bylo lze souditi, že jsem mu zasadil smrtelnou ránu. Posléze plaz přestal na nás dorážeti, několikrát se křečovitě obrátil z boku na bok, objevila se bělavější kůže břicha a scepeněl.

Nyní jsem si teprve uvědomil, do jak nepříjemné situace jsem se vlastně přivedl. Byl jsem úplně vydán na milost a nemilost divochu, jemuž jsem ukradl člun. Oba jsme drželi ruku na oštěpu. Rudoch si mně pozorně prohlížel. Tak jsme stáli proti sobě několik minut, udiveně na sebe zírající.

Nevěděl jsem co si myslí, sám pak jsem uvažoval jak a kdy proti mně opět rudoch vyrazí.

A vtom na mne promluvil řečí, které jsem nerozuměl. Potřásl jsem záporně hlavou, abych mu dal na srozuměnu, že neznám jeho řeč a sám jsem jej zároveň oslovil bastardi řečí, kterou se dorozumívají Sagothové s otroky Maharů.

K mé nemalé radosti rudoch mně porozuměl a odpově-ďel mi v tomtéž nářečí.

"Proč držíte můj oštěp?" zeptal se mne.

"Protože se obávám, abyste mne jím neprobodl," odvětil jsem.

"To nikdy neučiním," řekl, "neboť jste mně právě za-chránil život," a sám při těchto slovech pustil oštěp, který až dosud třímál a odhodil jej na dno člunu.

"Kdo jste?" ptal se mne dále. "A odkud přicházíte?"

Usedl jsem na dno člunu a položiv oštěp mezi nás snažil jsem se mu vysvětliti, jak a odkud jsem přišel do Pellucida-ru; než bylo zřejmo, že nemůže tyto skutečnosti dobře chá-pati právě tak, jako by někdo u nás na světě těžko chápal, že existuje uvnitř zeměkoule jiný, obydlený svět.

Rudochovi připadalo směšným, že kdesi hluboko pod jeho nohami existuje jiný svět, obydlený bytostmi, které se jemu podobají - smál se tomu tím více, čím déle o tom přemýšlel. Ale tak tomu jest, bylo a bude všude. Kdokoliv nikdy se nepřesvědčil o existenci jiného světa než právě onoho, na němž žije, nepochopí nikdy svoji omezenou myslí to, co se neshoduje s jeho dosavadními představami o zákonech, které vládnou na nepatrném zrnku kosmického prachu, na němž žijeme a jež si razí cestu mezi velikány vesmíru - na atomu vlhkého prachu, který nazýváme světem.

Zanechal jsem tedy dalších výkladů a zeptal jsem se je-ho, odkud pochází. Řekl, že jest Mezopem a že se jmenuje Ja.

"Kdo jsou to Mezopové?" zeptal jsem se. "A kde vlastně žijí?"

Ja se na mne udiveně podíval.

"Nyní bych měl skutečně uvěřit, že pocházíte z jiného světa," řekl, "neboť kdo v Pellucidaru by mohl být tak ne-vědomý! Mezopové žijí na ostrovech v jezerech a mořích. Pokud vím, nežijí Mezopové nikde jinde a také na ostrovech nežijí nikdo jiný než Mezopové. Snad jest tomu jinak v jiných vzdálených končinách Pellucidaru, leč o tom vám nemohu nic určitého říci. V tomto rozlehlém jezeře a v sousedních jezerech sídlí na ostrovech pouze Mezopové. Rybaříme, ale jsme také dobrými lovci, často vychází-me na pevninu na lov, to protože zvěř žije pouze na někte-rých větších ostrovech. A jsme též statnými bojovníky," dodal hrdě. "I Sagothové a Maharové se nás bojí. Kdysi, když Pellucidar byl ještě mladým světem, Sagothové přišli a chtěli nás zotročit, jako činí s ostatními obyvateli Pellucidaru; naše staré zkazky nám o tom vyprávějí; ale my jsme bojovali o svoji svobodu tak úporně a tolik Sagothů jsme pobili, a kromě toho ti z nás, kteří přesilou byli odvele-čeni do měst, zabili tolik Maharů, že si uvědomili, že učiní lépe, nechají-li nás na pokoji; v pozdějších časech se stali Maharové příliš línými, než aby si nachytali ryby, které pro sebe spotřebují a proto se s námi smířili; ve vzájemné úmluvě jsme stanovili, že oni nám budou za ryby výměnou dodávat věci, které my nedovedeme vyrábět. Od té doby žijí Maharové a Mezopové v míru.

Maharové přicházejí někdy na naše ostrovy. A zde, vzdálení slídivých očí svých Sagothů, provádějí v chrá-mech, které si zbudovali za naší pomoci, své náboženské obřady. Kdybyste žil mezi námi, poznal byste způsob jejich náboženského a velmi podivného kultu, kterým nevině trpí ubozí otroci."

Zatím co Ja hovořil, naskytla se mi nenápadná příleži-tost, abych si jej blíže prohlédl. Byl to statný chlapík - měřil přinejmenším šest stop a šest neb sedm palců, měl skvěle vyvinuté svaly, barva kůže a i tahy obličejové upomínaly na severoamerické Indiány. Měl orlí nos, který nalé-záme u mnoha kmenů, kteří se nalézají na vyšším stupni vývoje, vystouplé lícní kosti, černé oči a vlasy, ústa byla souměrně vykrojena. Krátce a dobře Ja byl statný, líbivý chlapík a i bastardí řeč, plynoucí z jeho rtů byla příjemná.

Během našeho rozhovoru Ja se chopil pádla a mocnými údery hnál člun k rozlehlému ostrovu, který se nalézal asi půl míle od pevniny. Zručnost, s jakou ovládal své primi-tivní a hrubě přitesané plavidlo, vzbudila můj nelíčený ob-div - měl jsem dosud v čerstvé paměti, jak uboze jsem si před chvílí vedl já.

Když jsme přistáli u malebného, povlovně se svažující-ho břehu, Ja vyskočil z člunu a já jsem jej následoval. Společně jsme vytáhli člun daleko do křovin, které vrou-bily písčité pobřeží.

"Musíme skrývat své čluny," vysvětloval mně Ja, po-něvadž Mezopové z Luassy jsou s námi stále na válečné stezce a nalezli-li by naše čluny, ukradli by nám je." A ukázal při těchto slovech na velmi vzdálený ostrov, jehož obrysy se podobaly pouhému modravému mráčku visícímu na obloze. Vzhůru stoupající křivka povrchu Pellucidaru připomínala udiveným očím pozemšťana, že zdánlivě ne-možné se může zcela lehce stát možným. Rozhlédl-li se člověk kolem sebe a žel, jak pevnina i vodní hladina se v dále zvedá povlovnou křivkou do výše a rozplývá se ve vzdálené obloze a cítil jak hory i vody visí přímo nad hla-vou, musil od základů změnit své názory o perspektivě.

Když jsme ukryli člun v křovinách, vstoupili jsme s Ja do džungle a brzy jsme narazili na úzkou, dobře prokleště-nou stezku, vedoucí korunami stromů. Podobala se sice většině džunglí stezek, jaké si razí primitivní kmeny v tropických krajinách, než později jsem přišel na to, že se přece něčím liší od našich pozemských džunglí průseků.

Stezka vedla kus cesty rovně a přímo a pak náhle kon-čila v neproniknutelném houští. Ja popošel několik kroků zpět, pak vylezl vzhůru po kmene stromu, prolezl jeho vět-vovím na druhou stranu, seskočil dolů a již jsme se opět ocitli na dobře vymýcené stezce a tak to šlo znovu a znovu; každá stezka vedla asi půl míle přímo a pak náhle, jakoby uťal, slepě končila.

Když jsem o účelu této tak důmyslně provedené stezky uvažoval, musil jsem se v duchu obdivovati chytrosti sta-rých Mezopů, kteří takto dovedli své nepřátele, kteří je pronásledovali, sváděti z cesty a chrániti tak své osady, ukryté uprostřed džungle.

Lidem z našeho světa by ovšem podobný komunikační prostředek připadal příliš únavným a zdoluhavým - ovšem kdyby se ocitli v Pellucidaru, poznali by, že čas jest zcela bezvýznamným faktorem. Zákruty džunglí stezek tvoří tak spletitý labyrint a mají tolik různých spojujících průseků a zvláštností, že často Mezop doroste v muže, než se dokonale obeznámí se stezkou, která vede od jeho vlast-ní osady k moři.

Nepřeháním, tvrdím-li, že výchova mladého Mezopa pozůstává ze tří čtvrtin z obeznamování se se stezkami v džungli - jeho dospělost a zkušenost se vlastně řídí podle toho, kolik stezek bezpečně na svém ostrově zná. Ženy Mezopů se tomu neučí, poněvadž po celý svůj život nikdy mýtinu v džungli, na níž se rozkládá jejich rodná osada, neopuslí; stává se ovšem, že se někdy provdávají do sou-sedních osad, nebo že jsou ve válce zajaty a odvečeny ne-přátelským kmenem. Když jsme tak urazili v džungli asi pět mil, ocitli jsme se na rozlehlé planině, v jejímž geometric-kém středu se nalézala nejpodivnější osada, jakou jsem kdy v životě viděl. Široké kmene stromů byly zbaveny korun a ve výši patnácti neb dvaceti stop nad zemí a na těchto se-říznutých kmenech byla zhotovena sférická obydlí ze spletených větví pokrytých hlinou a blátem. Každé, velké-mu míči se podobající obydlí bylo nahoře opatřeno hrubě ze dřeva vydlabaným znakem - Ja mně řekl, že tyto znaky naznačují vlastníka obydlí.

Horizontální otvory asi šest stop vysoké a dvě až tři sto-py široké propouštěly dovnitř světlo a vzduch. Vchod do domů vedl malými otvory u paty stromu, kmen pak byl uvnitř vydlabán a vzhůru se lezlo po hrubých žebřících do hořejších místností. Nejmenší domy pozůstávaly ze dvou místností, jiné z více místností. Největší dům měl dvě po-schodí po čtyřech jizbách.

Kolem osady, mezi obydlími a džunglí nalézala se vzorně obděláaná pole, na nichž Mezopové pěstovali ovoce, obilí a jiné plodiny, kterými se živili. Když jsme procházeli osadou, žel jsem, že ženy a děti pracují na oněch polích. Sotvaže spatřili Ja, uctivě jej zdravili, kdežto mně nevěno-vali ani sebemenší pozornost. Kolem nich a v osadě bylo mnoho bojovníků. I ti zdravili Ja, dotýkajíce se hroty svých oštěpů země. Ja mne dovedl do velkého domu ve středu osady -

byl to onen dům s osmi místnostmi, a dal mně jísti a pít. Tam jsem poznal jeho ženu - úhledné děvče s robátkem v náruči. Ja ji okamžitě vyprávěl, jak jsem mu zachránil život, ona pak se vůči mně chovala jako dokonalá laskavá hostitelka, ba dokonce mně dala i pochovati svého prvorozeného, který, jak Ja tvrdil, se jednou stane po otci náčelníkem osady. Když jsem se najedl a napil, vyspal jsem se, čemuž se Ja upřímně usmál, poněvadž sám tak činil velmi zřídka, činil-li tak kdy vůbec. Když jsem si od-počinul, rudoch mne vyzval, abych s ním šel do templu Maharů, který se nalézá nedaleko jejich osady.

"My sice nemáme vstupovati do chrámu," vysvětloval mně Ja, "ale poněvadž Maharové vůbec neslyší, dáme-li si dobrý pozor, vůbec se nedozvědí, že jsme se vloudili do jejich svatyně. Já sám je nenávídím, a vždy jsem byl jejich nepřítelem, ale poněvadž náčelníci ostatních osad na ostro-vě se domnívají, že učiníme nejlépe, zachováme-li dosa-vadní přátelské styky, musím zdržeti svoji nenávisť; jinak bych shromáždil svoje bojovníky a vedl bych je do Phutry - tam bychom ohavné ještěry vyvraždili a pak by v Pellu-cidaru bylo lépe."

Souhlasil jsem s Ja, ale zdálo se mi, že by vyvraždění všech Maharů nebylo jen tak lehce proveditelným. Takto hovořice sledovali jsme spletitou džunglí cestu k templu.

Templ Maharů stál uprostřed malé mýtiny, obklopené ohromnými stromy - podobnými oněm, které na našem světě rostly v době kamenouhelné. Byl to mohutný templ, zbudovaný z hrubě otesaných kamenů, oválného půdorysu. Střecha byla kulatá a opatřena několika širokými otvory. Na vnějších stěnách budovy nebylo lze zřít ani dveří ani okna - nebylo jich ostatně ani zapotřebí - stačil jediný vchod pro otroky - neboť Maharové, jak Ja mně vysvět-loval, přilétávají a odlétávají ze své svatyně otvory ve stře-še.

"Ale přece existuje u paty templu vchod, o kterém Ma-harové nevědí," řekl ja. "Pojďme!" a vedl mne mýtinou napříč k hromadě obrovských balvanů, které ležely naku-peny u stěny templu. Tam odvalil několik svrchních kvád-rů, pod nimiž se objevil malý otvor vedoucí přímo do tem-plu - aspoň se mně tak zdálo - vstoupili jsme zároveň s Ja a ocitli jsme se v tmavě prostoře, poměrně velmi úzké.

"Jsme uvnitř vnější stěny," vysvětloval Ja. "Je dutá. Pojďte zcela těsně za mnou."

Rudoch učinil několik kroků do předu a pak se jal vy-stupovati vzhůru po primitivním žebříku, ne nepodobném oněm, které jsou umístěny v dutých kmenech, vedoucích do jejich podivných příbytků. Vystoupili jsme as čtyřicet stop; prostora mezi oběma zdmi se rozsvětčila a když jsme se ocitli před otvorem, který byl proražen ve vnitřní zdi, přehlédli jsme odtamtud celý vnitřek svatyně.

Spodní část templu tvořila obrovský vodní basin, v je-hož průzračné vodě plovalo mnoho Maharů lině sem a tam. A v tomto umělém jezeře bylo zbudováno z žulových kvá-drů několik umělých ostrůvků; na některých ostrůvcích zřel jsem lidské tvory, muže a ženy.

"Co tam dělají ti lidé?" ptal jsem se Ja.

"Posečkejte jen chvíli a uvidíte," odpověděl Ja. "Jsou hlav-ními osobami v ceremoniích, jichž budete svědkem. Vše započne, jakmile se objeví královna Maharů. Budete vdě-čen osudu, že jste zde za bezpečnou zdi a nikoliv jako oni nebožáci na ostrůvcích, vydání Maharům na milost a ne-milost."

Sotvaže Ja dořekl tato slova, zaslechli jsme nad sebou mohutný šelest křídel a za několik okamžiků poté dlouhé procesí ohavných ještěřích přišer pomalu a majestátně má-vajíc křídly se snášelo širokým otvorem ve střeše templu dovnitř a kroužilo kolem dokola. V průvodu letělo nejprve několik Maharů, za nimi as pětadvacet prahistorických pte-rodaktylů - v Pellucidaru je nazývají thipdary. Za nimi se důstojně nadnášela královna, obklopená jinou družinou thipdarů - byla to tatáž soustava, jako když vstupovala do amfiteátru v Phutře. Tříkráte příšerný ještěří průvod za-kroužil kolem stěn templu a teprve poté se usadil na hru-bých, chladných kamenných výstupcích, které vroubily vodní nádrž. Ve středu jedné strany bylo vyhrazeno místo na nejširším výstupku pro královnu - tam se též usadila, provázena stále svojí hnusnou stráží.

Po zaujetí míst zavládl na několik minut hrobový klid. Nezasvěcenec by byl řekl, že se snad ještěři modlí. Ubozí otroci na ostrůvcích uprostřed nádrže zírali udivenýma očima na ještěry. Mužové povětšinou stáli vzpříma, hrdi, ruce majíce složeny na prsou a očekávající odhodlaně svůj neblahý osud; ženy a děti se krčily za svými muži a otci. Lidé v Pellucidaru vypadají velmi vzhledně, a byli-li kdy naši praotcové tací jako oni, pak musíme bohužel doznati, že lidská rasa na vnější zemské kůře se spíše postupem vě-ků zhoršila. V Pellucidaru schází lidem pouze příležitost k dosažení vyšší kultury. My sice tu příležitost máme, schází nám však bohužel všechno ostatní.

Vtom se královna pohnula. Zvedla svoji hnusnou hlavu a rozhlédla se kolem sebe; pak pomalu lezla až na okraj svého trůnu a tiše sklouzla do vody. Plula v nádrži sem a tam, obracejíc se na koncích právě tak jako zajatí chamele-óni v akváriích. Chvillemi se ponořovala pod hladinu.

Pomalu se blížila k ostrůvkům, až posléze stanula před největším, který čněl z vody právě proti jejímu trůnu. Tam zdvihla svoji ohydnou hlavu z vody; provrtávala vyboule-nými zraky nebohé otroky. Byli tuční a masití, poněvadž byli do templu dopraveni ze vzdáleného maharského mės-ta, kdež lidské bytosti jsou chovány v ohradách a krmeny právě tak, jako my chováme a vykrmujeme hovězí doby-tek.

Královna zabodla své zraky do tučného mladého děv-čete. Oběť snažila se jí uniknouti, skrývajíc obličej do dlaní a klečíc za jakousi jinou ženou; než ještěr nepohnuv ani svýma vypoulenýma očima, zíral na ni tak upřeně, že pla-men jeho zraků musil pronikati celé dívčino tělo.

Královnina hlava se pozvolna kymácela se strany na stranu, oči však se své oběti nespustila. A tu uděšenému děvčeti sklesly dlaně z obličejů a s vyděšeným zrakem po-malu vstala a jakoby byla přitahována neznámou magne-tickou silou, jako medium v transu kráčela přímo ještěři královně vstříc - její zrak při tom byl ztrnule skleněný. Kráčela tak až k okraji granitového ostrůvku, než tam se nezastavila, postupovala k ještěru do vody. Ještěři královna pak couvala, zavádějíc nešťastné děvče hlouběji a hlouběji. Voda stoupala děvčeti již ke kolenům - a přesto šla ku-předu, přitahována jsouc magickým zrakem ještěra. A již jí voda sahala až k pasu - až k loktům. Ostatní oběti na ost-růvku zírali zděšeně na svoji

družku, bezmocní, očekávají-ce svůj osud.

Královna Maharů zašla tak hluboko, že jí čněla nad hladinu jen křídla a zlověstné bělmo magických očí - děvče bylo vzdáleno od hlavy netvořa sotva as několik centimetrů; její oči stále byly neznámou silou přisátý k očím netvořa.

Voda stoupala mezitím dívce až k ústům a k nosu - jen oči a čelo dosud čněly nad vodu - a stále dosud kráčela za ustupujícím ještěm. Královnina hlava pomalu mizela pod hladinou a za ní i její oběť - jen kruhovitě rozvlněná hladina označovala místa hrůzy, kde obě zmizely pod hladinou.

Na chvíli opět zavládlo v templu ticho. Otroci se chvěli hrůzou. Maharové pozorně pohlíželi na hladinu až se opět objeví jejich královna. V tom již na opačném konci se objevila slizká její hlava. A stále zírala upřeně před sebe, jako prve, když svým magickým zrakem zlákala nebohé děvče pod hladinu. A tu k mému nemalému údivu jsem spatřil, jak za královnou se poněmhu vynořuje z vody dívčina hlava, sledujíc upřený královnin pohled jako prve. Dívka vystupovala z vody až jí hladina sahala již jen po kolena a až byla pod vodou tak dlouho, že by se za tu dobu byla mohla při nejmenším třikrát utopit, nebylo na ní zřítí nic jiného než pouze zmáčený vlas a mokrou kůži těla. Ještě královna znovu a znovu zaváděla děvče do hlubiny. Ztrnulý postoj plaza působil na mé nervy tak mocně, že jsem se musil přemáhati, abych se nevrhl dolů do nádrže, bych nebohé děvče zachránil. Jedenkrát trvalo ponoření pod vodu déle a když se opět objevily nad hladinou, zachvěl jsem se hrůzou - děvče mělo jednu paži u ramene ukousnutou; než nedávalo nikterak na jevo svoji bolest, pouze v očích se jí zračila hrůza vytrpěných muk.

Když se poznovu vynořily, zmizela dívka druhá ruka, pak oba prsy, pak část obličeje, bylo to příšerné. Nebohé oběti na ostrůvcích, očekávající svůj osud, snažily se zakrýt si rukama oči, aby nemusily býti svědky divadla hrůzy, leč nyní i ony podlehy hypnotickému kouzlu ještěm, takže zíraly před se jako bez ducha.

Posléze královna zůstala s torsem dívky pod hladinou vody déle než obvykle a pak se vynořila sama a ospale plula k svému trůnu. Okamžik, kdy stanula na svém výstupku, byl signálem pro ostatní Mahary, aby vstoupili do nádrže a nyní se opakovalo znovu a znovu ono hrozné divadlo krutosti.

Maharům padly za oběť pouze ženy a děti - poněvadž měly jemnější maso a slabší konstrukci; když ještě nasytili svůj hlad po lidském mase - někteří z nich pozřeli i dvě neb tři oběti, zbylo na ostrůvcích několik vzrostlých, statných mužů. Zprvu jsem se domníval, že tito z nějakého, mně neznámého důvodu, mají býti ušetřeni, než mýlil jsem se. Sotvaže poslední Mahar vylezl z vody na svůj výstupek, královniní thipdarové zakroužili vzduchem, prolétli templem sem a tam a syčíce jako záklopy parních strojů vrhli se na zbývající otroky.

Zde nebylo pozorovati vliv nějaké neznámé hypnotické síly - byla to hrubá, nízká krvlačnost nenasytných šelem - než musím doznati, že tento způsob lidožroutství nebyl tak hrozný, jako je demonismus Maharů. Zatím, co thipdarové požívali poslední otroky, Maharové usnuli na svých výstupcích; o několik okamžiků poté i pterodaktylové se vrátili na svá místa kolem královny a usnuli.

"Domníval jsem se, že Maharové buď velmi zřídka, neb snad vůbec nikdy nespí," řekl jsem Jaovi.

"Zde v templu činí Maharové mnohé věci, které jinde nečiní," odvětil. "Říká se, že Maharové z Phutry nepožirají lidské maso, ale přec jsou sem dopravováni otroci po tisících a Maharové vždy příletnou a sežerou je. Myslím, že sem neberou své Sagothy proto, poněvadž se stydí za své počínání, které jest známkou pouze těch nejzaostalejších jejich rasy; vsázím však svůj dobrý čun proti zlámanému pádlu, že kterýkoliv Mahar požívá lidské maso, kdykoliv se mu k tomu naskytne příležitost."

"A proč platí u nich požívání lidského masa za něco po-nižujícího," otázal jsem se, "když jinak považují lidi za nižší tvory?"

"Nepohlížejí snad proto na své druhy, kteří požívají lidské maso s opovržením proto, že by snad nás považovali za sobě rovné," vysvětloval Ja, "činí tak, poněvadž lidé mají teplou krev. Maharové nežerou maso buvola, které my přece považujeme za lahůdku - právě tak, jako já bych nejedl hada. Jinak si to já nedovedu vysvětliti."

"Jsem zvědav, zda ponechali na živu alespoň jedinou oběť," prohodil jsem, nahýbaje se k otvoru v kamenné zdi, abych mohl lépe přehlédnouti celý vnitřek templu. Přímě pode mnou voda omývala stěny chrámu, neboť na onom místě nebyl právě žádný kamenný výstupek.

Opíral jsem se rukama o malý kámen, který tvořil část chrámové zdi. Než malý kámen neunesl tíži mého těla. Kámen se vydrobil ze zdi a vypadl dolů. Neměl jsem se čeho zachytiti a řítil jsem se střemhlav dolů do vody.

Naštěstí vodní nádrž byla na onom místě dosti hluboká, takže jsem si pádem vůbec neublížil. Když však jsem se vynořoval nad hladinu, uvažoval jsem o svém hrůzném po-stavení a o ještě hroznějším osudu, který mne očekává v okamžiku, až oči ještěm spočinou na vetřelci, který se opovážil vyrušiti je z jejich spánku. Pokud jsem mohl, zůstal jsem pod hladinou, pluje rychle směrem k ostrůvkům, abych si co možná nejsnáze oddálil okamžik zkázy. Posléze byl jsem nucen zdvihnouti hlavu nad vodu, abych se na-dýchal čerstvého vzduchu; ustrašen jsem se ohlédl na kamenné výstupky a byl jsem neskonale překvapen, že na výstupcích nebylo po Maharech a thipdarech ani památky - ba, v celém templu nebyla ani živá duše.

Chvíli jsem tuto skutečnost nemohl pochopiti; teprve později jsem si uvědomil, že ještě jsou hluší a že nemohli tedy šramotem mého pádu do vody býti vyrušeni - a pak v Pellucidaru neexistuje čas, nemohu tedy říci, jak dlouho jsem byl pod vodou. Podle světských hledisek nemohl jsem zde usuzovati - uvědomoval jsem si, že jsem mohl býti pod vodou právě tak dobře jedinou vteřinu, neb celý měsíc. Těžko lze chápati, k jakým zdánlivým nemožnostem do-spějeme, když nemůžeme měřiti čas na zemi obvyklým způsobem.

Již jsem se těšil, že mne zachránil skutečný zázrak, když v tom jsem si vzpomínal na hypnotickou moc a sílu Maharů, kteří mně mohli zcela lehce vsugerovati, že jsem v chrámu úplně sám. Při této myšlence mně vyvstal na čele studený pot; když jsem vylezl z vody na jeden z ostrůvků, třásl jsem se jako list - nikdo nemůže pochopiti, jakou hrůzu vzbuzuje v člověku již pouhé pomyšlení na blízkost odporného Mahara - vědomí pak, že člověk jest v jejich moci, že kolem něj se

plazí, slizcí a hnusní a hotovíci se stáhnouti jej pod vodu, jest hrůzné, příšerné.

Než Maharové nepřicházeli pro mne a posléze jsem si uvědomil, že jsem v templu skutečně zcela sám. Ovšem nevěděl jsem, jak dlouho zde budu zcela sám. Horečně jsem plaval kolem zdí, pátraje kudy bych mohl uprchnouti.

Několikrát jsem hlasitě zavolal Jaa, než ten pravděpo-dobně prchl z templu okamžitě poté, kdy jsem se zřítíl do vody, neboť na mé volání se nedostalo odpovědi. Byl jistě přesvědčen o mém příšerném osudu a obávaje se, aby i on snad nebyl náhodou prozrazen, prchal rychle do své osady.

Věděl jsem, že musí existovati nějaký vchod do chrámu kromě otvoru ve střeše, neboť bylo nepravděpodobno, že by tisíce otroků, jichž masem se Maharové živili, byli do templu dopravováni vzduchem, a proto jsem pozorně pátral dále. Moje námaha byla odměněna nálezem široké spáry mezi zvětřalými kameny v boční stěně templu.

Podářilo se mně odsunouti několik kamenů stranou, prodral jsem se zvětřalou zdí ven a šíleně jsem prchal do husté džungle.

Tam jsem klesl, chvěje se na celém těle, na měkké tra-viny do stínu olbřímích stromů, neboť jsem cítil, že jsem vyvázl z hrozivých drápů příšerné smrti, z temnoty hnus-ného hrobu. Byť i džungle, v níž jsem hledal spásu, skrý-vala v svém nitru jakákoliv nebezpečí, žádné nemohlo se vyrovnati onomu, z něž jsem právě vyvázl. Uvědomoval jsem si, že bych statečně vzdoroval smrti v boji se šelmou nebo s člověkem nepřítelem - pouhé však pomyšlení na slizkého Mahara ve mně budilo odpor a hrůzu.

IX.

Smrti tváří v tvář.

Usnul jsem vyčerpáním. Když jsem se probudil, byl jsem velmi hladov; chvíli jsem hledal v džungli něco jedlé-ho a hlavně jsem se chtěl dostat na cestu k pobřeží. Věděl jsem sice, že ostrov není tak veliký, a že bych se snadno dostal k moři, kdybych šel stále přímo před sebe - v tom však právě vězela největší nesnáz, neboť jsem se neměl čím řídit, slunce stálo ustavičně v téměř bodě přímo nad mojí hlavou a stromy v džungli rostly tak hustě, že jsem před sebou neviděl žádný význačnější předmět, podle něž bych byl mohl řídit směr své chůze.

Ušel jsem jistě daleký kus cesty než jsem došel k pobře-ží, poněvadž jsem během oné doby čtyřikrát jedl a dva-krát spal; moje radost byla ohromná, obzvláště když jsem v křovinách na břehu našel primitivní člun. Dlouho jsem se nerozmýšlel a spustil jsem člun na hladinu, nasedl a chvatně jsem vesloval, abych se dostal pokud možno nej-dále od pobřeží. Smutná zkušenost s Jaaem mně dala za vyučenou, že ukradnu-li cizí kanoe, musím se co nejrych-leji dostat z dosahu jeho vlastníka.

Vyšel jsem z džungle pravděpodobně na opačném konci ostrova, neboť ať jsem se rozhlížel kamkoliv, neviděl jsem nikde před sebou pevnou zemi. Dlouho jsem pádloval ko-lem pobřeží, ovšem ve značné vzdálenosti. Posléze jsem zřel v dálce pevnou zemi. Neváhaje zamířil jsem přímo k ní, neboť již dávno jsem si umínil, že se vrátím do Phutry a pokusím se naléztí opět Perryho a Vlasatého Ghaka.

Pochopil jsem, že bylo holým šílenstvím chtít uprch-nouti sám, obzvláště když již jsme si vymyslili plán jak uprchneme společně. Ovšem uvědomoval jsem si také, že základy našich plánů byly sice notně vratké, cítil jsem však také, že nikdy bych se nemohl dokonale těšiti ze své svo-body, kdyby Perry zatím úpěl v zajetí, a já zvenčí jej ne-mohl osvoboditi. Snad kdyby Perry byl mrtev, byl bych se rval s divokou a krutou přírodou o své sousto, byl bych žil v osamělém skalním brlohu tak dlouho, dokud bych si nezhotovil pri-mitivní zbraně, jakými byl opatřen člověk doby kamenné a pak bych se vydal na trnitou pouť za tou, jejíž obraz byl stálým mým průvodcem v hodinách, kdy jsem bděl a osou mých snů.

Než Perry jistě dosud žil a mojí svatou povinností bylo, abych opět s ním sdílel nebezpečí a útrapy prapodivného světa, který jsme spolu objevili. A pak, byl zde ještě Ghak; onen statný vlasatý muž vnikl nám oběma do srdcí, byť vpravdě každým coulem dokonalým hrdinou a králem. Snad byl hrubý a brutální - ovšem dle společenských hle-disek dvacátého století, leč jinak měl dobré srdce, byl na-daný a měl rytířského ducha.

Šťastná náhoda zavedla můj člun právě na ono místo, kde jsem objevil Jaovo kanoe; brzy poté jsem se šplhal po strmých útesech vzhůru - zpět do Phutry. Než když jsem se ocitl ve skalní úžlabině za pobřežními útesy, zřel jsem před sebou křížovatku, z níž vybíhalo několik cest; byl jsem v rozpacích kudy jíti, poněvadž za nic na světě jsem nebyl sto si vzpomenouti, kudy jsem přišel.

Bylo nutno se spolehnouti na náhodu a vyrazil jsem te-dy nejschůdnější cestou. Dopustil jsem se téhož omylu jako mnozí z lidí, kteří vyvolí si tu nejsnadnější životní stezku a teprve, když již je pozdě, poznávají, že chybili.

Poněvadž jsem již osmkrát jedl a dvakrát spal, uvě-domoval jsem si, že jsem na nepravé cestě, neboť na cestě z Phutry k vnitrozemskému jezeru jsem jedl pouze jeden-krát a vůbec nespál. Bylo zřejmo, že existuje pouze jediné řešení tohoto problému: vrátiti se touže cestou až na křížo-vatku a vybrati si jinou cestu. Než když jsem takto uvažo-val, rozšiřovala se právě skalní úžlabina, kterou jsem kráčel a vše nasvědčovalo tomu, že se ocitnu v rovině - touha po poznání nové končiny ve mně byla tak mocná, že jsem ne-odolal a rozhodl se jíti ještě kus kupředu.

Po následujícím zákruhu úžlabiny stanul jsem v ústí rokle a přede mnou se skláněla rozlehlá pláň končící u vodní hladiny, táhnoucí se do nedo-zírné dálky. Po mé pra-vici rokle se táhla až k vodě, údolí se svažovalo po mé le-vici a přecházelo v pláň končící mírně se svažujícím písčí-tým pobřežím.

Skupiny podivných stromů oživovaly tu a tam planinu, porostlou vysokými travinami, přesličkou a kapradím. Podle vzhledu vegetace usuzoval jsem, že půda mezi mo-řem a skalami jest bažinatá, pouze stezka, tvořící pokračo-vání skalní úžlabiny odolala hlodavému vodnímu živlu.

Krajina byla tak nádherná, že jsem neodolal a kráčel jsem až dolů na pobřeží. Když jsem tak pomalu kráčel ba-žinatou vegetací, zdálo se mi, že jsem zřel pohyb kapradin po mé levici; zastavil jsem se a upřeně zadíval do větroví, leč kapradiny byly tak husté, že jsem v jich temnu nemohl nic rozeznati.

A tak jsem stanul na pobřeží zíraje na hladinu táhnoucí se do nekonečné dálky, na hladinu, po níž dosud neplula lidská

bylost, zkoumající daleké země, skrývající v svých nitrech neznámá tajemství, podivné ostrovy, vydychující ze svých džunglí tajemné poklady, neprobádané divy a dobro-družství. Jací neznámí tvorové, které lidské rasy, jaká hrozná, krvelačná zvířata právě v tomto okamžiku pohlížejí z protějšího břehu na hru vln této nezměrné hladiny? Až kam se táhnou tyto vodní spousty? Perry tvrdil, že u srovnání s naším zemským mořem jsou moře v Pellucidaru mnohem menší, ale i tak měří napříč od břehu ku břehu několik tisíc mil. Po nespočetné věky jeho vlny ohlodávaly nezměrné míle jeho břehů a přece dodnes lidské oko ne-spatřilo ani jedinou čtvereční píď z oněch dalek.

Tyto úvahy mne přímo fascinovaly. Zdálo se mi, že ně-jaká neznámá síla mne vrhla o miliony let zpět do času zrodu naší země. Zřím před sebou divokou přírodu, do níž lidská noha nešlápla, bujné vlny oceánu nezkrocené dosud plavidlem člověka. Nový, panensky nedotčený svět! Vše kolem mne mě vyzývalo, abych šel neznámému dobro-družství vstříc. Snil jsem o tajemných dobrodružstvích, která by Perry se mnou mohl sdílet, kdyby unikl z trapné-ho zajetí Maharů, když vtom stálý šramot za mnou upoutal moji pozornost. Když jsem se obrátil, stanul jsem tváří v tvář nejromantičtějšímu dobrodružství, o jakém jen člověk může snít.

Zřel jsem proti sobě ohromného obojživelníka s tělem olbřímího hrocha a hlavou a trháky ohyzdného krokodýla. Netvorovo ohromné tělo jistě vážilo několik tun a přece se pohyboval poměrně velmi rychle a svižně. Po levici jsem měl srázný skalní útes táhnoucí se až k moři, po pravici kapradinami porostlou bažinu, z níž netvor vylezl, za sebou nezměrné moře a před sebou uprostřed úzké stezky, která jediná mne mohla spasit, stála proti mne hora dravčího a krvelačného masa.

Jediný pohled na netvora mne přesvědčil, že mám co činit s dávno vymřelou předhistorickou kreaturou, jejíž fosilní kostry se nacházejí v křídových útvech triasu - u nás ji geologové nazývají labyrintodontem. A proti této obludě jsem stál úplně sám, beze zbraně, oděn pouhým lněným cámem - tedy téměř tak, jak jsem přišel na svět. Dovedu si zcela dobře představit, jak musilo as bytí mému ubohému předku, když se setkal s podobným gigantickým netvorem, který mně právě zatarasil zpáteční cestu. Přál jsem si v té chvíli, aby ve zděděných vlastnostech po mých dávných předcích byl i onen všemocný pud sebezachování, který ho zachraňoval z klepet příšerného osudu.

Kdybych byl chtěl uprchnouti do bažiny neb do vody, bylo by to bývalo totéž, jako bych chtěl před jedním lvem utéci do jámy lvové. Pravděpodobně voda i bahno se hemžily podobnými netvornými masožravými obojživelníky, a ne-li, příšera, stojící proti mně, jistě by mne tam bez rozpa-ků pronásledovala.

Uvědomoval jsem si s hrůzou, že mně nezbyvá, leč klidně státi a vyčkávat svůj osudný konec. Vzpomínal jsem na Perryho - ten by se divil, co se to se mnou děje. Vzpomínal jsem na své přátele nahoře na světě, jak poměr-ně lehce žijí a nemají naprosto ani tušení o podivném a hrůzném osudu, který mne zajal do svých spárů, ba ani si neuvědomují, že existuje svět, který jest svědkem mé po-slední příšerné agónie. Uvědomoval jsem si, jak existence jedince jest v životě a štěstí ostatních naprosto nic nezna-menajícím faktem. Zmizíme náhle s obzoru světa - něko-lik dní naši přátelé o nás hovoří zastřeným hlasem. Příštího jitra po pohřbu vlna zapomnění se žene přes nás a litují prasklou duši fotbalového míče opravdověji než nás.

Labyrintodon postupoval proti mně nyní velmi pozvol-na. Asi si uvědomil, že mu nikudy nemohu utéci; byl bych v té chvíli přísahal na to, že jeho ohyzdné obrovské za-žloutlé trháky skřípaly radostí nad šťavnatým soustem, kte-ré je nemine.

Netvor byl ode mne vzdálen as padesát stop, když v tom jsem slyšel hlas, volající mne odkudsi se skalnatého srázu po mé levici. Ohlédl jsem se a byl bych téměř křičel rados-tí, poněvadž na skalisku stál Ja a horečně mně pobízel, abych běžel k úpatí skály.

Dosud jsem netušil, jak bych mohl příšeře, která si mne vybrala k snídání, uniknouti - alespoň nezemřu sám. Ale-spoň lidské oči budou svědky mé smrti. Byl to sice trapný výhled do budoucnosti, přece mne ale nedeprimoval pocit naprosté osamocení jako prve.

Připadalo mně zhola směšným prchati k příkrému, ne-schůdnému skalisku - a přece jsem tam utíkal seč jsem mohl. Viděl jsem jak Ja, obratný jako opice, šplhá dolů po téměř neviditelných spárách a výstupcích skaliska, jak se zachycuje na mechu a na lišejnících, aby se nezřítl.

Labyrintodon se zřejmě domníval, že Ja spěchá dolů, aby zvětšil porci jeho snídane a proto valně se za mnou ne-hnal, aby snad si svoji druhou oběť nepoplašil. Kolébal se jen pomalu za mnou.

Když jsem již téměř stál pod skaliskem, viděl jsem, co Ja vlastně zamýšlí, ale pochyboval jsem, zda se jeho plán ve skutečnosti osvědčí. Když byl as ve výši dvaceti stop nad zemí, zachytil se jednou rukou okraje skály, vzepřel si nohy o křoví, které rostlo na skále, podával mi oštěp, jehož ostří viselo jen as šest stop nad zemí.

Zdálo se mi, že kdybych se pokusil vylézt po úzkém dřevci nahoru, že mohu velmi snadno strhno-juti sebou i Ja a odsouditi ho tak k téže kruté záhubě. Řekl jsem to Jaovi a prohlásil, že nikdy nepřipustím, aby pro mne vydával svůj život všanc.

Leč Ja mně odpověděl, že velmi dobře ví, co dělá a že mu nehrozí nebezpečí.

"Vy jste v nebezpečí," volal na mne, "poněvadž nebu-dete-li jednati rychleji než dosud, sithic vás dožene a strhne vás dolů dříve než vyšplháte do poloviny oštěpu - pama-tujte, že sithic je velký a dosáhne svými drápy velmi vyso-ko.

Řekl jsem si, že Ja tomu jistě lépe rozumí než já, chopil jsem se oštěpu a šplhal jsem k Jaovi vzhůru jak jen nej-rychleji jsem dovedl - litoval jsem v té chvíli, že ve mně nezůstalo více krve po mých opičích předcích.

Mezitím chytrý sithic si uvědomil, že podle toho, jak se situace vyvíjí, přijde pravděpodobně o celou snídani, a že se nesplní jeho naděje na dvojnásobnou porci.

Když mne viděl jak lezu po dřevci vzhůru, zasyčel zlobně až se země otřásla a hnal se ke skalisku jako rozdi-vočelý uragán.

V téže chvíli jsem téměř již dosáhl vrcholek dřevce; zbývalo mně jen pouhých šest palců a byl bych se mohl zachytiti Jaovy ruky, když v tom jsem ucítil, jak dřevce se dole kymácí pod nárazy trháků labyrintodonta.

Snažil jsem se vymrštit se do výše, abych tím rychleji dosáhl Jaovi ruky - v tom však sithic dřevcem tak mocně škulbl, že je vyrval Jaovi z ruky - oštěp se řítí dolů a s ním i já přímo do netvorovy tlamy.

V okamžiku, kdy netvor cítil, že dřevce vypadlo Jaovi z ruky, pravděpodobně otevřel svoji tlamu, aby mne zachytil. Já jsem se ovšem nepustil oštěpu a tak se stalo, že se oštěp, hnaný vahou mého těla, zabodl netvoru do tlamy a probodl mu spodní čelist.

Sithic zařičel bolestí a sklapl tlamu. Spadl jsem na jeho čenich, převálil jsem se přes jeho hlavu, krk a široká záda a odtud dolů na zem.

Sotvaže jsem se nohou dotkl země, vstal jsem blesku-rychle a prchal jsem na stezku, která mně přivedla do to-hoto údolí hrůzy. Ohlédnuv se, viděl jsem, že sithic lomco-val oštěpem, snaže se jej vyrvat z čelisti - byl touto prací tak zaměstnán, že mně vůbec nevěnoval další pozornost a já jsem se mezitím dostal na vrcholek bezpečného skalního útesu. Když sithic se konečně zbavil nepříjemného dřevce, rozhlížel se po mně po údolí; poněvadž však mne nikde neviděl, zlobně zasyčel a zmizel v bujně bažinaté vegetaci. A více jsem jej nespátlil.

X.

Návrat do Phutry.

Vylezl jsem na vrchol skalního útesu a pomohl jsem Ja-ovi z jeho krkolomné posice do bezpečí. Ja nechtěl ani vy-slechnouti moje díky za svůj pokus o záchranu, který by byl málem nešťastně skončil.

"Považoval jsem vás již za ztraceného, když jste se zřítíl do templu Maharů," řekl Ja, "poněvadž ani já bych býval nebyl s to se zachránit z jejich drápů - dovedete si jistě představití moje překvapení, když jsem našel na břehu vytažené kanoe a otisky vašich nohou ve vlhkém písku. Okamžitě jsem se vydal za vámi, věda, že byste beze zbra-ní těžko čelil mnoha nebezpečím a nástrahám šelem, plazů, jimiž se náš svět hemží. Nebylo mně za těžko sledovati va-ši stopu. A přišel jsem právě v pravý čas."

"Ale proč jste tak učinil?" zeptal jsem se Jaa, jsa udiven jeho velkomyslným přátelstvím, jež bylo hodno kterého-koliv muže naší rasy a pleti.

"Zachránil jste mně život," odpověděl Ja; "od onoho oka-nžiku bylo mojí povinností chránit vás a býti vašim při-telem. Nebyl bych opravdovým Mezopem, kdybych se byl vyhnul své povinnosti; než tato povinnost byla pro mne skutečným potěšením. Byl bych rád, kdybyste se vrátil se mnou na náš ostrov a žil s námi. Stal byste se příslušníkem mého kmene. U nás jest nejvíce zvěře a vody slynou ryba-mi; mohl byste si zvoliti družku z nejhezčích děvčat z Pel-lucidaru. Chcete jíti se mnou?"

Vyprávěl jsem mu o Perrym a o krásné Dianě, a řekl jsem mu, že jest mojí svatou povinností, je co nejdříve na-lézt. Potom že se vrátím a navštívím jej - ovšem najdu-li jeho ostrov.

"Ach, to je velmi lehké, milý příteli," řekl. "Půjdete k úpatí nejvyšší hory horstva Vysokých Mračen. Tam najdete řeku, která vtéká do Lural Az. Přímě proti vtoku řeky uvi-díte sotva znatelně v dáli tři ostrovy - ten na nejzazší le-vici se nazývá Anoroc, tam také vládnu nad svým kmenem Anoroc."

"Ale jak naleznu horstvo Vysokých Mračen?" zeptal jsem se.

"Říkáva se, že horstvo Vysokých Mračen lze viděti z poloviny Pellucidaru," odpověděl Ja.

"A jak jest vlastně velký Pellucidar?" zeptal jsem se, jsa zvědav, jaké názory mají tito primitivní lidé o velikosti a rozloze světa, který obývají.

"Maharové tvrdí, že náš svět jest kulovitý a podobá se vnitřku skořepiny kokosového ořechu," řekl Ja, "ale to je směšný názor, poněvadž kdyby byl pravdivý, musili by-chom klesnouti vždy zpět, kdykoliv bychom někam šli a všechny vody Pellucidaru by se musily stéci na jedno mís-to. Ne, ve skutečnosti jest tomu jinak. Pellucidar jest rov-nou zemí, která se táhne tak daleko, že to nikdo ani neví kam. Jak tvrdili moji předci, na okrajích Pellucidaru jest vysoká zeď, která zabraňuje, aby jeho země a vody nepře-padly do žnou-cího moře, na němž Pellucidar pluje; nikdy však jsem nebyl z Anorocua tak daleko, abych viděl onu zeď. Ale přece uznávám za zcela rozumné, tento názor po-kládati za správný, právě tak jako jsem přesvědčen, že ná-zor Maharů jest holým šílenstvím. Podle nich by lidé, kteří bydlí na protější straně Pellucidaru, musili choditi vlastně po hlavě!" A Ja se dal do upřímně míněného smíchu.

Bylo zřejmo, že lidská rasa uvnitř Pellucidaru valně ne-pokročila ve vědách - nejtrapnější skutečností pak bylo, že ohyzdní Maharové je ve všem důmyslem předčili. Uva-žoval jsem, kolik věků bude zapotřebí, aby clona nevědo-mosti byla odstraněna z jejich očí. Na mně a na Perrym spočívala tíže počátku tohoto gigantického úkolu. Snad přijdeme za svoji poctivou snahu ještě o život jako průkop-níci nových vědeckých směrů na našem světě, kteří celý svůj život zasvětili boji proti pověrám a temnotě nevědo-mosti. Než při-ležitost se naskytla, zbývalo tedy jen ji vyu-žiti.

Napadlo mně, že bych svůj úkol osvěty měl započítí s Ja, který byl mým přítelem a na něm se pře-svědčiti o vlivu a přesvědčivosti mého nového učení na obyvatele Pelluci-daru.

"Ja," pravil jsem, "co byste tomu řekl, kdybych vám tvrdil, že teorie Maharů, pokud se týče Pellucidaru, jest zcela správnou?"

"Řekl bych, že buďto vy jste bláznem aneb mne poklá-dáte za blázna."

"Dobře tedy, Ja," odporoval jsem, "je-li jejich teorie přesná, jak byste chtěl vysvětliti onu skutečnost, že jsem se dostal sem k vám do Pellucidaru silnou vrstvou země té kůry? Je-li vaše teorie správnou, pak vše kolem a pod Pel-lucidarem jest plamenným mořem, v němž nikdo nemůže existovati - jak tedy si vy-světlíte, že já přicházím z velké-ho světa, kde jsou lidé, zvířata, ptáci i ryby?"

"Vy žijete tedy na opačné, spodní straně Pellu-cidaru a chodíte stále hlavami dolů," vybuchl pře-kvapeně Ja. Kdy-bych tomu měl skutečně uvěřiti, sešlel bych."

Snažil jsem se mu jednoduše vysvětliti sílu zemské tíže a přitažlivosti a na utrženém ovoci jsem mu ná-zorně uka-zoval, že jest nemožno, aby nějaké těleso spadlo se země někam mimo zemi. Ja mně naslouchal velmi pozorně, takže jsem se již domníval, že můj výklad padl na úrodnou půdu, a že Ja aspoň částečně pochopí mnou mu hlásanou novou pravdu. Než

mýlil jsem se.

"Váš názorný výklad dokazuje sám nesprávnost vaší teorie," řekl Ja po chvíli úvahy. A pustil při těchto slovech ovoce z ruky na zem. "Podívejte se," řekl, "i tento lehký plod, nemá-li opory, padá, dokud nenarazí na něco, co by ho zadrželo. Kdyby Pellucidar nebyl zadržován plamen-ným mořem, padl by kamsi právě tak jako tento plod - sám jste to dokázal!"

Ja se tvářil tak spokojeně, jakoby mne skutečně pře-svědčil.

Viděl jsem, že moje námaha jest marnou a proto jsem toho nechal; uvědomil jsem si, že by bylo skutečně velmi obtížno Jaovi neb kterémukoliv jinému obyvateli Pellucidaru vykládati základy sluneční soustavy a celého vesmíru, popisovati slunce, měsíc, oběžnice a nesčetné hvězdy. Lidé, kteří se narodili uvnitř země, nikdy nepochopí tak snadno ony poznatky, které nám dnes připadají býti samozřejmými - ovšem nekonečnost prostoru a pojem věčnosti jest dosud i pro nás zahalen clonou záhady.

"Na tom na všem celkem nezáleží, Ja," zasmál jsem se, "nejde o to, zda chodíme po hlavě či po nohou, jsme jed-nou zde, a otázka odkud přicházíme, není tak důležitou jako otázka, kam jdeme. Byl bych vám povděčen, kdybyste mne opět zavedl do Phutry, dám se opět dobrovolně do područí Mahorů, abych se dostal ke svým přátelům a společně s nimi usku-tečnil plán útěku, který nám překazili Sa-gothové, když nás vlekli do amfiteátru, abychom byli při-tomni exemplárnímu trestu dvou otroků, pokusivších se o útěk. Byl bych učinil lépe, kdybych neuprchl z arény, ne-boť zatím jistě by se byl náš společný útěk zdařil - tento nepředvídaný odklad třebaž zmaří provedení našeho plánu, který závisel na tom, zda tři Maharové, kteří leží v podzemí archivní budovy se neprobudí ze svého spánku."

"Vy se chcete vrátit do otroctví?" zvolal udiveně Ja.

"Ano, jdu za svými přáteli," odpověděl jsem, "jsou to jediní přátelé, které v Pellucidaru mám, kromě vás. Co mně tedy za těchto okolností zbývá?"

Ja se na okamžik zamyslel. Pak smutně potřásl hlavou.

"Ano, statečný muž a dobrý přítel nemůže jednati jinak," řekl; "a přece jest váš úmysl šílený, poněvadž Maharové vás pravděpodobně pro pokus útěku usmrtí - a tak své přátele neosvobodíte. Dosud jsem za svého života ne-slyšel, že by některý otrok se k Maharům dobrovolně vrá-til. Některým otrokům se sice podaří uniknouti, ti však by raději zemřeli, než aby se dali dopadnouti od Sagothů ži-ví."

"Nelze mně jinak, milý Ja," odpověděl jsem, "ačkoliv vás mohu ujistiti, že bych šel za Perryem raději do pekel než do Phutry. Avšak Perry jest příliš zbožný, než aby se vyskytla možnost pravděpodobnosti, že bych za ním musil někdy jíti do pekla."

Ja se mne ptal, co to vlastně jest "peklo". Vložil jsem mu to jak, jsem nejlépe dovedl, načež on mně odpověděl:

"Hovoříte o Molop Az, což značí hořící moře, na kterém pluje Pellucidar. Všichni mrtví, kteří jsou pohřbí-váni do země, tam přijdou. Kus po kuse jsou malými démony odvečeni do Molop Az. Jsme o tom přesvěd-čeni, poně-vadž, když otevřeme hroby, vidíme, že těla jsou již úplně neb aspoň částečně odvečena. Proto my u nás na Anorocu klademe těla našich mrtvých do větví stromů, kdež je ptáci snadno naleznou a kus po kuse je zanesou do Mrtvého Světa, který se nalézá nad Zemí Ohybného Stínu. Zabije-me-li nepřítele, pohřbíme jeho tělo do země, aby se dostalo do Mo-lop Az." Zatím co jsme takto hovořili, kráčeli jsme vzhůru sou-těskou, kterou jsem před chvílí sestupoval k moři. Ja se mne snažil všemožně přemluvit, abych se ne-vracel do Phutry, když však viděl, že jeho úsilí jest marné, slíbil mně, že mne doprovodí až na místo, odkud jest viděti planina, na níž leží Phutra. K mému nemalému překvapení byla Phutra nedaleko pobřeží, na němž mne Ja zachránil. Bylo zřejmo, že jsem sle-dováním zákrutů soutěsky promarnil mnoho ča-su - Phutra ležela za skalisky, která tvořila jednu stěnu soutěsky.

Když jsme stanuli na vrcholu skalisek a zřeli před sebou žulové věže, čnící z květnaté pláně táhnoucí se pod našimi nohami do dáli. Ja se naposled po-kusil mne přemluvit, abych se s ním vrátil do Ano-rocu a zanechal svého šíleného záměru, než moje rozhodnutí bylo nezvratné a tak mu nezbylo, než aby se se mnou rozloučil. Jistě byl přesvědčen, že mne vidí naposledy v životě.

Smutně jsem odcházel od Ja. Skutečně jsem si jej velmi oblíbil. A pak osada jeho kmene skrytá uprostřed ostrovní džungle a četa jeho statných bojovníků by byly pro Perryho a mne tvořily bezpečnou základnu pro naše výzkumy v Pellucidaru. Doufal jsem, že podaří-li se nám uprchnouti, jistě že se vrátíme do Anorocu.

Leč dříve spočíval ještě na mých bedrech jiný úkol - vlastně můj hlavní úkol - musil jsem nalézt Krásnou Di-anu. Chtěl jsem ji odprosit za urážku, kterou jsem jí nevě-domky ublížil a pak ji chtěl opět zřít a býti s ní.

Kráčel jsem po úbočí dolů a pak po mírně zvlněné kvě-taté lučině k vysokým žulovým věžím, které ne-znají stínu a označují vchod do podzemní Phutry. Když jsem byl vzdálen sotva as čtvrt míle od vchodu do Phutry, byl jsem spatřen Sagothskou stráží a za okamžik poté se hnaly proti mně čtyři gorily.

Přesto, že zuřivě mávali svými dlouhými oštěpy a řvali jako indiáni na válečné stezce, nevěnoval jsem jim pozor-nost a klidně, jako bych ani nevěděl, že existují, jsem jim kráčel vstříc. Moje chování skutečně na ně účinkovalo tak, jak jsem doufal. Když stanuli zcela těsně u mne, ustali ve svém pustém řevu. Bylo zřejmo, že se domnívali, že se před nimi dám na útěk, a že pak budu vhodným terčem pro jejich oštěpy - na to se vlastně nejvíce těšili.

"Co zde děláte?" zařval na mne jeden z nich. Když byli zcela těsně u mne, poznali mne. "Ho! To je ten otrok, který o sobě tvrdí, že přichází z jiného světa - uprchl nám, když se v amfiteátru rozzuřil osleplý buvol. Proč se ale vracíte, když se vám po-dařilo uprchnouti?"

"Neuprchl jsem," odpověděl jsem klidně. "Chtěl jsem pou-ze zachrániti svůj život před rozzuřeným býkem. Dostal jsem se na křivolakou cestu a zabloudil jsem v horách za Phutrou. Teprve nyní se mně podařilo nalézt zpáteční cestu."

"Vy se tedy dobrovolně vracíte do Phutry!" zvolal jeden Sagoth.

"A kam bych jinam šel?" opáčil jsem. "Jsem ci-zincem v Pellucidaru a nevím, kam jinam bych šel než do Phutry. Proč bych se sem neměl vraceti? Což zde nedostávám dosti jídla a nezacházíte se mnou dobře? Což snad nejsem šťasten?"

Jaký jiný lepší osud by si kdo mohl přát!"

Sagothové se rozpačitě a překvapeně zároveň drbali ve vlasech. Moje slova znamenala pro ně cosi ne-slychaného, a poněvadž jejich rozumové schopnosti byly velmi omezené, odvezli mne ke svým pánům, kteří měli rozluštit záhadu mého nepochopitelného návratu.

Mluvil jsem takto k Sagothům, chtěje je tak přivést na nepravou stopu. Budou-li se domnívati, že jsem se svým osudem v Phutře spokojen, o čemž je pře-svědčila skuteč-nost, že jsem se dobrovolně vrátil do Phutry, přesto že jsem již byl na svobodě, jistě je ani ve snu nenapane, že bych mohl se pokusit o nový útěk, sotvaže se ocitnu ve městě. Vedli mne před slizkého Mahara, který byl usazen na právě tak slizkém kameni, stojícím uprostřed míst-nosti, sloužící Maharovi za kancelář. Ještě mne provrtával svým chladným zrakem, jako by chtěl předem vyčísti všechny mé myšlenky. Vyslechl zprávu Sagothů o mém návratu do Phutry, dáváje při tom bedlivě pozor na rty a prsty goril. Pak mně prostřednictvím jednoho Sagotha kladl otázky.

"Tvrdíte tedy, že jste se dobrovolně vrátil do Phutry, protože se vám zde dobře daří? Jistě však nevíte, že jste předurčen vzdát se svého života ve prospěch kromobyčej-ných lékařských výzkumů, kterými se naši vědátoři zabý-vají?"

"O tom jsem dosud neslyšel a také si s tím hlavu nelá-mu. Nemůže mně zde přece hroziti nebezpečí," řekl jsem. "Jistě mně bude lépe zde než nahému a neozbrojenému v divokých džunglích a pustých plá-ních Pellucidaru. Proto jsem se domníval, že učiním nejlépe, vrátím-li se do Phutry - vždyť jsem stěží vyvázl z drápů obrovského sithica. Jsem přesvědčen, že zde, mezi inteligentními tvory, kteří ovládají Phutru, jsem úplně v bezpečí. Vždyť u nás v na-šem světě, kde vládnou lidé, vždy ti, kteří jsou vzdálenější po-skytují ochranu a pohostinství cizincům, kteří se ocit-nou bez pomoci před branami jejich příbytků - zde pak já jsem cizincem a předpokládám, že se mnou zde budete jinak zacházeti."

Když jsem domluvil a Sagoth přeložil má slova, Mahar na mne chvíli mlčky pohlížel. Zdálo se, že usilovně pře-mýšlí. Pak něco sdělil Sagothovi. Sagoth se obrátil ke mně a pokynul, abych jej následoval. Po boku kráčeli vedle mne Sagothové - zbytek stráže pak šel za mnou.

"Co se má se mnou stát?" zeptal jsem se Sagotha, který krácel po mé pravici.

"Budete přiveden před naše vědátoři, kteří vám budou klásti otázky o podivném světě, o němž tvrdíte, že z něj přicházíte."

Po chvíli ticha Sagoth mne opět oslovil: "Víte, co se stává s otroky, když Maharové přijdou na to, že jim lžou do očí?"

"Nevím a také se o to nestarám, poněvadž nemám v úmyslu Maharům něco nalhati."

"Pak si dejte dobrý pozor a neopakujte před nimi ony nemožnosti, které jste vyprávěl Sol-to-tovi - jiný svět, kde vládnou lidské bytosti!" dodal Sagoth uště-pačně.

"Ale vždyť mluvím čirou pravdu," stál jsem na svém. "Odkud odjinud bych byl mohl přijíti? Nejsem z Pellucida-ru. Každý, kdokoliv třeba jen na jedno oko vidí, to musí poznati."

"V tom právě jest vaše neštěstí," prohodil suše Sagoth, "že budete souzen pouze zamhouřenýma očima."

"Co se mnou učiní, neuvěří-li mně?" zeptal jsem se.

"Budete vřizen do arény zvířeti na pospas nebo vás odve-dou do podzemních sklepení, kde na vás naši učenci budou prováděti pokusy."

A co tam se mnou učiní?" ptal jsem se dále.

"To neví nikdo kromě Maharů a těch, kdo jsou odsou-zeni - odsouzení se však nikdy nevrací a tak jim toto vě-dění nic neprospěje. Říká se, že naši učenci rozřezávají od-souzence za živa na kusy - tak prý přijdou na mnohé za-jímavé věci. Leč myslím, že tomu, koho rozřežou, to valně neprospěje; ovšem jistě to všechno nevím. Ostatně, vy sám se na vlastní kůži o všem nejlépe přesvědčíte," Sagoth cy-nicky zavtipkoval.

Bylo zřejmo, že Sagothové mají dobře vyvinutý smysl pro humor.

"A což budu-li odsouzen na pospas dravé zvířeti do aré-ny?"

"Viděl jste, jak se v aréně utkal buvol s tygrem?" řekl Sagoth.

"Ano."

"Bude se vám pak vésti stejně jako oněm dvěma obě-tem," vysvětloval Sagoth. "Snad budete roztrhán jinou zvě-ří."

"Tedy to znamená v obou případech smrt?" zeptal jsem se.

"Co se děje s těmi, které rozřezávají naši učenci, vám nemohu určitě říci, poněvadž to nevím; ti však, kteří jsou odsouzeni zemřít v aréně, mohou uchrá-niti svůj život a tak získati svobodu - viděl jste sám, jak oněm dvěma se to podařilo."

"Že získají svobodu? A jak?"

"Maharové mají ve zvyku darovati svobodu těm, kterým se podaří zdolati dravá zvířata. Stalo se již, že někteří sta-teční bojovníci ze vzdálených krajů, které jsme na svých výpravách zajali, ubili šelmy, které je měly roztrhati a zís-kali tak svobodu. Když vy jste byl v aréně, zvířata zničila sama sebe navzájem, muži i ženě byla dána svoboda, vrá-ceny jim zbraně a oba vyvedeni z Phutry ven. Na levou lopatku jim byla vypálena značka Maharů - ta je navždy již ochrání před otroctvím."

"Tedy, budu-li odsouzen do arény, mám naději velmi malou a budu-li odveden do podzemí k vašim učen-cům, tedy vůbec žádnou?"

"Uhodl jste - ovšem ani odsouzení do arény nezname-ná valnou naději, vždyť sotva jeden z tisíce se zachrání a vyjde živ a bez úhony."

K mému nemalému překvapení přivedli mne Sagothové do téže budovy, v níž jsem byl Ghakem a Perrym ubytován před svým útekem. U vstupní brány mne předali tannějším strážím.

"Pravděpodobně bude předvolán do podzemí, dbejte te-dy by byl stále připraven."

Strážci, kteří mne přejali, slyšeli, že jsem se dobro-volně vrátil do Phutry a proto se domnívali, že se neprohřeší proti příkazům svých pánů, dovolí-li mně, bych se v budově volně pohyboval jako dříve - proto mně vybidli, bych si hleděl práce, kterou mně dříve přikázali.

Spěchal jsem k Perrymu, kterého jsem našel jako ob-vykle zahloubaného nad objemnými svazky, které třídil a zařaďoval.

Když jsem vstoupil do místnosti, zvedl zraky z knih, ra-dostně mě pokynul a pak se zas zabral do své práce, jako bych vůbec nebyl býval pryč. Byl jsem ne-smírně překva-pen, ba téměř uražen touto lhostejností. Vždyť jsem risiko-val svůj život, abych se mohl k němu vrátiti!

"Jest to možné, Perry?!" zvolal jsem. "Cožpak ne-máte pro mne ani slova? Vždyť jsem byl tak dlouho nepřito-men!"

"Dlouho nepřítomen!?" opakoval udiveně Perry. "Co tím chcete říci?"

"Sešilel jste snad, Perry? Či chcete tím říci, že jste mne vůbec nepostrádal od oné chvíle, kdy jsme se od sebe v amfiteátru odtrhli?"

"Od oné chvíle..." opakoval zamyšleně. "Vždyť jsem se sotva vrátil z amfiteátru! A vy jste přišel též za několik okamžiků za mnou. Kdybyste byl býval déle nepřítomen, samozřejmě byl bych znepokojen - chtěl jsem jen dokon-čiti překlad tohoto velmi zají-mavého odstavce a pak jsem se vás chtěl zeptati, jak a kudy se vám podařilo uniknouti z amfiteátru."

"Perry, jste šílený," zvolal jsem. "Sám Bůh jen ví, jak dlouho jsem byl pryč, byl jsem v podivných, ne-známych krajích, objevil jsem v Pellucidaru novou lidskou rasu, vi-děl jsem Mahary v jejich templu, jak provádějí své hnusné obřady, stěží jsem vyvázl ži-votem z jejich drápů, jen tak tak jsem unikl nestvůrnému labyrintodontu, který mne na-padl, dlouho jsem bloudil neznámými končinami. Jistě jsem byl venku několik měsíců. A vy, Perry, když se vrá-tím, sotva zvednete hlavu od své práce a tvrdíte, že jsme byli odloučeni od sebe sotva několik okamžiků. Tak jed-náte se svým nejjodnanějším přítelem? Podivuji se vám, Perry, a kdybych to byl věděl, že mně věnujete tak nepatr-nou část své pozornosti, nebyl bych nikdy ris-koval svůj život a nevydával se Maharům všanc."

Perry se na mne chvíli díval a pak teprve pro-mluvil. V jeho vrásčité tváři se zračil údiv a z očí mu vyzíral smutek.

"Davide, milý chlapče," řekl, "jak jen jste mohl, byť i na jediný okamžik pochybovati o mé upřímné lásce k vám. V tomto případě se jedná o jakousi kromobyčejnou skuteč-nost, kterou nechápu. Víím, že nejsem sám šílený a i o vás jsem přesvědčen, že máte zdravý rozum; jak však máme dle našich mě-řítek nazíratí na halucinace, týkající se pojetí času, uplynuvšího od okamžiku, kdy jsme se viděli napo-sledy? Vy jste přesvědčen, že uplynulo mezitím ně-kolik měsíců, kdežto mně se zdá, že od oné chvíle, kdy jsme se-děli vedle sebe v amfiteátru uplynula sotva hodina. Jest to skutečně možné, abychom oba zároveň měli pravdu a zá-roveň se též mýlili? Řekněte mně své mínění o tom a pak snad se mně podaří onu hádanku rozřešiti. Chápete mne přece?"

Učinil jsem, jak Perry mne žádal.

"Ano," pokračoval Perry, "máme oba pravdu. Pro mne, sehnutého zde klidně nad knihou neuplyne téměř žádný čas. Já jsem téměř nevyčerpal žádnou energii a proto také jsem necítil ani potřebu jídla ani spánku; vy však jste šel a bojoval o svůj život, vyčerpal jste množství energie, tkani-va vašeho těla musila býti vy-živována a tak jste byl nucen několikrát jísti a spátí - a samozřejmě dle těchto skuteč-ností jste měřil uplynulý čas. Uvědomuji-li si tyto skuteč-nosti, dochá-zím k názoru, že čas zde neexistuje - prostě zde v Pellucidaru nemůže existovati, poněvadž nelze jej ničím měřiti a zaznamenávat. Vždyť ani Maharové si vů-bec neuvědomují existenci času. Seznal jsem z jejich lite-rárních památek, že používají pouze přítomného času. Zdá se, že minulost a budoucnost vůbec nevní-mají. Ovšem, my s našimi zemskými názory nemůžeme tato fakta dobře po-chopiti, než naše nynější skuteč-nosti je nepopíratelně po-tvrzují."

Nemohl jsem dokonale pochopiti to, co mně Perry říkal, než on sám se radostně obíral těmito spletitými úvahami. Pozorně vyslechl mé vyprávění o příhodách, které jsem zažil a znovu a znovu mně vykládal své hypotheses o nee-xistenci času v Pellucidaru, když v tom jej přerušil příchod Sagotha.

"Pojďte!" vyzval mne. "Vyšetřující učenci s vámi chtějí mluvit."

"S Bohem, Perry!" řekl jsem a potřásl starému příteli pravicí. "Snad zde doopravdy neexistuje čas a znají zde jen přítomnost, já však brzy přijdu do ponuré budoucnosti, z níž se již nikdy nevrátím. Podaří-li se vám a Ghakovi uprchnouti, prosím, byste vyhledali krásnou Dianu a řekli jí, že moje poslední slova vyzněla v prosbu, by mně od-pustila urážku, kterou jsem jí bezděky způsobil a že mým jediným přáním v Pellucidaru bylo, bych jí poskytl zado-stiučinění."

Perrymu se draly slzy do očí.

"Věřím pevně, Davide, že se vrátíte," řekl. "Nemohu se smířiti s myšlenkou, že bych měl prožiti zbytek svého ži-vota mezi těmito hnusnými a odpornými by-tostmi. Zahy-nete-li vy, neuprchnu odtud, poněvadž cítím, že by se mi zde, v tomto prapodivném světě, vedlo stejně, byť i bych byl kdekoliv. S Bohem, milý chlapče, s Bohem!" A tu se mu zlomil hlas, skryl svoji tvář do dlaní a vzlykal. Sago-thové mne hrubě uchopili za rameno a vlekli mne z míst-nosti ven.

XI.

Smrt čtyř Maharů.

Několik okamžiků poté jsem stál as před tuctem Maharů - byli to vyšetřující učenci, vládnoucí rasy Pellucidaru. Pomocí sagothského tlumočnicka mně kladli spoustu otá-zek. Všechny jsem je pravdivě zod-pověděl. Zdálo se, že ještě se zvláště zajímají o náš příchod, jak se mně a Perrymu podařilo pomocí při-stroje zvláštní konstrukce provrtati se zemskou kůrou. Domníval jsem se, že jsem je přesvědčil a když pak tiše seděli a zřejmě uvažovali o mých výpovědích, myslil jsem, že mne opět pošlou k Perrymu zpět.

Ačkoliv v místnosti bylo hrobové ticho, Maharové se dorozumívali mezi sebou svojí podivnou řečí, pro-mítanou do čtvrté dimense. Posléze předsedající maharské rady učenců povstal a sdělil výsledek jejich porady vůdci sago-thské

strážce.

"Pojďte," vyzval mne Sagoth, "jste odsouzen do pod-zemí k chirurgickým pokusům, poněvadž jste se odvážil sesměšňovati inteligenci našich učenců hlou-pými báchor-kami, které jste se jim snažil namluviti."

"Chcete tím snad říci, že mně neuvěřili?" zeptal jsem se jej udiveně.

"Vám že by měli uvěřiti!" zvolal Sagoth uštěpačně. "Což si myslíte, že by vůbec někdo mohl uvěřiti tak neho-rázně lži?"

Moje postavení bylo beznadějně a tak jsem kráčel tiše vedle svého strážce temnými chodbami a schodišti svého osudu vstříc. Když jsme sestoupili již hodně hluboko, přišli jsme k několika osvětleným místnostem, v nichž jsme zřeli Mahary, zabývající se různými pra-cemi. Do jedné z těchto místností mne můj strážce odvedl; tam mne řetězy připou-tali ke stěně. Viděl jsem, že nejsem jedinou obětí, bylo tam více podobně spou-taných. Na podlouhlém stole uprostřed místnosti ležela právě lidská bytost. Několik Maharů stálo kolem ubo-žáka a přidržovalo jej k desce stolu, aby se ne-mohl hýbati. Jiný Mahar, třímaje v přední blanité tlapě ost-rý nůž, rozřezával prsa a břich nešťastníka. Nepoužívali při vivisekci vůbec anaestetika a tak skřeky a vzdechy ubo-žáka přímo rozdíraly sluch i srdce. Když jsem si uvědomil, že za chvíli se ocitnu na operačním stole i já, studený pot mně vyvstal na tvářích. A pak vzpo-mněl jsem si, že zde v Pellucidaru, kde neexistuje čas, mohou moje smrtelná mu-ka trvati třeba i několik dlouhých měsíců, než mne milo-srdná smrt zbaví všech útrap.

Když jsem byl přiveden do místnosti, Maharové si mne vůbec nevšimli. Byli tak zahlobáni do své práce, že ani nevěděli o tom, že Sagothové mne přivedli. Dveře byly ne-daleko. Kéž bych se k nim mohl dostat! Leč těžké řelězy, kterými jsem byl přivázán, vylučovaly tuto možnost. Roz-hlížel jsem se vzrušeně kolem sebe, usilovně přemýšleje, jak bych se osvobodil. Na zemi mezi mnou a Mahary ležel úzký chirurgický nástroj - nejspíše jej některý Mahar upustil. Podobal se háčku na zapínání knoflíčků u dám-ských střevíčků, snad byl ještě menší a měl ostrou špičku. Když jsem býval rozpustilým klukem, nesčetněkrát jsem z dlouhé chvíle podobnými háčky otvíral zámky. Kdyby se mně podařilo zvednouti ze země onen malý nástroj z leště-né oceli, mohl bych se pokusiti alespoň o dočasný útěk.

Napjal jsem řetězy jak jen bylo možno a shledal jsem, že natáhnou-li ruku, schází mně přece jen as tři centimetry, abych mohl dosáhnouti na spásný nástroj. Byla to skutečně Tantalova muka! Byť jsem napínal každou šlachy a cévy své ruky, nebylo to nic platno.

Nevěda již jak bych si pomohl, obrátil jsem se a vztáhl jsem po háčku nohu. Srdce mně úzkostí vystupovalo až do hrdla. Byl jsem šťasten - moje noha se dotkla háčku. Jen abych přílišnou zbrklostí háček neodstrčil vůbec z dosahu namísto, abych jej přisunul blíže. Chladný pot mně prýštil ze všech pórů. Natahoval jsem nohu opatrně jako kočka, chystající se ke skoku.

Špičky mých chodidel se posléze dotkly chladného ko-vu. Pozvolna jsem posunoval háček k sobě až jsem na něj mohl dosáhnouti rukou. Vnřiku jsem třímál drahocenný nástroj v pravici.

A hned jsem se pokusil otevřiti maharský zámek, který uzavíral moje pouta. Byl uboze jednoduchý. I malé děcko by ho bylo kusem drátu otevřelo. Za okamžik poté jsem byl svoboden. Maharové právě v oné chvíli byli se svojí prací u stolu hotovi. Jeden z nich se obrátil a prohlížel si ostatní oběti, vybíraje si některou z nich pod nůž.

Ti, kteří stáli u stolu, byli ke mně obráceni zády. Ten, který vybíral další oběť, byl ke mně obrácen předkem, ba šel přímo ke mně. Pomalu se blížil, v tom však jeho pozor-nost byla upoutána statným otrokem, který stál spoután as dva neb tři metry ode mne. U něj se ještě zastavil a pozor-ně si jej prohlížel - při tom se ke mně obrátil i on zády. Nadešel rozhodný okamžik. Dvěma skoky jsem se ocitl venku z místnosti a hnál jsem se šíleně chodbou vpřed.

Kde jsem byl či kam jsem se hnál, to jsem nevěděl. Chtěl jsem pouze, abych se ocitl co nejdále od oné příšerné místnosti, kde Maharové rozřezávali lidi zaživa.

Po chvíli jsem zmínil běh v rychlou chuži a později, uvědomiv si, že bych svým neprozřetelným chvatem se mohl prozraditi, pohyboval jsem se kupředu velmi pomalu a opatrně. Dostal jsem se tak do chodby, která mně připa-dala velmi povědomou. Jakýsi vnitřní pud mne nutil, abych nahlédl do jedné z mnoha dveří, které vedly na chodbu; spatřil jsem malou místnost, v ní bylo lože složené z koží a na něm tři spící Mahary. Byl bych téměř vykřikl radostí. Byl jsem v téže chodbě a zřel jsem před sebou tytéž Maha-ry, kteří měli hráti tak význačnou úlohu v našem přípravo-vaném útěku. Prozřetelnost mně přála: ještě dosud spali.

Nezbývalo mně, než se vrátiti nahoru ke Ghakovi a Perrymu - leč v tom právě spočívalo velké nebezpečí. Zařal jsem zuby a spěchal jsem vzhůru, kde se to hemžilo Mahary a Sagothy, našel jsem náhodou v koutě chodby velký svazek koží. Dal jsem si jej na hlavu a převislé konce mně kryly hlavu i bedra, takže mne nebylo lze poznati. V tomto přestrojení jsem se již snadno dostal do místnosti, kde jsme pravidelně s Ghakem a Perrym jídávali a spali.

Naštěstí oba tam právě byli. Nemusím ani říkati, jak mne rádi viděli, přesto, že neměli ani tušení o příšerném osudu, který mne očekával. Rozhodli jsme se, že nesmíme mařiti drahocenný čas, poněvadž sagothské strážce mne velmi brzy pohřeší a svazek kůží, kterým zakrývám svoji tvář, brzy se stane nápadným. Pro nejbližší chvíli však mně kůže jistě poskytnou dobrou ochranu a proto jsem se vydal na cestu s Ohakem a Perrym s balíkem kůží na hlavě.

Šli jsme tak spolu až k prvnímu rozcestí chodeb - tam se Perry s Ghakem zastavili a čekali na mne. Budovy v Pellucidaru jsou vydlabány z pevného slídivitého a břidli-covitého útvaru. Jejich architektura není nikterak význačná. Místnosti v budovách jsou někdy čtyřhranné, někdy kulaté a jindy opět oválné; chodby, které je spojují, jsou úzké a málokdy přímé. Místnosti jsou osvětleny rozptýleným slu-nečním světlem, které je přiváděno dovnitř podobnými rou-rami jako na ulicích - čím jsou místnosti níže pod zemí, tím hůře jsou osvětleny. Maharové vidí totiž zcela dobře i v šeru, ba snad i v naprosté tmě.

Pod hlavním niveau budovy potkávali jsme mnoho Ma-harů, Sagothů i otroků; nikdo však si nás nevšiml, poně-vadž jsme se stali součástí domácího života v budově. Zvenčí vedl do budovy pouze jediný vchod, ten byl přísně hlídán Sagothy a otrokům bylo přísně zakázáno přestoupiti práh této brány. Do nižších poschodí jsme sice měli vstu-povati pouze na rozkaz, poněvadž však nás Maharové po-važovali za duševně méněcenné bytosti, domnívali se, že jim

nemůžeme nikterak uškoditi. Proto jsme se dostali dolů zcela snadno.

Do kůží jsem zavinul tři oštěpy, dva luky a šípy, které jsme již dříve s Perrym zhotovili. Poněvadž mnoho otroků přenášelo do kůží zaobalená břemena, nebudil můj balík valnou pozornost. Na místě, kde jsem se rozešel s Perrym a Ghakem, jsem své břímě rozbalil, vzal jsem si jeden oštěp a ostatek jsem nechal Perrymu. Mohl jsem se ozbrojit zcela klidně, poněvadž, díky šťastné náhodě, v okolí nikdo nebyl. A pak jsem se pustil sám dolů.

Po špičkách jsem vstoupil do místnosti, v níž spali tři Maharové. Zapomněl jsem zcela v oné chvíli, že ještěři nemají vůbec sluchové orgány. Prvnímu jsem vrazil bez okolků oštěp do hrudi, druhá moje rána nebyla však tak šťastná, neboť ještěr nezcepeněl rázem, nýbrž před svým skonem prudkým pohybem vzbudil třetího, který blesku-rychle vstal a s vyceňenými zubama a vypoulenými očima na mne zíral. Maharové však nejsou zvyklí bojovati a tak, když třetí viděl, že jsem oba jeho druhy ubil a že hrot mého oštěpu jest smáčen jejich krví, dal se na zmatený útěk. Tak jsme se hnali klikatinou chodeb, polo skokem, polo letem, já za ním stále v patách.

Kdyby mně byl ještěr unikl, bylo by to znamenalo zne-možnění našeho útěku a pravděpodobně i moji smrt. Tato myšlenka propůjčila mým nohám křídla.

Náhle Mahar vrazil do místnosti, ústící z pravé strany do chodby - když jsem tam za ním vrazil i já, stál jsem tváří v tvář dvěma Maharům. Ten, který byl v místnosti již dříve, zabýval se právě spoustou kovových nádobek, do nichž přelával a přesypával tekutiny a prášky z větších ná-dob a přihrádek, umístěných na stojanech kolem pultu, u něž Mahar pracoval. Okamžitě jsem si uvědomil, kde jsem se vlastně ocitnul. Byla to ta místnost, kterou mně Perry popisoval. Byla to místnost, v níž bylo ukryto Veliké ta-jemství rasy Maharů. Na lavici vedle pultu ležela v kůži vázaná objemná kniha - unikát, kterého jsem se měl zmocnit po ubití tří Maharů.

Z místnosti nebylo lze se dostat ven jinudy leč dveřmi, ve kterých jsem právě stál, zíraje na oba příšerné ještěry. Věděl jsem, že podaří-li se ještěrům krýti záda, budou se býti jako démoni - příroda sama je k tomu skvěle vyzbro-jila. Vrhli se na mne společně. Probodl jsem jednoho oště-pem, druhý však se zaryl svými drápy do mé paže nad loktem a ostrými pařáty svých spodních tlap mne rozdíral, chtěje mne povalit na zem. Uvědomoval jsem si, že svoji ruku z jeho silných drápů nevyprostím. Kromě toho ještě-rovny drápy, zarývající se do mého masa, mně působily trapnou bolest - ta však jen zdvojnásobovalo moje zou-falé úsilí.

Váleli jsme se po zemi a zápolili o své životy. Mahar mně zasazoval strašlivé rány předními tlapami, já pak jsem se snažil chrániti si tělo levicí a číhal jsem na okamžik, kdy budu moci přenést smrtící ostří oštěpu ještěro-vou hrudi. Posléze se mně to podařilo a vypjav poslední zbytky svých sil, prohnal jsem smrtící ostří oštěpu ještěro-vou hrudi.

Mahar scepeněl bez hlesu, právě tak jako bez hlesu bo-joval. Ačkoliv jsem byl unaven ztrátou krve a vyčerpáním, hrud' se mně dmula vítězstvím pýchy, překročil jsem kře-čovitě ztuhlé tělo svého nepřítele, abych mohl uzmuti nejdůležitější tajemství světa. Jediný letmý pohled mne přesvědčil, že skutečně mám v ruce drahocenný dokument, o kterém mně Perry vyprávěl. A když jsem tento dokument třímal v ruce, zda jsem jsem v té chvíli vzpomenu na to, co znamená pro lidskou rasu v Pellucidaru - zda mně pro-bleskla hlavou myšlenka, že nesčetné generace dosud nena-rozených dětí by mne právem jednou uctívaly pro dnešní můj odhodlaný čin? Ne, musím se přiznati, že ne. Vzpo-mněl jsem si na krásnou tvář, na průzračné oči, na tmavou záplavu vlasů, na rudé, krvavě rudé rty, které Bůh stvořil k líbání. A v oné chvíli, kdy jsem stál uprostřed nejtajemnější komnaty celého Pellucidaru, jsem si náhle uvědomil, že Krásnou Dianu mám neskonale rád.

XII.

Pronásledování.

Chvíli jsem tak stál, vzpomínaje na ni, pak jsem se vzpamatoval a zastrčil v kůži vázaný svazek za popruh, kterým jsem měl na bedrech připevněn svůj hrubý cár, kte-rý mně sloužil za oděv. Poté jsem opustil komnatu.

V místě, kde chodba se obracela vzhůru, jsem zahvízdal na znamení, že se můj úkol zdařil, jak jsem se již dříve s přáteli o tom umluvil. Za chvíli mně stáli po boku; k mému nemalému překvapení s nimi přišel Istivý Hooja.

"Přidal se k nám," vysvětloval Perry, "a nedal se odbýt. Ten chlapík má čich jako liška. Věřil náš útěk, a aby nám něco neprovedl, vzal jsem jej raději sebou, vy pak, Davide, rozhodněte, smí-li jíti s námi či ne."

Hooja mně nebyl nikdy sympatickým a nedůvěřoval jsem mu. Byl jsem přesvědčen, že by nás byl ochoten oka-mžitě zraditi, kdyby jemu z toho kynul osobní prospěch; leč nezbyvalo mně jiné východisko - situace pak byla usnadněna tím, že jsem ubil čtyři Mahary na místě očeká-vaných tří, takže na našem plánu se nic nemusilo změnit.

"Nuže dobrá," řekl jsem, "můžete jíti s námi, Hoojo, ale pokusíte-li se nás zraditi, okamžitě vás probodnu svým oštěpem. Rozumíte mně snad dobře?"

Hooja přisvědčil, že rozumí.

Poté jsme stáhli ze zabitých Maharů kůži a opatrně jsme ji natáhli na sebe; ještěři kůže tvořila nepoznatelnou larvu, která měla krýti náš odchod z Phutry. Ovšem spojování kůže na řezu nebylo snadnou prací; zašil jsem do kůže nej-prve všechny ostatní, pak jsem Perrymu nechal v kůži ne-zašitý průřez, aby měl ruce volné, aby mohl mne zašít. Když vše bylo hotovo, viděl jsem, že náš plán bude lze provésti mnohem snáze, než jsem doufal. Chťány zdechlin jsme prostrčili naše kopí, aby tak držely vztyčené hlavy - ba dokonce otáčejíce pomalu rukojetí kopí, mohli jsme otáčeti hlavami, takže naše pohyby byly zcela přirozené. Největší potíží jsme měli s blanitými tlapami, ale i tento problém se po chvíli cviku hladce rozřešil, takže jsme se pohybovali jako rození Maharové. Do bachratých prsou jsme si prořízli malé otvory, abychom dobře viděli na ces-tu.

A tak jsme se vydali na cestu vzhůru do hlavního po-schodí budovy. Ghak vedl náš podivný průvod, pak šel Perry, následován Hoojou, já pak jsem tvořil zadní voj. Mělo to však svůj důvod. Upravil jsem si totiž kopí tak, že jsem je mohl snadno prohnati lebkou své hlavy a zároveň i vraziti je do Hoojy, kdyby snad se chtěl pokusiti o zradu.

Když jsem slyšel kolem sebe kroky chvátajících nohou, uvědomil jsem si, že jsme se ocitli ve frekventovaných chodbách budovy a srdce mně úzkostí vstoupilo téměř až do hrdla. Nehanbím se za to, že v oné chvíli měl jsem strach -

dosud nikdy v životě, dříve ani snad později, jsem nepocítil takovou úzkost a takový srdce i mozek roz-dirající strach. Lze-li vůbec potit krev, snad jsem ji tehdy potil.

Plazili jsme se pomalu mezi otroky, Sagothy a Mahary kupředu - šli jsme zcela zvolna, jak to Maharové mají ve zvyku, když nepoužívají svých křídel. Po chvíli, která mně se zdála být věčností, došli jsme k bráně budovy, která ústila do hlavní ulice Phutry. Několik Sagothů přecházelo kolem brány sem a tam. Když Ghak procházel branou, ohlédl se po něm. Pak Perry i Hooja prošli zcela hladce. Nyní došlo na mne. Vtom jsem si uvědomil, že mně prýští z rány na ruce krev, stéká dolů po kůži a že moje pravá blanitá noha zanechává na dlažbě krvavé otisky. Jeden Sa-goth si toho všiml a přivolał vtom svého druha. Krev mi tuhla vzrušením v žilách.

Sagoth předstoupil přede mne a ukazuje na krvavou sto-pu na dlažbě, řekl mně cosi v značkové řeči, kterou se obě tyto rasy dorozumívají. I kdybych byl věděl co mně říká, nemohl jsem mu přece nijak odpovědět - ba pro těsnou kůži nemohl jsem ani mluvit. Vzpomněl jsem si však, že jsem kdysi viděl, jak jakýsi Mahar zkontroloval příliš dotěrného Sagotha pouhým pohledem. Zkusil jsem to, poněvadž mně nezbývalo nic jiného. Vystoupil jsem na špičky a natočil jsem oštěp tak, že ještěř hlava se obrátila přímo na gorilu-Sagolha. A teď jsem ztrnule zůstal státi několik okamžiků, zíraje mrtvým, ještěřím očima na Sagotha. Pak jsem schýlil hlavu a pomalu vykročil. Následující okamžik byl nejdůležitější. Měl jsem štěstí. Sagoth ustoupil stranou a já jsem zcela volně vstoupil do ulice. Kráčeli jsme hlavní ulicí, nyní již zcela bezpečně, poněvadž všude se hemžily spousty Maharů a my jsme se mezi nimi snadno ztráceli. Právě totiž v onen čas se ubíralo množství Maharů ke Stin-nému jezeru, které jest vzdáleno as jednu míli od Phutry. Tam Maharové holdují svým ještěřím choutkám, ponořují se pod vodu, loví ryby a osvěžují se v chladných hlubinách. Stinné jezero obsahuje chladnou vodu a proto se v něm ne-zdržují větší ještěři, kterými se jiná jezera a moře Pelluci-daru jen hemží. Ztraceni v zástupu Maharů, vystoupili jsme po schodech vzhůru k hlavní bráně a odtamtud na planinu. Ghak nás vedl ještě chvíli s proudem Maharů, posléze jsme odbočili na vedlejší cestu a vyčkali, až všichni přejdou.

A pak to již šlo přímo od Phutry pryč - svoje larvy jsme dosud neodhodili.

Horko, sálající z přímých slunečních paprsků, učinilo z našich masek nesnesitelné žaláře, takže když jsme se ocitli ve stinném lese, svlékli jsme se sebe Mahaří kůže, které nás až sem bezpečně dopravily.

Nebudu vás unavovati podrobnostmi a strastmi našeho šíleného útěku. Bylo by příliš nudné poslouchati, jak jsme prchali v zoufalém chvatu, až jsme únavou klesali k zemi, jak náš život byl stále ohrožován neznámými krvelačnými zvířaty, jak jsme stěží unikli krvavým drápům lvů a tygrů, proti nimž jsou naše pozemské šelmy ubohými kočkami. Hnali jsme se kupředu jako šílení, chtějíce, aby mezi námi a Phutrou byla co největší vzdálenost. Ghak nás vedl do své vlastní země - do země Sari. Dosud jsme nepo-střežili, že bychom byli pronásledováni, leč tušili jsme, že kdesi daleko za námi slídí Sagothové již zvětřili naši sto-pu a ženou se za námi. Ghak tvrdil, že gorily až doposud vždy uhaly svoji oběť a že se jen tehdy vzdají, vystoupí-li proti nim nějaká vyšší, pro ně nezdolatelná síla.

Naše jediná naděje spočívala v tom, že včas dostihneme jeho kmen, který má tolik zdatných příslušníků, že se může bez obav postaviti proti jakémukoliv počtu Sagothů.

Posléze po době, která mně připadala být dlouhou ně-kolik měsíců - a nyní si uvědomuji, že to zcela dobře mohly být i roky - jsme se dostali k pískovým přesypům, které se rozkládají na úpatí hor, které označují hranice území kmene Sari. A v téže chvíli Hooja, který se právě tak často ohlížel do zadu jako kupředu, oznamoval nám, že kdesi v dáli vidí čtu mužů. Byli to naši pronásledovatelé.

Zeptal jsem se Ghaka, zda dojdeme včas na území jeho kmene.

"Bylo by to možno," odpověděl Ghak, "leč uvidíte, že Sa-gothové dovedou postupovati kupředu s neuvěřitelnou rychlostí a pak oni neznají únavy a jistě jsou svěžeji než my. A pak..." odmlčel se a pohlédl na Perryho.

Vycítil jsem, co chce říci. Můj starý druh byl se svými silami u konce. Až doposud jsme jej střídavě s Ghakem podpírali. A za tohoto neblahého stavu věci i méně rychlí pronásledovatelé než Sagothové nás mohli dostihnouti dříve než se vyšplháme na vrcholky, které se před námi zdvi-haly do výše.

"Vy, Ghaku, půjdete s Hoojou napřed," řekl jsem. "Per-ry a já půjdeme za vámi. My dva nemůžeme postupovati tak rychle jako vy dva - proto však nesmíme být příčinou záhuby nás všech. Nezbývá nám nic jiného. Musíme čeliti nebezpečí tvář v tvář."

"Nemohu nikdy opustiti své přátele," odpověděl prostě a upřímně Ghak.

Dosud jsem netušil, že v srdci tohoto vlasatého, primi-tivního člověka se skrývá tak vzácný charakter. Vždy mi byl velmi sympatickým, nyní však jsem jej počal ctíti a milovati.

Než přesto jsem jej pobízěl, aby šel napřed a vysvětlo-val jsem mu, že když bude dříve u svého kmene, bude mo-ci nám přivésti na pomoc své lidi, kteří nás osvobodí ze Sagothských drápů.

Však bylo to marno, nechtěl nás opustiti, navrhl však, že by Hooja mohl jíti napřed a zpraviti příslušníky kmene Sa-ri, že jejich král jest ve svrchovaném nebezpečí. Hooja se nedal dvakrát pobízeti, neboť blízkost hor, které označ-o-valy hranice území kmene, připínala jeho nohám křídla.

Perry si uvědomil, že svojí nemohoucností dává všanc život můj i Ghakův a prosil nás, abychom šli napřed a za-nechali ho jeho osudu; věděl jsem však dobře, že jen z po-myšlení na něco podobného by ubohý starý Perry zešlel hrůzou.

Ghak posléze částečně tento problém rozřešil tím, že si slabého Perryho vzal na záda a nesl jej. Sice Ghak postupoval s břemenem pomaleji, přesto však rychleji, než když jsme oba starce podpírali.

XIII.

Lstivý Hooja.

Sagothové se nám blížili více a více, neboť jakmile nás spatřili, zdvojnásobili svůj chvat. Klopýtali jsme vzhůru strmou úžlabinou, kterou Ghak chtěl v nejkratším čase stihnouti a projíti výšiny ohraničující území kmene Sari. Po obou stranách strměly do výše srázné útesy pestře zbarve-ných skal, pod našimi nohama pak hebké horské traviny vytvořily měkký a kroky tlumící koberec. Od oné chvíle, kdy jsme vstoupili do skalní úžlabiny, nespátřili jsme své

pronásledovatele; utěšovali jsme se nadějí, že snad ztratili naši stopu a že dosihneme vrcholku útesu dříve, než nás přepadnou.

Před sebou jsme nezřeli nic, co by nám věstilo, že Ho-ojovo posláni se setkalo se zdarem. Dle našich předpokladů byl by již musil narazit na první strážě Sariů a my bychom již byli slyšeli divoký pokřik kmene, svolávající příslušníky do zbraně, ohroženému králi na pomoc. A za chvíli vrcholky hor se měly černatí bojovníky kmene Sari. Leč nic podobného se nepříhodilo - pravděpodobně nás Hooja zradil. V okamžiku, kdy jsme očekávali, že se Sarijští bojovníci za vedení Hoojy vynoří ze skalisek nad námi, podlý zrádce se plížil v okolí nejbližší sarijské vesnice, jsa hotov vzbouřiti příslušníky kmene Sari teprve tehdy, až bude pozdě; měl ovšem snadnou výmluvu, že zbloudil v labyrintu skalních chodeb.

Hooja mne nenáviděl, poněvadž jsem se zastal krásné Diany a srazil jej k zemi; jeho podlý duch neváhal zahubiti nás všechny, aby jeho pomsta došla cíle.

Když jsme již byli blízko u vrcholku hor a po bojovnících kmene Sari nebylo dosud ani vidu ani slechu, Ghak se zachmuřil a tvář jeho ztvrdla spravedlivým hněvem. Naši pronásledovatelé nám byli v patách; slyšeli jsme dusot jejich kročejů. Ghak mne uvědomil, že náš osud jest zpečetěn.

Ohlédnuv se nazpět, zřel jsem na opačném konci úžlabiny, kterou jsme právě přešli, prvního Sagotha; náhlá zátočina cesty nás opět skryla; než vítězoslavný řev goril za námi věstil, že Sagothové nás viděli.

Úžlabina se opět obracela ostře doleva; zároveň též vedla jedna odbočka v kosém úhlu doprava, takže se zdálo, že hlavní cesta vede dále úžlabinou v levo. Sagothové byli v oné chvíli od nás vzdáleni asi dvě stě padesát yardů; uvědomoval jsem si, že můžeme svému osudu uniknouti pouze lstí. Existovala možnost, jak zachrániti život Ghaka a Per-ryho - a použil jsem této možnosti jakmile jsme se ocitli na místě, kde se soutěska rozdělovala na dvě větve. Tam jsem vyčkal, až mne první Sagoth spatřil. Ghak s Perrym mezitím již zašli za ohyb úžlabiny, rozvětřující se doleva. Když Sagoth zařval, že mne vidí, jal jsem se přechati pravou soutěskou. Moje primitivní lest se zdařila: celá četa Sagothů hnala za mnou pravou větví úžlabiny, kdežto Ghak s Perrym byli v levé zcela bezpečni.

Nikdy jsem nevyňikal přílišně v běhu. I nyní, kdy můj život závisel na rychlosti mých nohou, jsem neběžel rychleji než kdy jindy - vzpomněl jsem si, jak když jsme v koleji hrávali baseball, diváci se útrpně smávali mému běhu a volali na mne, abych si vzal drožku, že to pak půjde na hřišti rychleji.

Sagothové mne valem doháněli. Obzvláště jeden z nich se hnál jako vítr a byl mně nebezpečně blízko. Úžlabina se změnila v sráznou stupňovitou stráž, která stoupala stále výše a končila nahoře, jak se zdálo, sedlem, mezi dvěma skalními útesy. Co se nacházelo za sedlem, to jsem nemohl tušiti - snad kolmá stěna, padající střemhlav několik set stop dolů do protějšího údolí. Nebo snad jsem zaběhl do slepé uličky?

Uvědomil jsem si, že se mně nepodaří před Sagothem uprchnouti, ba že ani nestihnu vrchol strže dříve, než on a proto jsem se rozhodl, že se proti němu okamžitě postavím; strhl jsem z beder hrubě zhotovený luk a vyňal z koženého pouzdra, které mně viselo po boku šípu. Zastavil jsem se a pravici jsem si připravil šíp a nasadil na tětivu.

Na zemi jsem nikdy z luku nestřílel, leč během našeho útoku z Phutry opatroval jsem naši malou četou zvířinou pomocí svých šípů - tím jsem si osvojil ve střelení určitou zručnost. V téže době jsem nahradil původní tětivu z pro-vazů, kterou jsem si opatřil v Phutře tětivou ze silného střeva, vyřezaného z vnitřností mohutného tигра, kterého jsme společně s Ghekem šípy a oštěpem ubili. Oblouk luku byl zhotoven z tuhého, pružného dřeva; nová tětiva pak mně dodávala úplnou důvěru v moji zbraň.

Nikdy dosud v životě jsem neměl zapotřebí tak pevných nervů jako v tomto okamžiku - dosud nikdy jsem pečlivěji nekontroloval funkci svých nervů a svalů. Zamířil jsem tak pozorně, jako bych měl před sebou pevný terč na střelnici. Sagoth jistě nikdy před tím neviděl luk a šípy - jeho tupým mozkiem prolétlo náhle uvědomění, že věc, kterou na něj mířím, jest nějaký stroj zkázy. Zastavil se a zamával proti mně sekyrou. Sagothové této zbraně velmi často používají a dovedou jí vrhati i za nejnepřírozeňších okolností a zřídka kdy se minou cíle.

Napjal jsem tětivu jak jen nejdále bylo možno, a zacílil jsem na levou polovinu prsou svého protivníka; v okamžiku, kdy on vrhl svoji sekyru, já jsem vypustil šíp. A bleskurychle jsem uskočil stranou, kdežto Sagoth se vrhl kupředu, chtěje po mně vrhnouti ještě oštěp. Slyšel jsem svist sekyry, jak prolétla nad mojí hlavou a v téže okamžiku můj šíp se zaryl do Sagothova srdce. Sagoth temně zachroptěl a skácel se k zemi.

As padesát yardů za ním se hnali na mne dva jiní - tato vzdálenost stačila, abych vytrhl mrtvému Sagothovi z ruky štít. I sekyra, kterou po mně vrhl, se mně dobře hodila pro boj z blízka. Ty, které jsme si zhotovili v Phutře, nemohli jsme vzíti sebou, poněvadž se nevešly do Mahařích kůží, které nás bezpečně vyvedly z bran města.

Navlékl jsem si štít na levou ruku a druhým šípem srazil jsem dalšího Sagotha; třetí vrhl po mně svoji sekyru; zachytil jsem ji štítem a chystal jsem se proti němu vystřeliti třetí šíp. Leč Sagoth nevyčkal a dal se na chvatný útek k svým druhům. Bylo zřejmo, že ze mne dostal strach.

Přechal jsem dále. Sagothové se za mnou již nehnali tak rychle jako prve. Neobtěžován vydrápá jsem se až na vrchol strže, která končila sedlem, svažujícím se na protější stranu příkrým, neschůdným srázem; po levé straně však se vinula úzká stezka kolem převislého útesu. Šel jsem po ní; stezník se náhle zahnul, rozšířil se a ústl do rozlehlé jeskyně.

Kolem jeskyně vedl stezník dále a končil kdesi v zátočině za dalším útesem.

Uvědomil jsem si, že na tomto místě jsem se snadno mohl ubrániti celé armádě, neboť po stezce mohl jíti proti mně vždy jen jeden a kromě toho jsem byl ve výhodě, že můj protivník nemohl tušiti, v kterém místě zátočiny proti němu vyrazím. Kolem mne se válely haldy kamenů, udro-bivších se z převislých útesů. Mnohé z nich měly tak vhodné rozměry, že jsem jich poho-dně mohl použiti za munici a ušetřiti tak své cenné šípy. Narovnal jsem si před jeskyní hromadu kamení a očekával jsem příchod Sagothů.

Stál jsem, napjatě a tiše, naslouchaje, kdy se ozve prvý podezřelý šramot, který mně oznámí příchod nepřátel; v tom však jsem zaslechl z vnitřní jeskyně po-divný zvuk. Onen zvuk byl pravděpodobně způsoben pohybem nějakého

obrovského zvířete, které právě opouštělo svůj jeskyní pelech. A téměř v tomže oka-mžiku jsem zaslechl dusot ko-žených sandálů na stezce před zátočinou. Během následujících vteřin moje po-zornost byla nepříjemně rozšípena. A tu jsem zřel, jak z inkoustové tmy jeskyně svítí proti mně pár planoucích očí. Ony oči byly as ve výši dvou stop nad mojí hlavou. Existovala dvojitá možnost, buď zvíře stálo na kameni v jeskyni, nebo bylo ohromné a právě se zve-dalo na zadních nohou; zažil jsem již dosti zkušeností s pellucidarskými příšerami a tušil jsem, že v nejbližším okamžiku budu státí tvář v tvář nějakému titanu, který bu-de hnusnější než všechny dřívější.

Ať již to bylo cokoliv, blížilo se to k ústí jeskyně; ozvalo se táhlé, zlobné, zlopověstné zamručení. Ne-čekal jsem déle, nechtěje se dělit o prostranství před jeskyní s autorem onoho zamručení. Hluk, který zvíře způsobilo, nebyl příliš hlasitý - pochybuji, zda jej vůbec Sagothové zaslechli - já však jsem tušil, že zde běží o mojí kůži a hleděl jsem co nejrychleji zmizeti.

Vyběhl jsem po stezníku výše na opačnou stranu od jes-kyně - pár planoucích očí mně zmizel z očí, za to jsem však spatřil v zátočině stezky před jeskyní sveřepou tvář prvního Sagotha. Gorila mne okamžitě spatřila a vítězně zařvala. A za ní se hnali ostatní. V téže chvíli vylezlo zvíře z jeskyně a stanulo proti Sagothovi tvář v tvář. Oba, zvíře i Sagoth stáli na úzkém stezníku.

Byl to obrovský skalní medvěd, měřící na výšku dob-rých osm stop a na délku při nejmenším dvanáct. Tělo jeho bylo zavalité a neohrabané. Sotvaže uviděl Sagothy, při-šerně zařval a vyceniv zuby vrhl se na ně. První Sagoth uděšeně vzkřikl a chtěl prchnouti, leč bránila mu v tom ži-vá hradba těl jeho druhů.

Hrůzu a děs následujících vteřin nelze vypsati. Sa-goth, který stál medvědu nejbliže, vida, že nemůže prchnouti, obrátil se a raději skončil svůj život dobrovolně skokem do hluboké skalní propasti, která zela po pravici. Poté se roze-vřely olbřímí čelisti, ozval se hrůzný praskot kostí a rozdr-cené zbytky těl padaly se srázu a otloukaly se o ostré hrany kamenů. A skalní příšera neustávala v díle zkázy a pokračovala pozvolna kupředu.

Sagothové řičeli šíleným strachem a zoufale se vrhali do propasti, aby unikli příšerným čelistem rozzuřeného drav-ce. Ještě dlouho jsem slyšel mručení medvěda promísené výkřiky a smrtelným chropotem jeho obětí, až posléze tyto hnusné zvuky sláby a mizely v dáli.

Později teprve jsem se dozvěděl od Ghaka, který se šťastně dostal ke svému kmeni a vrátil se s četou svých bojovníků, aby mně přispěl ku pomoci, že ryth - tak oni nazývali medvěda - zničil celou četou Sagothů do jednoho. Ghak se ovšem zprvu domníval, že i já jsem se stal obětí tohoto nejkrveživnějšího dravce Pellucidaru, pravého krále všech zvířat. Nechtěje se odvážit zpět do strže, kde jsem lehce mohl padnouti do drápů buď medvědu nebo Sagothům, pustil jsem se po stezníku dále, doufaje, že se dostanu i jiným směrem do země kmene Sari. Než brzy jsem zbloudil ve spleti strží, stezek a slepých uliček, takže jsem se nedostal do země kmene Sari tak brzy, jak jsem zprvu doufal.

XIV.

Rajská zahrada.

Není divu, že jsem zbloudil v labyrintu strží, prů-seků a rokli tohoto horského massivu - vždyť jsem neměl nic, podle čeho bych se byl mohl orientovati. Měl jsem v úmyslu přejít celé horstvo napříč a se-stoupiti do protějšího údolí. Vím, že jsem dlouho bloudil, až k smrti unaven a hladov jsem přišel na malou jeskyňku, vyhlodanou zubem věků v slínovitém útvaru, který se vklínil mezi dva žulové bloky.

Jeskyňka, která upoutala moji pozornost, se nalézala právě as v poloviční výši srázného skalního útesu. Cesta vedoucí k ní byla tak strmá a úzká, že žádné příliš objemné zvíře se nemohlo k ní vzhůru vydrápat, a pak byla jeskyň-ka tak těsná, že mohla stěží hostiti nějakého menšího ještě-ra neb savce. Přesto jsem se však vplížil dovnitř s největší opatrností.

Za těsným vstupem rozkládala se poměrně dosti velká prostora, osvětlená úzkou skalní průrvou, již vnikalo do-statečné množství světla, naplňující jeskyňku příjemným šerem.

Jeskyně byla úplně prázdná, ba nebylo ani zřítí nic, z čeho by se dalo usouditi, že snad před nedávnem byla obydlena. Vchod dovnitř byl poměrně úzký; s ná-mahou se mi podařilo dopravit z údolí nahoru kámen, kterým jsem mohl vchod úplně zahraditi.

A ještě jedenkrát jsem se vrátil do údolí pro náruč su-ších travin; při této příležitosti mně přálo štěstí a skolil jsem jednoho orthopse - to jsou malí pellucidarští koníč-ci, ne větší než naši terrieři, jimiž se tamnější krajiny jen hemží. A tak, opatřen stelivem pro lože a potravou, vracel jsem se do svého doupěte, kdež jsem se nasýtil syrovým masem - zvykl jsem si již úplně na tento způsob jídla - přivalil kámen na vchod a uvelebil jsem se na svém lůžku z travin. Byl jsem úplně nah a vedl jsem si jako dokonalý skalní muž v dobách šerého dávnověku.

Probudil jsem se osvěžen, leč hladov; odvalil jsem bal-van od vchodu a vylezl jsem na malou skalní plat-formu, která tvořila práh mého příbytku. Pod mými nohama roz-prostíralo se malé hezké údolí, jehož stře-dem razila si cestu jasná, zurčící říčka, vrhající se do vnitrozemského moře, jehož modravou hladinu bylo viděti mezi dvěma vrcholky, které na protější straně ohraničovaly tento miniaturní ráj. Boční stěny protějš-ích vrcholků byly porostlé zelení - povětšinou les, v němž, hýřila červená, žlutá a měděnkově zelená barva. Údolí samo pak bylo vystláno hebkou travou, oživenou na mnoha místech souvislými skvrnami květin divoce pestrých barev, ostře se odrážejících od zá-kladní zeleně.

Kromě toho po údolí byly roztroušeny skupiny stro-mů s palmovitými listy - vždy tři neb čtyři pohro-madě. Pod jednou skupinou stromů stálo několik antilop, jiné se volně pásly nebo graciosně kráčely ke brodu se napít. Viděl jsem mezi nimi několik skvělých exemplářů, podobajících se druhům, s jakými se shledáváme u nás v Africe; jejich spi-rálovité rohy tvořily úplnou nazad ohnutou křivku, vykru-cující se přes uši opět kupředu a končící ostrými, zlo-věstně vypadajícími hroty as dvě stopy před tlamou ve výši očí. Jsou veliké jako zdařile vypěstěný vzrostlý býk, přesto však jsou rychlé a bystré. Když jsem v prvních okanzích viděl jejich černě pruhovanou srst, považoval jsem je za zebry. Krátce a dobře byla to hezká zvířata a svým zjevem ladně zapadala do rámce krajiny.

Rozhodl jsem se, že budu skalní jeskyni považovati za svoje hlavní sídlo, odkud budu konati výzkumné výpravy do okolí, abych konečně našel cestu na území kmene Sari. Nejprve jsem dojel zbytky zabitého orthopse. Pak jsem ukryl Velké tajemství v hluboké dutině ve skále v pozadí mé jeskyně, zavalil jsem vchod do jeskyně balvanem a ozbrojiv se lukem, šípy a oštěpem a štítem, sestoupil jsem dolů do údolí.

Pasoucí se stáda sotvaže mne spatřila odběhla stranou a malí orthopsi odklusali s větrem o závod do bezpečné vzdálenosti. Když jsem se přiblížil, zvířata přestala se pás-ti, odběhla do bezpečí a z dálky si mne moudře prohlížela, tyčíc při tom slechy do výše. Jednou dokonce starý antilopí kozel - byl velký jako náš vzrostlý býk - strakatý jako zebra, sehnul hlavu, zlověstně zamečel a hnál se několik kroků proti mně; myslil jsem, že mne napadne, než roz-myslel si to a pásl se klidně dále, jakoby se zholo nic ne-bylo stalo.

V níže položené části údolí přešel jsem kolem několika tapírů a na druhém břehu říčky jsem spatřil velkého Sado-ka, obrovského, dvojrohého předka našeho nosorožce. Tam, kde údolí končilo, skalní útesy po levici spadaly do moře, takže když jsem je chtěl obejít, jak jsem zprvu měl v úmyslu, musil jsem se na ně vyšplhat a pátrati po bočním stezníku, po kterém bych mohl jít dále. Ve výši asi padesáti stop nad hladinou jsem našel výstupek, který tvořil přiro-zenou stezku kolem skal - i šel jsem po ní.

V místě, kde skála končila, stezka se zvedala prudce do výše - bylo zřejmo, že kdysi se zde skalní útvar náhle prolomil a přírodními silami byl obrácen do ostrého úhlu. Když jsem opatrně vstoupal vzhůru, byla moje pozornost náhle vzbuzena podivným sykotem a šelestem křídel.

Obrátiv se, zřel jsem k svému nemalému úžasu nejpří-šernějšího tvora, jakého jsem vůbec kdy v Pellucidaru spat-řil. Byl to obrovský drak, podobající se oněm, s kterými se setkáváme na ilustracích našich pohádek. Jeho olbřímí tělo měřilo jistě na délku čtyřicet stop, kdežto blanitá křídla pa-dákového tvaru, která netvora udržovala ve vzduchu, mě-řila jistě třicet stop. Rozeklané čelisti ohyždné příšery byly vyzbrojeny dlouhými ostrými zuby a pařáty opatřeny za-hnutými drápy.

Syčivý zvuk, který nejdříve vzbudil moji pozornost, ne-platil mně, nýbrž čemusi jinému, co bylo za mnou a pode mnou. Stezka, po které jsem se ubíral vzhůru, po několika krocích náhle končila - odtamtud jsem teprve viděl příči-nu ještěrova vzrušení.

Cesta, po níž jsem šel, pokračovala asi dvacet stop pode mnou - skalní vrstvy byly jistě kdysi za dávných věků zemětřesením přivedeny z původní polohy a stupňovitě seřazeny. A dole, na stezníku, který končil po několika metrech právě takovým srázem jako můj, stála oběť ještě-rova útoku - děvče, schoulené na úzké skalní plošině, za-krývající si tváře oběma rukama, jakoby se chtěla vyhnouti pohledu na příšeru smrti, která poletovala nad ní.

Ještěr kroužil níže a níže a hotovil se vrhnouti na svoji kořist. Nesměl jsem mařiti čas dlouhými, neplodnými úva-hami, pouze jsem rozvážil, zda se svými primitivními zbraněmi se mohu pustiti s ještěrem v boj; než pohled na ubohou dívku pode mnou vzbouřil ve mně všechny mé lep-ší city a pud ochrany druhého pohlaví, který v primitivních dobách jistě se vyrovnal pudu sebezáchování, mne přitaho-val k dívce jako neodolatelný magnet.

Nepřemýšleje příliš o následcích svého činu seskočil jsem se srázu, na němž jsem stál, na úzkou stezku asi dvacet stop pode mnou. V téže chvíli se drak rozehnal po děvčeti, než můj náhlý příchod na scénu jej zarazil, takže se vznesl ještě jedenkrát do výše a kroužil nad námi.

Rachot padajícího kamení, který provázel můj seskok, ujistil dívku, že její konec se blíží, myslila pravděpodobně, že drak se snesl na skalisko vedle ní. Když však po dopadu kamení zavládlo ticho a nic se nedělo, dívka udiveně zdvihla raky. Když mne spatřila, byl výraz její tváře tako-vý, že jej nedovedu popsat; ale její pocity byly v onom okamžiku totožné s mými - oči rozšířené údivem a zírají-cí do mých, byly oči krásné Diany.

"Diano!" zvolal jsem, "Diano! Díky Bohu, že jsem při-šel v pravý čas."

"Vy?" zašeptala Diana a skryla opět svoji tvář. A nemo-hl jsem v oné chvíli říci, zda byla ráda, že jsem přišel, či zda se snad na mne horšila.

A v tom již se drak znovu hnál po nás; nezbyl mně již čas, abych nasadil šíp, sebral jsem tedy objemný kámen a vrhl jsem jej netvoru na ohyždnou hlavu. Nechybil jsem a plaz, zasyčev vztekem a bolestí, vznesl se znovu do výše.

Chvatně jsem si připravil šíp, abych mohl čelití příštímu útoku; přitom jsem pohlédl na Dianu a byl jsem překvapen, že jsem ji dopadl, jak se po mně pokradmu dívá; sotvaže však viděla, že mi to neušlo, zakryla si opět tváře rukama.

"Podívejte se na mne, Diano," prosil jsem, "což nejste ráda, že mne vidíte?"

Diana mně pohlédla přímo do očí.

"Nenávidím vás," řekla a když jsem jí chtěl něco na to odpovědět, ukázala do vzduchu nade mne. "Thipdar znovu útočí," a mně nezbylo, než bojovati s obludou.

Drak se tedy jmenoval thipdar. Mohl jsem to vlastně již sám vědět. Ano, thipdar, krvavý pes Maharů. Před dávný-mi a dávnými věky vyhnulý pterodaktyl našeho světa. Než dnes jsem čelil netvoru zbraní, jakou dosud v životě nepoznal. Vybral jsem svůj nejdelší šíp a seč mě síly sta-čily, napjal jsem luk div nepraskl, až hrot šípu se dotýkal ukazováčku levé ruky a když se thipdar k nám přiblížil, zacílil jsem mu na srdce a povolil tětívu.

Ještěr zasyčel jako uvolněná pojišť-ovací záklopka par-ního stroje a mávaje křečovitě křídly, padl do moře. Můj šíp se celý zabořil do jeho těla. Obrátil jsem se poté k Dia-ně. Dívala se kamsi za mne. Bylo zřejmo, že viděla ještěra umíratí.

"Diano," řekl jsem, "snad mně nechcete dokonce říci, že vás to mrzí, že jsem vás našel?"

"Nenávidím vás," odpověděla Diana; než tentokráte se mně zdálo, že její hlas nezněl již tak ostře, jako dříve - nebo snad se mně to jen zdálo.

"Proč mne nenávidíte, Diano?" otázal jsem se, avšak na moji otázku nedostalo se mně odpovědi.

"Co zde děláte?" ptal jsem se. "Co se dělo s vámi od oné doby, kdy vás Hooja osvobodil z drápů sagothů."

Diana se zprvu tvářila, jako by mne chtěla ignorovati, než po chvíli si to rozmyslila.

"Utekla jsem znovu od Ošklivého Jubala," odpověděla. "Když jsem vyvázla z drápů Sagothů, vracela jsem se sama do

země mého kmene; protože však jsem se musila vyhýbatí Jubalovi, nesměla jsem se odvážiti do osad, ani jsem nesměla sdělití svým přátelům, že jsem se vrátila, poněvadž Jubal by mne byl jistě vyslídil. Dozvěděla jsem se, že můj bratr se ještě nevrátil a tak jsem žila v jeskyni v údolí, kam příslušníci mého kmene zřídka kdy přicházejí, vyčká-vajíc, až se vrátí můj bratr a vysvobodí mne od Jubala.

Jednou však mne spatřil jeden z Jubalových honců, když jsem slídila kolem jeskyně mého otce, pátrajíc, zda se dosud nevrátil můj bratr, způsobil okamžitě poplach a Jubal pak po mně pátral. Pronásledoval mne územím mnoha kmenů, ani nyní nemůže býti daleko za mnou. Jest to hroz-ný muž. Uprchla jsem kam jsem mohla, nyní mu však již neuniknu," a pohlédla při těchto slovech na příkrý sráz pod námi.

"Ale přece nebudu nikdy jeho," zvolala náhle vzrušena. "Mořské vlny bijí o skaliska pod námi, raději skončím svůj život v hlubinách, než aby mne Jubal dostal do rukou ži-vou."

"Ne, Diano, nyní náležíte mně," zvolal jsem, "ani Jubal, ani kdokoliv jiný vás nebude mítí," a uchopil jsem ji pevně za ruku.

Diana vstala a pohlédla mně přímo do očí.

"Nevěřím vám," řekla, "poněvadž kdybyste se mnou smýšlel opravdově, byl byste to, co jste učinil dnes, vyko-nal jindy před ostatními, aby mohli dosvědčiti, co viděli - pak bych byla vaší skutečnou družkou; nyní však vás nikdo nevidí a vy víte dobře, že váš čin beze svědků nemá ceny," a vyprostila svoji ruku z mé a odvrátila se ode mne.

Snažil jsem se ji přesvědčiti, že s ní smýšlím upřímně, avšak Diana nemohla zapomenouti na ponížení, kterým jsem ji pokořil.

"Míníte-li opravdově svá slova, dostane se vám ještě příležitosti, abyste to dokázal," řekla, "ovšem nedopadne-li a nezabije-li vás Jubal. Jsem ve vaší moci a podle toho, jak se mnou budete zacházeti, budu souditi o opravdovosti va-šeho smýšlení. Nejsem vaší družkou a znovu vám prohla-šuji, že vás nenávidím a že bych byla ráda, kdybych vás již nikdy byla nespátřila."

Diana byla nesporně neskonale cudnou dívkou. Ostatně během svého pobytu v Pellucidaru jsem shledal, že cudnost a přímost jsou charakteristickými známkami skalních lidí. Nevěda již, co bych řekl, navrhl jsem Dianě, abychom se vrátili do mé jeskyně, kdež se můžeme skrýti před Juba-lem. Doznávám, že jsem nikterak netoužil po tom, abych se s Jubalem setkal.

Jubal byl krutý a sveřepý tvor, o jehož obrovské síle mne již dříve Diana vypravovala. Jubal prostým nožem ubil v boji z blízka obrovského skalního medvěda. Jubal dovedl tak prudce mrštiti svůj oštěp, že jím prorazil na vzdálenost padesáti kroků tělo rohovitého sadoka. Jubal se nebál roztržiti lebku útočícího dyrytha prostou ranou své-ho válečného kyje. Ne, nechťel jsem se utkatí s Ošklivým Jubalem, bylo nesporno, že nebudu se snažiti o to, bych s ním mohl v souboji změřiti své síly; než člověk miní a osud mění. Stalo se, že náhoda tomu chtěla, abych se s Ju-balem utkal.

Vedl jsem Dianu po boční stezce zpět, pátraje po stezní-ku, který by nás dovedl na vrchol útesu, poněvadž jsem věděl, že tamtudy se nejsnáze dostanu do svého údolí. Po cestě jsem Dianě popisoval polohu své jeskyně, aby ji sama snadno našla v případě, že mně by se něco nepředvídaného přihodilo. Věděl jsem, že tam by byla Diana bezpečně skryta, měla by pohodlný, suchý útulek a údolí, oživené mnohou drobnou zvěří, by jí poskytlo dosti potravy.

Také se mně trapně dotýkalo Dianino chování se vůči mně. Mé srdce bylo plno smutku a bolu, chtěl jsem v ní vzbuditi aspoň soucit - hovořil jsem o tom, že mohu býti každým okamžikem zabít. Pokud jsem viděl a cítil, na Dia-nu to vůbec nepůsobil. Prostě pokrčila rameny a cosi za-mumlala, takže mně bylo spíše ještě hůře než před tím.

Chvilí jsem na to mlčel. Byl jsem úplně morálně ubit. A přece dvakráte jsem jí již ochránil a jednou dokonce pro ni riskoval i život. Nemohl jsem dobře pochopiti, jak dcera doby kamenné může býti tak nevděčnou, ba bylo lze říci i bezcitnou; snad i její srdce bylo z kamene.

Posléze jsme našli trhlinu ve skále, které byla vymleta a rozšířena vodou, hrnoucí se z náhorní pevniny do moře. Výstup nahoru byl poměrně dosti obtížný. Když jsme sta-nuli na vrcholku, zřeli jsme před sebou povlovnou pláň táhnoucí se do dálky několika mil směrem k hlavnímu hor-skému massivu.

Za námi ležela rozlehlá hladina vnitrozemského moře stoupající v křivce do dálky, nemající horizontu a mísící se téměř neznatelně s modří oblohy; zdálo se, obzvláště při-mhouřil-li člověk oči, že moře tvoří nad námi zaokrouhle-ný oblouk a ztrácí se kdesi za námi ve vzdálených horách - byl to skutečně neuvěřitelně podivný, téměř pohádkově krásný obraz. Po naší pravici táhl se hustý les, po levici pak rovná planina, ponenáhu se svažující k srázu do údolí. Tudy také vedla naše cesta. Sotvaže jsme vykročili, Diana se dotkla mého ramene. Obrátil jsem se k ní, domnívaje se, že se chce se mnou smířiti, než mýlil jsem se.

"Jubal!" řekla a ukázala směrem k lesu.

Ohlédl jsem se naznačeným směrem. Skutečně. Z hus-tého lesa přicházel proti nám obrovský muž. Byl jistě dob-rých sedm stop vysoký a i proporce jednotlivých údů od-povídaly této nadměrné výšce. Byl ještě příliš daleko, než abych byl mohl rozeznati tahy jeho tváře.

"Prchněte," řekl jsem Dianě. "Zdržím jej do té doby, dokud nebudete v bezpečí. Možná, že jej odklidím vůbec již na vždy," a vyšel jsem Ošklivému Jubalovi vstříc, aniž bych se byl ohlédl. Doufal jsem, že mne Diana povzbudí alespoň jediným laskavým slovem - vždyť věděla, že pro ni mohu přijíti o svoji hlavu; nedala mně ani s bohem a tak s těžkým srdcem ploužil jsem se květnatou lučinou svému osudu vstříc.

Když jsem došel k Jubalovi tak blízko, že jsem rozeznal tahy jeho tváře, poznal jsem, proč si získal u svého kmene přízvi Ošklivý. Bylo zřejmo, že jakési divoké zvíře mu ser-valo polovinu obličeje. Přišel tak o oko, o tvář a o nos, tak-že bylo viděti kost lebky a zlověstné skřípající zuby v ho-lých čelistech.

Kdysi snad byl vzhledný, jako všichni ostatní příslušníci jeho kmene, a jeho brutální a sveřepé způsoby bylo snad možno vysvětliti oním nešťastným zohyzděním. Ať již to-mu bylo jakkoliv, pohled na něj nebyl nikterak příjemný;

kromě toho nyní, kdy spatřil Dianu s jiným mužem, jeho hnusná tvář se vášní a vztekem ještě příšerněji pokrivila. Jubal se na mne rozběhl a když byl již dosti blízko zdvihl svůj těžký oštěp a rozmáchl se jím; i já jsem se za-stavil a zacílil jsem. Mířil jsem dále než kdy jindy, neboť musím se přiznati, že pohled na tak ohavnou tvář rozrušil tak moje nervy, že se mně chvěly nohy v kolenou. Jakou jsem měl chabou naději na vítězství nad sokem, který se nezalekl ani mohutného, skalního medvěda! Mohl jsem si důvěřovati tak docela, že bych zdolal muže, který prostou rukou ubil sadoka a dyrytha! Zachvěl jsem se podvědo-mým strachem; spíše však jsem se obával o Dianu než o sebe.

A tu ohydný surovec po mně mrštil masivním oštěpem, opatřeným kamenným hrotem; čelil jsem ráně nastaveným štítem, abych zmínil její příšernou prudkost. Rána byla tak prudká, že mne srazila na kolena, štít však vydržel mocný nápor, oštěp odlétl stranou a já jsem zůstal nezraněn. Jubal se hnal na mne s jedinou zbraní, která mu zbývala - s ohromným, širokým nožem. Byl již příliš těsně u mne, než abych byl mohl přesně mířiti; vypustil jsem tedy šíp na zdař Bůh. Můj šíp se zaryl do masité části jeho spodního těla a způsobil mu bolestnou sice, ne však smrtelnou ránu. A již se na mne řítíl jako lavina.

Moje obratnost mne na okamžik zachránila. Sehnul jsem se pod jeho k ráně napřaženou paží a když se znovu proti mně rozehnal, naběhl obličejem na hrot mého oštěpu. Po chvíli zápolení se mně podařilo vraziti mu oštěp do pa-že, v níž třímál nůž; po této ráně si vedl Jubal již opatrněji.

Nyní se v našem zápase uplatnila strategie - vlasatý obr snažil se dostat mne do svých drápů - mohl mne v objetí zcela snadno rozdrtit - moje všechno úsilí pak směřoval k tomu, abych jej udržel stále, aspoň na vzdále-nost paže, od sebe. Třikráte se na mne rozehnal a vždy se svezl jeho nůž po mém štítě. A můj meč vždy si našel svůj cíl; při poslední ráně mu pronikl až do plic. Jubalovi vy-tryskla z úst krev a poraněné tkanivo plic zalévající se vnitřně krví nutilo jej ke kašli - a kašlal krev; krev se mu řinula z úst i z nosu a stékala po krku i po prsou; byl to hnusný pohled, než do smrti měl Jubal stále ještě daleko.

Během zápasu jsem nabýval sebedůvěry, neboť mám-li mluvit pravdu, musím říci, že jsem nedoufal, že vydržím jeho první nápor, kdy se proti mně vrhl jako parní válec, nad nímž strojník pozbyl vládu. A zdá se mi, že Jubalovo prvotní pohrdání mnou se v jeho primitivní mysli změnilo v pocit úcty, snad tušil, že poprvé v životě se utkal s bytos-tí, která jest zdatnější než on sám a která bude příčinou je-ho smrti.

Ať již tomu bylo jakkoliv, jen dle této domněnky si do-vedu vysvětliti Jubalův následující čin, který se vymykal zřejmě všem zákonům logiky - snad v jeho duši či v pod-vědomí se zrodila zoufalá naděje, že nezabije-li v nejbliž-ším okamžiku on mne, že zabijí já jeho. Při čtvrtém výpadu proti mně odhodil svůj nůž a uchopiv oběma rukama ostří mého meče, vyrvál mi jej z ruky, jako když nemluvněti odnímáme jeho hračku.

A odhodiv můj meč daleko stranou, vztyčil se chvíli str-nule nade mnou, zraky mu planuly potměšilým ohněm se-bevědomí a poté se na mne rázem vrhl holýma rukama. Tentokráte se však Jubal notně zmýlil. Dnes poprvé v ži-votě viděl luk a šípy, poprvé zakusil na svém těle ostří me-če a nyní měl na sobě cítiti, co lze zmoci holými pěstmi.

Když se na mne rozehnal, jako rozdivočelý skalní med-věd, sehnul jsem se opět pod jeho roztaženými pažemi a když stál právě nade mnou, umístil jsem mu do čelisti mis-trný pravý hák. Hora zkrváceného masa klesla k zemi. Byl tak překvapen a zaražen svým nenadálým pádem, že zůstal ležeti několik vteřin na zemi a ani se nesnažil vstáti. Když se po chvíli sbíral, stál jsem již nad ním a srazil jsem ho novou ranou.

Konečně se mu poštěstilo opět se postavit na nohy; soutil zlostí. Dlouho jsem mu však nedopřál té radosti a nová rána na čelist opět jej přinutila lehnouti si na zem. Po této ráně jsem se domníval, že Jubal sešilel, poněvadž žád-ný muž se zdravým rozumem by si nepřišel pro novou rá-nu. Kdykoliv se sebral, srazil jsem ho opět k zemi; bylo zřejmo, že jeho síly valem ochabují. Krvácel z rány na pr-sou; mocná rána, umístěná na srdeční sval, jej dorazila. Když klesal, věděl jsem, že již více nevstane. A zíraje na obrovskou, zkrvácenou hmotu prae-historického obra, ne-mohl jsem ani vlastním očím uvěřiti, že jsem sám, pouhou holou rukou ubil tohoto rozparovače šelem, Jubal dokoná-val.

Sebral jsem ze země svůj meč a moje zraky stále se ne-mohly odtrhnouti od mrtvého soka. Vzpomněl jsem na myšlenku, jejíž možnosti a podrobnosti Perry v Phutře pře-de mnou často rozvínoval. Když dovednost a vědění tako-vého trpaslíka zmohou takového obra, jakých výkonů by pak musil býti onen obr, kdyby u něj byly tytéž předpokla-dy dovednosti a vědění. Ano, pak by celý Pellucidar ležel u nohou této obří rasy a já bych byl jejich králem a Diana královnou.

Diana! Mrak pochybností usadil se na mém čele. Nedo-vedl jsem si dobře představit, jak by Diana na mne pohlí-žela i kdybych byl skutečně králem. Diana byla nejdoko-nalejší bytostí, s kterou jsem se kdy v životě setkal - by-tostí, která dovedla přesvědčivým způsobem dáti svoji pře-vahu najevo.

Dobrá, půjdu zpět do své jeskyně a oznámím jí, že jsem skolil Jubala: snad až se dozví, že jsem ji zbavil sveřepého upíra, bude se mnou mírněji zacházeti. Doufal jsem, že nalezla jeskyni zcela lehce - pomyšlení, že by byla mohla zablouditi a já znovu mohl o ni přijíti, mně připadalo ne-možným. Obrátil jsem se, shledávaje svůj luk a štít, když k mému nemalému údivu jsem ji spatřil sotva několik kroků za sebou.

"Děvče!" zvolal jsem. "Co zde děláte? Myslíl jsem, že jste šla do jeskyně, jak jsem vám nařídil."

Diana zvedla hrdě hlavu, a pohlédla na mne tak, že veš-keré moje sebevědomí mně spadlo kamsi až po kolena - nepřipadal jsem si již jako král, nýbrž sotva jako palácový strážce.

"Jak jste mně nařídil?" zvolala, dupajíc rozhořčeně nož-kou. "Mohu činiti vždy a všude, co mi je libo. Jsem dcerou krále a vás nenávídím."

Tato slova na mne působila, jako když do mne udeří hrom - to byl dík za to, že jsem ji osvobodil od Jubala! Obrátil jsem se k mrtvole svého soka a cynicky jsem pro-cedil mezi zuby. "Možná, že jsem vás ochránil od horšího osudu, který vás očekával, milý, starý brachu!"

Diana se tvářila, jako by tato slova vůbec neslyšela. "Pojďme do mé jeskyně," vyzval jsem Dianu. "Jsem una-ven a hladov."

Diana šla as krok za mnou, nikdo z nás obou však ne-promluvil ani slova. Já jsem byl rozloben, a Diana as ne-byla zvyklá zbytečně rozmlouvat se svými poddanými. Můj hněv byl opravdový, poněvadž jsem cítil, že za svůj čin, který i dle pellucidarského merálního měřítka byl sku-tečně hodnotným činem, jsem si zasloužil alespoň několik prostých slov díků.

Moji jeskyni jsme našli bez obtíží. Pak jsem sešel dolů do údolí a ulovil jsem malou antilopu a přivlekl jsem ji na-horu na malé skalní plateau před naši jeskyni. Tam jsme tiše pojedli. Chvillemi jsem pohlédl na Dianu, doufaje, že si ji zošklivím, vida ji trhati rukama i ústy kusy krvavého sy-rového masa; k mému nemalému překvapení však jsem shledal, že jedla právě tak vkusně jako civilisovaná žena z vybrané společnosti a posléze krása jejích bělavých zubů přiváděla moji krev do varu. Takové náhlé převraty názorů a dojmů zná jen láska.

Po jídle jsme sešli oba dolů k řece, omyli jsme si tváře a ruce a nasativše svoji žízeň vrátili jsme se zpět do jeskyně. Nepromluvil jsem ani slovo a uvelebiv se v nejzazším koutě jeskyně, brzy jsem usnul.

Když jsem se probudil, Diana seděla před jeskyní a zí-rala do údolí. Když jsem vyšel, poodsedla stranou, abych mohl volně projít, ale neproněsla ani jediného slůvka. Přál jsem si v duchu, abych ji nenáviděl, než nebylo to možno.

Kdykoliv jsem na ni pohlédl, cosi mě sevřelo hrdlo a měl jsem v nitru pocit, jako bych se dusil. Dosud nikdy před tím jsem nebyl zamilován, leč dovedl jsem přesto zcela dobře posoudit svůj stav - krátce a dobře byl jsem na tom zle. Pán Bůh jen ví, jak opravdově měl jsem rád to tyrani-zující, krásné, barbarské, předhistorické děvče!

Když jsme opět pojedli, zeptal jsem se Diany, zda míní se nyní, kdy Jubal jest již mrtev, navrátiti ku svému kmenu. Diana potrásla smutně hlavou a řekla, že se nemůže dosud odvážiti domů, poněvadž se musí obávat pronásledování Jubalova nejstaršího bratra.

"Co ten má s vámi co společného?" zeptal jsem se, "Snad má i on na vás práva, či přecházíte v rodině z člena na člena jako dědičný podíl, či snad dokonce patříte něko-lika generacím?"

Diana mi dobře nerozuměla.

"Pravděpodobně budou Jubalovi bratři chtít pomstít smrt svého bratra - jest jich sedm, sedm hrozných mužů. Budu-li se chtít klidně navrátiti domů, musí je někdo na-před pobít."

Situace nevypadala pro mě příliš vábně. Připadal jsem si jako člověk, který podepsal směnku na sedmeronásobný obnos svého jmění.

"Má snad Jubal také několik bratranců?" zeptal jsem se dále. Byl jsem připraven na nejhorší a chtěl jsem se obe-známiti s celým Jubalovým přibuzenstvem.

"Ano," odvětila Diana, "ale na těch nesejde. Ti všichni mají již své družky. Jubalovi bratři nemají dosud družky, poněvadž Jubal nemohl pro sebe žádnou družku získati. Byl tak ošklivý, že ženy před ním prchaly - některé raději se vrhly z nejvyšších vrcholků Amozu do Darel Az, než aby se staly družkami onoho ohyzdy."

"Ale co mají s tím společného jeho bratři?"

"Zapomněla jsem, že Pellucidar není vaší rodnou zemí," řekla Diana, pohlédnouc na mne polo útrpně a polo pohr-davě - snad pohrdání bylo v onom pohledu více, takže nemohlo ujít mé pozornosti. Dle našich zvyků nesmí mladší bratr pojmuti dívku za družku, dokud jeho starší bratři tak neučinili; připouští se ovšem, aby starší bratr se vzdal tohoto práva. Jubal se ho ovšem nevzdal, věda, že nebudou-li jeho bratři mít vlastní družky, budou mu tím horlivěji pomáhati, aby on sám některou dívku získal."

Zpozorovav, že Diana se stává sdílnější, počal jsem doufat, že se obměkčí - brzy ovšem jsem poznal, že jsem se mýlil.

"Nemůžete-li se odvážiti vrátiti se do země svého kme-ne," pravil jsem, "co se stane s vámi, když mne nenávidíte a nemůžete se mnou býti šťastna?"

"Přemohu se a vydržím tu s vámi," odvětila Diana chladně, "dokud vám se neuzdá odejíti někam jinam a ne-chati mne na pokoji, pak již se zde sama obživím a ochrá-ním."

Zornice mých očí se rozšířily úžasem. Bylo téměř neu-věřitelné, že praehistorická žena mohla býti tak chladnou, bezcitnou a nevďěčnou. Poté jsem vstal.

"Opustím vás tedy ihned," řekl jsem podrážděně, "jsem již syt vaší nevďěčností a vašich urážek," a obrátiv se, krá-čel jsem majestátně dolů do údolí. Když jsem ušel as jedno sto kroků, Diana se ozvala.

"Nenávidím vás!" zavolala na mne - její hlas se zlo-mil, snad zlostí.

Cítil jsem bídu své vlastní situace a uvědomoval jsem si, že ji nemohu zde, uprostřed divočiny zanechat bez ochra-ny, že ji nemohu vydati nebezpečím šelem a ještěřů na po-spas. Ať mne nenávidí, ať mne uráží, ať mnou pohrdá jako dosud - snad čas i mne naučí ji nenávidět; leč nyní jsem musil doznati, že ji mám neskonale rád a že ji nemohu opustiti. Čím déle jsem o těchto skutečnostech přemýšlel, tím jsem byl zoufalejší; když jsem se ocitl dole v údolí, počínal jsem si, jako smyslů zbavený, prudce jsem se obrátil a špl-hal jsem znovu vzhůru k jeskyni. Viděl jsem, že Diana za-šla do jeskyně. Vrazil jsem okamžitě za ní dovnitř. Ležela na lůžku z travin, které jsem pro ni upravil a zakrývala si tváře rukama. Sotvaže zpozorovala, že jsem vešel, vysko-čila jako tygřice.

"Nenávidím vás!" zvolala.

Poněvadž jsem přišel z plného slunečního jasu do vnitra temné jeskyně, nemohl jsem v první chvíli rozeznati výraz její tváře a byl jsem tomu rád, poněvadž nerad bych byl viděl její sličné tahy zborčené nenávistí.

Vstoupil jsem a neřekl jsem ani slovo. Pokročil jsem až k ní a uchopil jsem ji za obě zápěstí; když se mně snažila vymknouti, objal jsem ji tak, že nemohla mne rukama od-strčit. Bránila se jako tygřice; strhl jsem jí hlavu nazpět; uvědomuji si, že jsem v onom okamžiku zhrubnul, že jsem se vrátil o tisíce milionů roků nazpět, že se ze mne opět stal skutečný skalní muž, který se zmocňuje své družky násilím - a vášnivě jsem líbal její nádherná ústa.

"Diano," zvolal jsem, cloumaje s ní hrubě, "mám vás rád. Dovedete pochopiti, že vás mám rád? Dovedete po-chopiti, že vás miluji vroucněji než kohokoliv jiného z mé-ho světa? Chápete, že budete mojí? Že se nedovedete vze-přítí mé lásce?"

Zpozoroval jsem, že Diana spočívala v mém náručí zcela tiše a když moje oči si zvykly na temnotu jeskyně, viděl jsem, že se usmívá - že se usmívá spokojeným, šťastným smíchem. Nevěděl jsem, co si mám myslet. Pak jsem si všiml, že chce lehounce vyprostiti své ruce z mého objetí; a tu jsem cítil, jak její něžné ručky se šinou po mé šíji vzhůru, ovinují se kolem mé hlavy a v tom jsem již ucítil hebké její rty na svých. Byl to nesmírně dlouhý polibek. A pak teprve promluvila. "Proč jste to neučinil ihned, Davide? Čekala jsem na to tak dlouho!"

"Co!" zvolal jsem. "Vždyť jste říkala, že mne nenávidíte!"

"Snad jste se nedomníval, že vám padnu do náručí a řeknu vám, že vás miluji, když jsem dobře nevěděla, že i vy mne doopravdy máte rád?" odvětila Diana.

"Ale vždyť jsem vám již dříve řekl, že vás mám rád".

"Láska se projevuje činy," řekla Diana. "Vaše ústa mohla hovořit o čemkoliv vy jste chtěl, teprve tehdy, když jste přišel a sevřel mne v náručí, promluvil vaše srdce k mému řeči, které jen ženské srdce dovede rozumět. Jste podivný muž, Davide."

"Tedy vy jste mne vůbec nenáviděla Dian?" otázal jsem se.

"Vždy jsem vás milovala," zašeptala Diana, "od prvního okamžiku, kdy jsem vás spatřila, uvědomila jsem si to však teprve tehdy, když jste srazil Lstivého Hooju a mne zavrhl."

"Vždyť já jsem vás nechtěl urazit, drahá," zvolal jsem. "Neznal jsem vaše pellucidarské zvyky a mravy - ba ani nyní se v nich dobře nevyznám. Připadá mi neuvěřitelným, že jste mne mohla tak zavržovat, když jste mne přece měla ráda."

"To jste přece mohl uhodnouti," řekla Diana, "když jsem od vás neprchla, mohl jste tušit, že jistě to není nenávisť, která mne k vám poutá. Když jste se bil s Jubalem, mohla jsem snadno přehnouti do lesa a vidouc pak výsledek boje, mohla jsem se před vámi skrýt a odejít ke svému kmeni."

"Ale co Jubalovi bratři - a bratřenci," připomínal jsem jí, "co s těmi?"

Diana se usmála a skryla svoji tvář na mém rameni.

"Přece jsem vám něco musila namluvit, Davide," zašeptala. "Přece jsem si musila nalézt nějakou výmluvu, abych mohla u vás zůstat."

"Vy malá hříšnice!" zvolal jsem "a mně jste způsobila dny a noci úzkosti pro nic a za nic!"

"Vždyť já jsem trpěla více než vy," odvětila Diana pro-stě, "domnívala jsem se, že mne nemáte rád a byla jsem z toho zoufalá. Nemohla jsem k vám přijít a prosit vás, byste opětoval moji lásku. Když jste před chvílí odcházel, odcházela s vámi i poslední má naděje. Byla jsem zoufalá, uděšená, bídná, mé srdce se zhroutilo. Plakala jsem - věřte, že jsem neplakala od té doby, co zemřela moje mat-ka."

Teprve nyní jsem si všiml, že její oči jsou vlhké. A bylo mně Diany neskonale líto. Neměla matky a vůbec nikoho, kdo by ji ochránil; ohyzdný surovec ji svezepě pronásledoval divočinou prehistorického světa; všude na ni číhalo tisíce nebezpečství, v pláních, v lučinách, v horách - byl to skutečný zázrak, že vše bez úhony přežila.

Uvědomil jsem si, jaká utrpení musili zakusit moji předkové a za jak obtížných poměrů žili. Byl jsem hrd na to, že se mi podařilo získat lásku tak statečné ženy. Ovšem nedovedla číst ani psát; neznala ony drobnůstky, které tvoří kulturu a rafinovanost žen našeho století; v ní však bylo koncentrováno víc, co činí ženu skutečně dobrou: byla statečná, čestná, ctnostná. A nezapřela nikdy tyto své do-konalé vlastnosti, přesto že byla ohrožována tisícerým ne-bezpečstvím, ba i smrtí.

Kdyby byla šla okamžitě k Jubalovi, byl by její osud býval mnohem snazší. Byla by jeho zákonitou družkou. Byla by královnou ve své vlastní zemi - a tehdy, v ka-menném věku mělo jméno královny pro ženu tentýž zvuk-ný zvuk, jako dnes; pojem slávy a nazírání na ni se nezměnil - představte si prosím, že jste polonahými rudoškami a dostane-li se vám té cti a stanete se ženou dahomejského náčelníka, jistě to budete považovat za význačně slavnou počtu.

Ano, byl jsem na Dianu hrd.

Poté jsme se rozhodli, že se vydáme na cestu do území kmene Sari; obával jsem se o život Perryho a chtěl jsem se přesvědčit, zda s Ghakem šťastně došli. Vyprávěl jsem Dianě o našem plánu, o zemancipování lidské rasy v Pellu-cidaru - byla jím neskonale nadšena. Řekla mně, že až se její bratr Dacor vrátí, že se snadno může stát králem Amozů a pak se může spojit s Ghakem. Tím se naše postavení velmi podpoří, poněvadž Sariové a Amozové náležejí mezi nejpočetnější a nejváženější kmény. Jakmile oba tylo kme-ny budou ozbrojeny oštěpy, šípy, luky a meči a naučí se s těmito zbraněmi zacházet, pak se můžeme spolehnouti, že zcela lehce porazí kterýkoliv kmen, který by váhal sůčast-nit se válečné výpravy spojených kmenů proti Maharům.

Vykládal jsem Dianě, že spolu s Perrym po předchozích pokusech zhotovíme střelný prach, pušky, děla a jiné válečné stroje. Diana vesele tleskala ručkama, objímala mne, krátce a dobře, byla mnou nesmírně nadšena. Domnívala se, že jsem téměř všemohoucí - a přece jsem jen hovořil - ovšem všechny ženy jsou v lásce takové. Perry říkával, že kdyby každý muž měl jen jednu desetinu oné hodnoty, kterou mu jeho žena nebo matka připisuje, pak by jistě měl svět u svých nohou.

Při sestupu do údolí šlápl jsem nešťastnou náhodou do zmijího hnízda. Malá, nedorostlá zmije mne kousla do kotníku; Diana mne přinutila, abych se vrátil zpět do jeskyně. Nesměl jsem se hýbat; Diana tvrdila, že kdyby mne byl kousl dospělý plaz a byl bych poté třeba jen jediný krok učinil, byl bych zemřel - jed pellucidarských zmijí totiž účinkuje nevidaně rychle. Uposlechl jsem a ležel jsem zcela tiše; Diana mně přikládala na ránu nějaké byliny a lístky, po nichž mně noha přestala otékat a jed ztratil svoji zhoubnou účinnost.

Tato nemilá epizoda mne přivedla na dobrou myšlenku; přišel jsem na to, jak moje šípy se mohou stát tisíckrát účinnějšími.

Když jsem se zotavil, zabil jsem několik dospělých zmijí a potřel jsem jedem, vytékajícím ze zubních jedových jamek, hroty několika šípů. Později jsem střelil takto otráveným šípem po hyenodonovi a ačkoliv jsem jej zasáhl na nevalné nebezpečném místě do masa, klesl v zápětí na to k zemi jako zasažen bleskem.

Pokračovali jsme v cestě na území kmene Sari s pocity upřímné lítosti v srdcích jsme dávali sbohem krásnému údolí, které se podobalo malému ráj, údolí v němž jsme v klidu a míru strávili nejšťastnější okamžiky našich životů. Jak dlouho jsme tam žili v onom údolí, sám nevím - vždyť jsem vám již řekl, že v zemi věčného poledního slunce čas neexistuje - snad to byla jediná hodina, snad to byl celý měsíc - vsutku nevím.

XV.

Zpět na povrch země.

Přebrodili jsme říčku, přešli hory, jichž úpatí omývala a posléze jsme se dostali na rozlehlou planinu, táhnoucí se do dál, kam až naše oči dohlédly. Nemohu vám říci, kterým směrem se planina táhla, poněvadž po celou tu dobu, co jsem byl v Pellucidaru, jsem se musil spokojit s místními údaji směru - neexistuje zde ani jih, ani sever, ani východ, ani západ. Směr vzhůru lze zde zcela dobře pochopit, dolů pak označuje směr k zemské kůře k povrchu. Poněvadž slunce ani nevychází ani nezapadá, nelze určovat směr jinak než polohou velkých hor, jezer, ostrovů nebo moří.

Řeknete-li někomu v Pellucidaru, že ona pláň leží za bílými útesy, které jsou omývány mořem Darel Az, tam kde splývají s Mračnými Horami, bude s tím zcela spokojen. Vy však, kdož jste jakživi neslyšeli o moři Darel Az, kdož nevíte nic o bílých útesech neb o Mračných Horách, řeknete přímo, že ono určení jest kusé a bude se vám stýs-kati po matematicky přesném severovýchodu nebo jihozápadu na naší zemské kůře.

Sotvaže jsme se ocitli na velké planině, spatřili jsme dvě obrovská zvířata, blížící se k nám z velké dálky. Zprvu jsme jejich tvary nemohli přesně rozeznat, později však, když přišla blíže, viděli jsme, že to jsou ohromní čtyřnožci, osmdesát či sto stop dlouzí, s malými hlavami na dlouhých krcích. Jejich hlavy tyčily se dobrých čtyřicet stop od země. Zvířata se pohybovala velmi pomalu - totiž pomalost jejich pohybu byla pouze poměrná, ve skutečnosti však se pohybovala kupředu rychleji než člověk.

Když podivná zvířata přišla ještě blíže, rozeznali jsme, že na hřbetě každého z nich sedí lidská bytost. Diana nyní zvířata poznala, ač nikdy před tím v životě je neviděla.

"To jsou lidiové ze země Thoriu," zvolala. "Thoria leží na vnějším svahu Země Ohyždného Stínu. Pouze Thoriové, jediní ze všech lidských ras Pellucidaru jezdí na lidiech, poněvadž tato zvířata se také nikde jinde nevyskytují."

"Co je to Země Ohyždného Stínu?" zeptal jsem se.

"To je země ležící blízko u Mrtvého Světa," odvětila Diana. "Mrtvý Svět visí již od věčnosti mezi Sluncem a Pellucidarem právě nad Zemí Ohyždného Stínu. A jest to Mrtvý Svět, který v těchto místech zastihuje Pellucidar." Nechápal jsem dosti dobře co Diana těmito slovy chce říci, a dodnes nechápu pravý smysl jejích slov, poněvadž jsem nikdy v oné končině Pellucidaru nebyl, ani jsem se nedostal na místa, odkud lze vidět Mrtvý Svět; Perry tvrdil, že se jedná o pellucidarský měsíc - malá planeta uvnitř planety, kolotající souhlasně se zemí kolem zemské osy, takže se nalézá dle pellucidarských pojmů stále na jednom a téže místě.

Vzpomínám si, že Perry byl velmi vzrušen, když jsem mu vyprávěl o tomto Mrtvém Světě, a tehdy také prohodil, že existence tohoto vnitrozemského měsíce by vysvětlovala až dosud nevysvětlitelné zjevy precesse rovnodennosti.

Když oni dva na lidiech k nám přijeli zcela blízko, viděli jsme, že to jsou muž a žena. Muž zdvihl proti nám ruce obrácené dlaněmi ven na znamení míru a já jsem mu stejně odpověděl. V tom neznámý muž radostně vzkřikl a sklouznuv se svého obrovského dopravního prostředku na zem utíkal k Dianě a objal ji.

V prvním okamžiku jsem zbledl žárlivostí, než výbuch mé vášně neměl příčiny; Diana vlekla neznámého ke mně, vykládajíc mu, že já jsem David, její muž.

"A zde jest můj bratr, Silný Dacor," představovala mně Diana neznámého.

Vyšlo na jevo, že žena jest Dacorovou družkou. Nenalezl u kmene Sari děvče, které by se mu bylo líbilo, šel tedy dále, až se dostal do země Thoriu, kdež si bojem získal velmi hezké thorijské děvče, které si nyní přiváděl domů.

Když vyslechli naše plány a naši historii, rozhodli se nás provázeti na území kmene Sari; Dacor chtěl okamžitě užas-vřiti s Ghakem spojeneckou smlouvu - byl totiž nesmírně nadšen naším plánem na vyhubení Maharů a Sagothů.

Po dlouhé cestě, která dle pellucidarských názorů uběhla bez pozoruhodných příhod, dorazili jsme k první sarijské osadě, pozůstávající as ze dvou set ve vápencové skále uměle vydlabaných jeskyň. K naší nemalé radosti jsme v této osadě našli Perryho i Ghaka. Starý můj druh byl vzrušením téměř bez sebe, neboť mne již dávno pokládal za mrtvého.

Když jsem mu představil Dianu jako svoji ženu, nevěděl v prvním okamžiku, co by mně na to vhodného řekl, později však prohodil, že vně i uvnitř zemské kůry bych nenalezl hezčí a dokonalejší bytost.

Ghak a Dacor se smluvili o modalitách přátelské smlouvy a ve společné radě všech náčelníků kmenů, obývajících území Sari, bylo usneseno, že prozatím bude zaveden nový útvar vlády. Abych věc stručně osvětlil říkám jen, že jed-notlivá království zachovala svoji samostatnost jako až do-sud, pouze vrchní vláda a správa spočívala v rukou jedince. A bylo usneseno, že já mám být zakladatelem dynastie pellucidarských imperátorů.

Okamžitě jsme se dali do práce. Učili jsme ženy, jak mají zhotovovat luky, šípy a jedem napuštěné hroty. Mladí muži chytali zmije a vytlačovali jim ze zubů jed; jiní pod vedením Perryho dolovali železnou rudu a zhotovovali meče.

Kulturní horečka zachvacovala další a další kmeny, re-presentanti vzdálených kmenů přicházeli a žádali, aby byli přijati za spojence, slibující podrobiti se našemu velení; postupně jsme je zaučovali hotoviti nové zbraně a zacházeti s nimi. Vyslali jsme naše mladé muže jako instruktory ke všem kmenům nově utvořené federace. Kulturní hnutí se roz-rostlo do obrovských rozměrů dříve, než se Maharové o něm dozvěděli. Prvním projevem naší moci bylo úplné po-tření tří sagothských otročích karavan, které byly Mahary vyslány na naše území. Sagothové nemohli pochopiti ne-nadálou sílu lidských bytostí.

V šarvátkách s otročími karavanami naši lidé zajali též několik Sagothů. Mezi nimi byli náhodou dva, kteří dříve střezili v Phutře budovu, v níž jsme s Perrym a Olakem byli konfinováni. Vyprávěli nám, že Maharové šíleli zlostí, když přišli na to, co se stalo ve sklepeních budovy. Sago-thové tušili, že se jejich pánům něco hrozného přihodilo. Jak dlouho to

bude trvati, než jejich rasa vyhyne, to ne-mohli ani sami Maharové tušiti, že se to však musilo dříve či později státi, bylo nevyhnutelnou skutečností.

Maharové vypsalí pohádkové odměny pro toho, kdo jednoho z nás dopadne živého a zároveň vyhrožovali kru-tým trestem tomu, kdokoliv nám skřiví byt' i jen jediný vlas na hlavě. Sagothové nemohli pochopiti tento zdánlivý protiklad, ačkoliv mně smysl onoho opatření byl zcela jas-ný. Maharové chtěli znovu získati své Velké tajemství, kte-ré jsme jim mohli vydati pouze my.

Perryho pokusy s výrobou střelného prachu a konstrukcí pušek nepokračovaly tak rychle jak jsme předpokládali - v těchto oborech byly Perryho vědomosti bohužel slabé. Přesto jsme byli přesvědčeni, že rozluštěním těchto dvou problémů by civilisace Pellucidaru pokročila rázem o tisíce let kupředu. Kromě toho byla zde ještě spousta drobných umění a vědomostí, která jsme chtěli v Pellucidaru praktic-ky zavésti, leč ani naše společné vědomosti nebyly dosti hluboké - naráželi jsme na praktické detaily, bez nichž celá věc pozbývala uskutečnitelnosti a užitelnosti.

"Davide," řekl mně Perry, když opětne selhal jeho po-kus s výrobou střelného prachu, "jeden z nás se musí vrátiti na povrch země a přivésti sebou informace, které nám zde schází. Surovin a pracovních sil zde máme tolik, že můž-me lehce vytvořiti vše, co již bylo vytvořeno nahoře - scházejí nám pouze vědomosti. Vraťme se na zemi a přive-zeme sebou knihy - a pak celý zdejší svět bude u našich nohou.

A tak bylo rozhodnuto, že já se vrátím na povrch země v prospektoru, který dosud stál na témže místě u lesa, kde jsme se s Perrym poprvé vynořili na území Pellucidaru. Diana nechtěla ani slyšeti o tom, že bych odejel bez ní; a byl jsem rád, že mne chce provázeti, poněvadž jsem chtěl jednak, aby ona spatřila můj svět, jednak také, aby můj svět spatřil ji. Shromáždili jsme početnou četvu mužů a odebrali jsme se k ocelovému červu; pod vedením Perryho se našim li-dem brzy podařilo obrátiti prospektor hrotem kupředu, směrem k povrchu země. Perry poté pozorně prohlédl strojní zařízení. Naplnil vzduchové nádržky kyslíkem a zhotovil dostatečnou zásobu oleje pro stroje. Když posléze vše bylo připraveno a již jsem se chtěl vydati na cestu, naše přední stráž, které jsme strategicky rozestavily kolem ce-lého území nám oznamovaly, že velké voje Sagothů a Ma-harů se blíží směrem od Phutry.

Byli jsme již sice s Dianou připraveni vstoupiti do pro-spektoru, leč byl bych rád též spatřil první vážné střetnutí se našich zbraní s nepřítelem - bitva, která vzplane bude historickým mezníkem ve vývoji Pellucidaru a já jako prv-ní pellucidarský imperátor, jsem považoval za svoji povin-nost, abych se osobně účastnil tohoto krutého boje obou zápolících ras.

Když se nepřátelská armáda přiblížila, zpozorovali jsme, že mezi řadami Sagothských vojsk bylo mnoho Ma-harů - neklamná známka, jakou důležitost přikládali Ma-haři výsledku boje; nebývalo totiž dosud zvykem, aby se osobně účastnili otročích výprav.

Ghak i Dacor byli právě se mnou u prospektoru. Když jsme se vrátili, postavil jsem Ghaka a část příslušníků kmene Sari na levé křídlo. Dacor převzal velení na pravém křídle, já pak jsem velel středu. Za námi byly rozestaveny dostatečné rezervy pod velením Ghakových náčelníků. Sa-gothové postupovali proti nám, mávajíce oštěpy; nechal jsem je přijíti až na dostřel, pak jsem teprve nařídil svým lidem, aby povolili tětivy svých luků.

Po prvním dešti otrávených šípů řady Sagothů klesly k zemi jako podřáty. Ti však, kteří stáli v dalších řadách, vrhli se na nás jako diví, mávajíce hrozivé oštěpy. Druhý výstřel šípů je opětne zarazil a pak nastalými mezerami v jejich četách, nastoupily naše zálohy, aby zasáhly do boje meči.

Těžké oštěpy Sagothů byly proti lehkým mečům Saria-nů a Amozitů příliš neohrabanou zbraní; naši lidé se kryli svými štíty a decimovali krvavými ranami řady svých pro-tivníků.

Ghak poté převedl své lučištníky k nepřítelovu boku a pátil do jejich nekryté levice. Maharové valně se nesúčast-nili boje, pouze chvílemi některý z nich svými zubatými čelistmi se zakousl do ramen neb do nohy našich bojov-níků.

Bitva netrvala dlouho, poněvadž když jsme s Dacorem hlavní jádro svého mužstva obrátili proti pravému boku sagothských vojáků, ani nevyčkali náš útok, ba byli tak de-moralisováni, že se před námi dali na útek. Pronásledovali jsme je, zajali jsme jich mnoho a přitom se nám podařilo osvoboditi ještě as sto našich lidí, kteří dříve v Phutře bíd-ně otročili - mezi nimi byl i Lstivý Hooja.

Vyprávěl mně, že byl zajat, když se vracel na území svého kmene; že však Maharové ušetřili jeho život, poně-vadž se snad jeho pomocí dozvědí, kde jsem skryl jejich Velké tajemství.

Domnívali jsme se s Ghakem, že proraďný Hooja vedl výpravu Sagothů a Maharů do země Sari, doufaje, že Velké tajemství bude v Perryho rukou; než toto své podezření jsme nemohli ničím opřít a tak jsme jej přijali mezi sebe a zacházeli s ním jako se sobě rovným, leč nikdo z nás jej neměl rád.

Brzy se dozvíte, jak se mně Lstivý Hooja odměnil za moji velkodušnost.

Zajali jsme také několik Maharů. Naši lidé se jich tak báli, že se neodvažovali k nim přiblížiti, leč zaobaleni od hlavy až k patě do vydělané zvířecí kůže. I Diana sdílela s ostatními tuto všeobecnou pověru - tvrdí se totiž v Pellu-cidaru, že zrak rozduřených Maharů může lidskému tělu uškoditi. Samozřejmě, že jsem se tomuto neopodstatně-mu strachu smál, ale nesnažil jsem se jej Dianě také vyvrá-titi. Diana seděla u prospektoru, nedaleko něž byli také svázáni zajatí Maharové, já pak s Perrym jsme znovu bed-livě prohlíželi veškerý mechanismus prospektoru.

Když vše bylo shledáno v pořádku, usadil jsem se na vůdčím sedadle v prospektoru a zavola-l jsem na jednoho z našich lidí, aby přivedl Dianu. Náhodou Lstivý Hooja stál na blízku, takže bez mého vědomí šel pro Dianu, by vyho-věl mému přání; jak se mu však podařilo vykonati svůj d'á-belský záměr, to dosud nechápu, snad měl spojence. Než ani tomu nemohu dobře věřiti, poněvadž naši lidé mně byli oddáni, a kdyby byli i jen tušili Hoojův podlý čin, byli by s ním na místě sčítali jak náleží. Vše se sběhlo tak neoče-kávaně rychle a vytrysklo jistě z náhlého Hoojova zločin-ného nápadu, který byl nešťastnou náhodou podporován sběhem příhodných okolností.

Vím pouze, že Hooja přinesl Dianu k prospektoru; byla dosud zahalena od hlavy až k patě do kůže obrovského skalního lva, kterou se sebe nesvlékla od oné doby, kdy zajatí Maharové se ocitli v našem táboře. Hooja složil své

břímě na sedadlo vedle mně. Vše bylo připraveno k odjezdu. Dal jsem si se všemi sbodem. Perry, zřejmě dojat, mně dlouze stiskl ruku na rozloučenou. Zavřel jsem dveře pro-spektoru, zahradil jsem pojišťovací tlakové závory, usedl jsem opět na své místo a stiskl pohybovou páku.

Jako tehdy v oné kritické noci, kdy jsme poprvé spustili mechanism našeho ocelového obra, ozval se pode mnou příšerný rachot - celá konstrukce se chvěla pode mnou jako při náhlém zemětřesení, vyvrtané zeminy se skřípotem se valily mezi vnější a vnitřní kostrou naší kostry. A můj červ se řítit nezadržitelně vpřed.

V prvním okamžiku startu, kdy otřes prospektoru byl nejprudší, byl jsem jím téměř svržen se sedadla. Zprvu jsem si neuvědomil, co se vlastně stalo, po chvíli však jsem přišel na to, že asi povolily nedokonalé podpory, kterými byl prospektor udržován ve vertikální poloze a tak ocelový červ vnikl do zemské kůry v jiném úhlu. Kde ovšem nyní se vynořím na povrchu, bylo těžko uhadnouti. Obrátil jsem se k Dianě, abych se podíval, jak se jí daří. Dosud seděla zaobalena ve lví kůži.

"Odložte již svoji kůži," zvolal jsem na ni vesele, "již se nemusíte skrývat. Zde vás nespátrá již zlobné oko Maha-rů", a nachýliv se k ní, strhl jsem s ní lví kůži. A sklesl jsem na sedadlo, chvěje se hrůzou po celém těle.

Bytost, zaobalena v kůži nebyla Diana - byl to ohyzd-ný Mahar. Okamžitě jsem prohlédl Hoojův podlý úskok. Chtěl se mne navždy zbaviti a doufal, že pak Diana mu bu-de vydána na milost a nemilost. Horečně jsem se chopil směrového kola, snaže se obrátiti prospektor zpět k Pellucidaru; než směrové kolo sebou nepohnulo ani o vlasek.

Nebudu vás mořiti líčením hrůz oné monotónní cesty. Lišila se velmi málo od naší prvé cesty, kterou naše osudy byly přeneseny z vnějšího do vnitřního světa. Poněvadž jsem se zemskou korou provrtával v jiném úhlu, stalo se, že jsem se dostal na povrch země v písečné poušti Sahary a ne ve Spojených státech, jak jsem doufal.

A několik dlouhých měsíců jsem čekal, až do těchto končin přijde bílý muž. Neodvážil jsem se odejiti od pro-spektoru, poněvadž jsem se obával, že bych ho již nikdy více nenašel - pohyblivý písek pouště by jej brzy zakryl a moje jediná možnost a naděje navrátiti se do Pellucidaru a k Dianě by byla pohřbena.

Ovšem, sám nevím, zda se s ní již kdy vůbec shledám, poněvadž nemohu určit, na kterém místě rozlehlého Pellucidaru se opět se svým prospektorem vynořím - a tam, kde není ani sever, ani jih, ani východ, ani západ, jak tam naleznu nepatrné místo, na němž moje ztracená láska po mně lká.

* * *

V předcházejících řádcích jsem vám věrně vypověděl historii Davida Innese, jak on sám mně ji sdělil v kozím stanu na kraji nekonečné saharské pouště. Příštího dne na to mne doprovodil k prospektoru - vše, co jsem viděl, se shodovalo s jeho vyprávěním. Prospektor byl tak ohromný, že bylo zholá vyloučeno, aby sem, do tak odlehlého koutu světa byl dopraven zde na snadě jsoucími dopravními prostředky - mohl sem přijíti pouze onou cestou, kterou Da-vid Innes popisoval - provrtal se sem zemskou kůrou z tajemného světa Pellucidaru.

Zůstal jsem s Davidem Innesem asi týden a pak, zanechav honu na lvy, vrátil jsem se na pobřeží a odtamtud jsem spěchal přímo do Londýna, kdež jsem nakoupil věci, které chtěl sebou odvézt do Pellucidaru. Byly to knihy, pušky, revolvery, střelivo, fotografické aparáty, různé chemikálie, telegrafické a telefonické přístroje, drát, nástroje. Největší kvantum nákupu ovšem tvořily knihy. Da-vid Innes tvrdil, že s pomocí dobré knihovny lze v Pellucidaru vykouzliti všecky divy dvacátého století.

Přivezl jsem všechny tyto zásoby do Alžíru a doprovázel jsem je až na konečnou železniční stanici; odtamtud jsem však byl odvolán zpět do Ameriky pro neodkladnou obchodní záležitost. Podařilo se mně však získati spolehlivého muže, který převzal vedení karavany - byl to tentýž vůdce, který mne při předešlé výpravě Saharou provázel. Davidu Innesovi jsem pak napsal dlouhý dopis, v němž jsem mu udal svoji americkou adresu.

Kromě jiných věcí, poslal jsem Innesovi též pět set mil několikanásobně izolovaného drátu. Dohovořili jsme se totiž, že připevní jeden konec drátu na zemi, dříve než vyrazí a pak bude drát pozorně odvinovati - tak bude lehce položena telegrafní linka mezi vnějším a vnitřním světem. V dopise jsem mu psal, aby označil konec drátu vysokou hromadou kamení, abych, pro případ, že se nevrátím na Saharu dříve než on vyrazí, mohl nalézt ono místo a s ním se telegraficky spojit.

Obdržel jsem od něj do Ameriky několik dopisů - bylo zřejmo, že nikdy neopomenul mi sdělit několik řádek kdykoliv se kolem něj ubírala některá karavana k severu. Po-slední jeho dopis byl psán právě poslední den před jeho odjezdem.

Předkládám jej zde ve věrném opise:

Drahý příteli,

zítra se vydám na cestu do Pellucidaru a k Dianě. Totiž, nezabíjí-li mne do té doby rozdivočení Arabové. Poslední dobou se vůči mně chovají jako smyslů zbavení. Příčina této nenadálé změny jest pro mne záhadou. Již dvakrát ohrožovali můj život, jeden z nich, který se chová vlídněji, mně důvěrně sdělil, že dnes v noci mne chtějí přepadnouti. Byl bych skutečně neskonale nešťasten, kdyby nějaká ne-milá příhoda mně měla zabrániti v mém odjezdu.

Jsem však připraven na vše a odevzdaně očekávám svůj osud. Arab, který se se mnou ještě stýká, odnese tento dopis na sever. Dávám vám s Bohem a ještě jednou vám děkuji za laskavost, kterou jste mně prokázal.

Arab mně říká, abych si pospíšil se zakončením dopisu - vidí prý v dáli kotouče prachu a domnívá se, že to jest četa oněch, kteří mně mají zavraždit - nechce, aby ho u mne dopadli. Tedy ještě jednou s Bohem.

Váš

David Innes.

Za rok po té opět jsem stanul na prahu Sahary a vydal jsem se na místo, kde jsem opustil Innese. Byl jsem velmi mrzut,

když jsem se dozvěděl, že můj dřívější vůdce právě před několika týdny zemřel, ba nepodařilo se mně nalézt ani jediného člověka mé dřívější družiny, který by mne byl sto dovésti na ono místo.

Několik měsíců jsem bloudil po okraji Sahary a prohle-dával každou stopu půdy, vyptával jsem se nesčetného množství šejků, doufaje, že alespoň některý z nich bude něco vědět o Innesovi a jeho ocelovém oři. Moje oči tou-žily spatřiti hromadu kamení, pod níž jsem měl nalézt dráty, umožňující spojení s Pellucidarem - než moje úsilí bylo marné. A dodnes, kdykoliv si vzpomenu na Davida Innese a je-ho kromobyčejná dobrodružství, vždy mně vyvstanou v mysli následující otázky:

Zabili ho snad sveřepí Arabové právě v předvečer jeho odjezdu? Či podařilo se mu obrátiti svůj prospektor zpět do Pellucidaru? Dostihl svého cíle či snad bídně zhynul někde v útrokách zemské kůry? A dostal-li se skutečně do Pellucidaru, podařilo se mu vyjít na povrch na pevné půdě, či zhynul v hlubinách pellucidarských oceánů? Jest skutečně možno, že odpověď na tyto otázky leží kdesi na pokraji písčité Sahary na konci dvou tenkých drátů, ukrytých pod hromadou kamení? Kdož ví?

KONEC.